IN ANY EMERGENCY
DIAL
100
TELANGANA POLICE
www.tspolice.gov.in
@ Telangana State Police

Government of Telangana
Department of Women Development & Child Welfare - Childline Foundation
When abused in or out of school.
To save the children from dangers and problems.
When the children are denied school and compelled to work.
When the family members or relatives misbehave.
CHILD LINE 1098
24 HOUR NATIONAL HELPLINE
1098 (Ten...Nine...Eight) dial to free service facility.

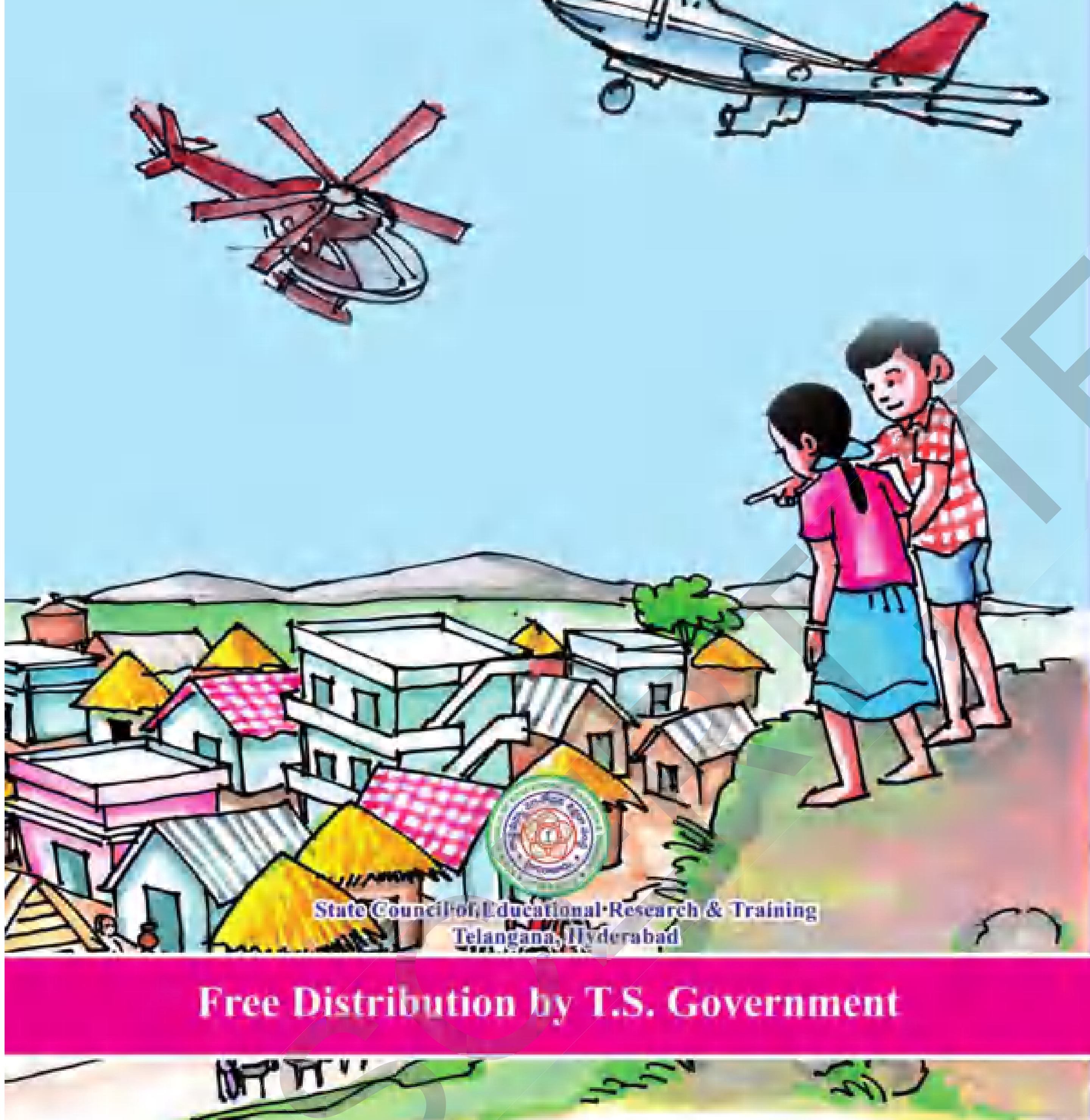

State Council of Educational Research & Training
Telangana, Hyderabad

Free Distribution by T.S. Government

ENVIRONMENTAL STUDIES
పరిసరాల విజ్ఞానం

WE - OUR ENVIRONMENT
మనం-మన పరిసరాలు

FREE

PART-1
(భాగం-1)

W4C4K7
U7E4G9

CLASS - III
మూడో తరగతి

Published by
The Government of Telangana
Hyderabad

Free Distribution by T.S. Government

SCERT TELANGANA

Do as shown in the picture

Listen to your teacher - Think and say

Group Work

Individual work

Conceptual Understanding

Draw and colour the pictures

Information Skills - Project work

Appreciation

Ask a Question

Do show and say

Can I do it?

ఆశించిన అభ్యసన ఫలితాలు

పరిసరాల విజ్ఞానం

3వ తరగతి

విద్యార్థులు ఇవన్నీ నేర్చుకుంటారు.....

- కుటుంబ సభ్యులతో తమకు ఉన్న సంబంధాన్ని, ఎవరెవరు ఏమేమి అవుతారో గుర్తించగలరు.
- ఇంట్లో / పాఠశాలలో / ఇరుగు, పొరుగున ఉన్న వస్తువులు (పాత్రలు, స్టౌలు, మొదలగునవి) స్థలాలు (రకరకాల ఇళ్లు / ఆవాసాలు మొదలగునవి) పనులను (ప్రజలు చేసే పనులు, వంటచేసే విధానం మొదలగునవి) గుర్తించగలరు.
- పరిసరాలు ఇంట్లో గల వేరువేరు వయస్సు గల వారు, జంతువులు, పక్షుల ఆహారపు అవసరాలు, ఆహారము, నీరు లభించే విధానం, వాటి వినియోగం గురించి వివరించగలరు.
- కలిసి జీవించుటలో కుటుంబసభ్యుల పాత్ర, కుటుంబం ప్రభావం (గుణాలు, లక్షణాలు, అలవాట్లు, పనితీరు) గురించి వివిధ రకాలుగా వివరించగలరు.
- నిత్యావసర వస్తువులు ఉత్పత్తి చేయడం, నిల్వ ఉంచడం, అదేవిధంగా ఉత్పత్తి చేసే స్థలం నుండి ఇంటికి చేరవేసే విధానాన్ని వివరించగలరు.
- వివిధ పద్ధతుల ద్వారా జంతువులను, పక్షులను, వాటి లక్షణాలు, అవి చేసే పనులను బట్టి ఒకే పోలికలు ఉన్నవి ఒక గ్రూపుగా, వేరుగా వున్నవి మరొక గ్రూపుగా విభజించగలరు.
- నాడు, నేడు (పూర్వం, ప్రస్తుతం) వాడిన వస్తువులు, చేసే పనులు, ధరించే దుస్తులు,ఆడిన ఆటలు, చేసేపనుల గురించి వేరుచేసి చెప్పగలుగుతారు.
- ఇచ్చిన పటములో దిక్కులు, వస్తువుల స్థానం, స్థలం (ఇల్లు, తరగతి గది, బడి) వంటివి గుర్తులతో / సూచికలతో, పదములతో గాని గుర్తించగలరు.
- సృజనాత్మకతతో బొమ్మలు గీయడం, డిజైన్స్ వేయడం, నమూనాలు తయారుచేయడం, సంగీతం, వస్తువుల యొక్క ముందు, వెనుక, పైభాగం, పక్క భాగాలు చూపే చిత్రాలు, పటాలు (తరగతిగది, ఇంటి భాగాలు, బడి) నినాదాలు, రాయడం, గేయాలు రాయడం చేయగలరు.
- ఆటలు (స్థానిక, గదిలోపల, బయట) ఆడే నియమాలు, బృందకృత్యాల నియమాలు పరిశీలిస్తారు.
- ఇంట్లో, పాఠశాలలో మంచి / అసభ్యప్రవర్తన గురించి, వివిధ రకాల ఆటలు / ఆహారం/ బృందకృత్యాల గురించి మరియు నీరు, ఆహారం వృధా చేయడం గురించి తన అభిప్రాయాన్ని వ్యక్తపరుస్తారు.
- పరిసరాలలోని మొక్కలు, జంతువులు, వృద్ధులు, దివ్యాంగులు, విభిన్న నేపధ్యాల కుటుంబాల పట్ల సున్నితత్వాన్ని కల్గి ఉంటారు.

SCERT, TELANGANA

ENVIRONMENTAL STUDIES
పరిసరాల విజ్ఞానం

CLASS III
మూడో తరగతి

PART-1 (భాగం-1)

QR CODE TEAM

M2J3W7

క్యూ.ఆర్.కోడ్స్ బృందము

D4G2L3

Respect the Law
చట్టాలను గౌరవించండి
Get the Rights
హక్కులను పొందండి

Grow by Education
విద్యవల్ల ఎదగాలి
Behave Humbly
వినయంతో మెలగాలి

Published by
Government of Telangana, Hyderabad.
తెలంగాణ ప్రభుత్వ ప్రచురణ, హైదరాబాద్.

SCERT, TELANGANA

© Government of Telangana, Hyderabad

First Published 2012
New Impressions 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022

All rights reserved

No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means without the prior permission in writing of the publisher, nor be otherwise circulated in any form of binding or cover other than that in which it is published and without a similar condition including this condition being imposed on the subsequent purchaser.

The copy right holder of this book is the Director of School Education, Hyderabad, Telangana.

This Book has been printed on 70 G.S.M. Maplitho
Title Page 200 G.S.M. White Art Card

Free Distribution by Govt. of T.S. 2022-23

SCERT, TELANGANA

Printed in India
at the Telangana Govt. Text Book Press,
Mint Compound, Hyderabad,
Telangana.

— o —

Editors

Professor V. Sudhakar
English, Foreign Languages University (EFLU), Hyderabad

Dr. Nannuru Upender Reddy
Professor & Head of the Department of Curriculum and
Text Books Development, SCERT, Hyderabad,

Sri B.R. Jagadishwer Goud
Principal, DIET, Adilabad

Subject Experts

Sri Suvarna Vinayak
Co-ordinator, SCERT, Hyderabad.

Sri Alex M. George
Ekalavya, Madhya Pradesh

Sri Kamal Mahendru
Vidya Bhavan Society, Udaypur

Text Book Development and Publisher's Committee

Smt. B. Seshu Kumari
Director
State Council for
Educational Research
and Training,
Hyderabad,

Dr. Nannuru Upender Reddy
Professor & Head of the
Department of Curriculum and
Text Books Development, SCERT,
Hyderabad,

Sri B. Sudhakar
Director
Govt. Printing Press
Hyderabad

SCERT, TELANGANA

TEXT BOOK WRITERS

Sri Suvarna Vinayak
Co-ordinator, SCERT,
Hyderabad.

Sri K. Lakshmi Narayana
Lecturer, DIET,
Angaluru, Krishna Dist.

Sri B. Ramakrishna
SA, GGHS, Nallagutta (New),
Secunderabad, Hyderabad.

Sri Nallan Chakravarthi Jagannath
SGT, GHS, Kulsumpura,
Hyderabad.

Sri E.D. Madhusudan Reddy
SA, ZPHS (Boys), Kosgi
Mahabubnagar Dist.

Sri K.V. Satyanarayana
MRP, Garidepally Mandal,
Nalgonda Dist.

Sri Sheik Brahmaji Sha
SGT, PS Chinnatalla Palem,
Ramachandrapuram Mandal,
East Godavari Dist.

Sri Meda Hariprasad
SA, ZPHS, Akumalla Sanjamala Mandal
Kurnool Dist.

Sri Gaddameedi Rathangapani Reddy
SA, ZPHS, Polkampally,
Moosapet Mandal, Mahabubnagar Dist.

Smt. P. Parameshwary
SGT, MPUPS, Thakkallapally,
Chinthapally Mandal, Nalgonda Dist.

Smt. Vangipuram Swarna Latha
SA, ZPHS, Patapattisam,
West Godavari Dist.

Sri K. Upender Rao
SGT, PS Peerya Tanda,
Turkapally Mandal, Nalgonda Dist.

Kumari Shalini
Vidya Bhavan Society, Udaypur

Sri A. Mahender Reddy
LFL HM, Primary School
Somanagurthi, Ranga Reddy Dist.

Dr. R. Satish Babu
PS Burkapitta Tanda, Suryapet Mandal,
Nalgonda Dist.

CO-ORDINATORS

Smt. D. Vijaya Lakshmi
Lecturer, SCERT,
Hyderabad.

Sri Gaddameedi Rathangapani Reddy
SA, ZPHS, Polkampally,
Moosapet Mandal, Mahabubnagar Dist.

ARTISTS

Sri Kurella Srinivas, SA, Telugu, ZPHS, Pochampally, Nalgonda Dist.

Sri B. KishoreKumar, SGT, UPS, Alawala, Anumala Mandal, Nalgonda Dist.

Sri Sayyed Asmadullah, Drawing Teacher, GHS, Khazipet, Warangal Dist.

SCERT, TELANGANA

రూపకల్పనలో పాల్గొన్నవారు

శ్రీ సువర్ణ వినాయక్, కో-ఆర్డినేటర్,
విద్యాప్రణాళిక, పాఠ్య పుస్తక విభాగం,
రాష్ట్ర విద్య, పరిశోధన, శిక్షణ సంస్థ, హైదరాబాద్.

శ్రీ కె. లక్ష్మీనారాయణ
ఉపన్యాసకులు, జిల్లా విద్యాశిక్షణ సంస్థ,
అంగలూరు, కృష్ణాజిల్లా.

శ్రీ బి. రామకృష్ణ, స్కూల్ అసిస్టెంట్
GGHS నల్లగుట్ట, (న్యూ) సికింద్రాబాద్, హైదరాబాద్.

శ్రీ ఎస్.సి. జగన్నాథ్, ఎస్.జి.టి.
GHS కుల్సుంపురా, హైదరాబాద్.

శ్రీ ఇ.డి. మధుసూదన్ రెడ్డి, స్కూల్ అసిస్టెంట్
ZPHS. (Boys), కోస్గి మహబూబ్‌నగర్.

శ్రీ కె.వి. సత్యనారాయణ, ఎం.ఆర్.పి.
గరిడేపల్లి మండలం, నల్లగొండ జిల్లా.

శ్రీ షేక్ బ్రహ్మాజి షా, ఎస్.జి.టి.
PS చిన్నతాళ్లపాలెం, రామచంద్రపురం మండలం,
తూర్పుగోదావరి జిల్లా.

శ్రీ మేడా హరిప్రసాద్, స్కూల్ అసిస్టెంట్
ZPHS ఆకుమళ్ల, సంజామల మండలం, కర్నూలు జిల్లా.

శ్రీ గడ్డమీది రథంగపాణి రెడ్డి, స్కూల్ అసిస్టెంట్
జి.ప.ఉ.పా. పోల్కంపల్లి, మూసాపేట (మం.)
మహబూబ్‌నగర్ జిల్లా.

శ్రీమతి పులిపాటి పరమేశ్వరి, ఎస్.జి.టి.,
M.P.U.P.S., తక్కళ్ళపల్లి, చింతపల్లి మం॥,
నల్లగొండ జిల్లా.

శ్రీమతి వంగీపురం స్వర్ణలత, స్కూల్ అసిస్టెంట్
ZPHS, పాత పట్టిసం, పశ్చిమ గోదావరి జిల్లా.

శ్రీ కె. ఉపేందర్ రావు, ఎస్.జి.టి.
PS పీర్యాతాండ, తుర్కపల్లి మండలం, నల్లగొండ జిల్లా.

కుమారి శాలిని
విద్యాభవన్ సొసైటీ, ఉదయ్‌పుర్.

శ్రీ ఎ. మహేందర్ రెడ్డి
LFL HM, ప్రాథమిక పాఠశాల,
సోమనగుర్తి, రంగారెడ్డి జిల్లా.

డా॥ ఆర్. సతీశ్‌బాబు
PS బుర్కపిట్ట తాండా, సూర్యాపేట మండలం,
నల్లగొండ జిల్లా.

సమన్వయం

శ్రీమతి డి. విజయలక్ష్మి
ఉపన్యాసకులు, రాష్ట్ర విద్య, పరిశోధన, శిక్షణసంస్థ,
హైదరాబాద్.

శ్రీ గడ్డమీది రథంగపాణి రెడ్డి
స్కూల్ అసిస్టెంట్, ZPHS పోల్కంపల్లి, అడ్డాకల్ (మం.),
మహబూబ్‌నగర్ జిల్లా.

చిత్రకారులు

శ్రీ కూరెళ్ల శ్రీనివాసు, స్కూల్ అసిస్టెంట్ తెలుగు, జి.ప.ఉ.పా. పోచంపల్లి, నల్లగొండ జిల్లా.

శ్రీ బి. కిశోర్ కుమార్, ఎస్.జి.టి. యు.పి.ఎస్. అల్వాల అనుమల మండలం, నల్లగొండ జిల్లా.

శ్రీ సయ్యద్ అస్మదుల్లా, డ్రాయింగ్ టీచరు, ప్రభుత్వ ఉన్నత పాఠశాల, ఖాజీపేట, వరంగల్ జిల్లా.

SCERT, TELANGANA

FOREWORD

Man lives in a society. He follows the traditions, rules and life styles and leads his life. Hence, children should have an understanding of their environment and different societies. They learn about their surroundings through 'Environmental studies' at primary level and in a broader sense at the upper primary and secondary levels by studying social and general sciences. The children at primary level learn about their Environment by observing their surroundings.

The State curriculum frame (SCF-2011) document is p
prescribed by the National Curriculum Frame - 2005
academic standards are prescribed based on these do
We - Our Surroundings has been developed taking into considera
by the NCERT, academic standards and syllabus fr

Sixteen lessons have been included in this text book
between friends, work, games, animals, plants, food,
make etc; The lessons are written using simple langua
pictures and a few real pictures. The exercises given
and questioning skills of children. In each lesson,
construct knowledge by self-learning, participating i
observation, exploration and project work. Keeping
evaluation (C.C.E), each lesson is incorporated with
lesson, the exercises are under titled 'Do this' con
the pictures information skills - Project works, app
as the competencies, to be achieved. Each and every competency is indicated with a logo.
Various exercises are given in all the lessons to a

The key concepts of the lessons are included under 'I
are given the title 'What have we learnt?' for the re
under the title 'Can I do this?' is given at the en
children.

This text book has given preference to self-learning
children. To achieve this, different activities - w
individual activities are given. The activities are designed in such a way that the children have to interact and discuss with their peers, teachers, parents and the society. Children can understand the diversity of the environment when they study their surroundings. They can
appreciate the diversity as a natural phenomenon. T
surroundings according to the needs.

To achieve different competencies among the pupils, teachers have to prepare the relevant
learning material and implement the proper teaching s
has to be considered as a facilitator. Children's ex
taken as the main resources while teaching the lesso
will develop interest, aptitude in studying science and the learning capabilities among children.

With an intention to help the students to improve the
i.e. English and Telugu, the Government of Telangana
textbook in two parts. Part-1 comprises 1 to 7 lesso

We congratulate the teachers, writers, lecturers, a
members of the department of curriculum & text book d
Special thanks to the subject experts who have guided
to develop learning skills among the children and mak
are grateful to the editorial board.

We hope that this text book would help the children
to meet the future challenges.

Date : 27-03-2012

Place : Hyderabad

Smt. B. Seshu Kumari
Director
State Council for Educational
Research and Training, Hyderaba

SCERT, TELANGANA

ముందుమాట

మానవులందరూ సంఘజీవులు. ఆయా సమాజాలకు చెందిన నియమాలతో, జీవన విధానాలలో మమేకం కావడం ద్వారా సమాజంలో జీవించగలుగుతారు. ఇందుకోసం పిల్లలందరికీ తమ చుట్టూ ఉన్న పరిసరాలతో, సమాజాల గురించీ అవగాహన ఏర్పడాలి. ప్రాథమిక స్థాయిలో పరిసరాల విజ్ఞానం పేరుతో నేర్చుకుంటే, ప్రాథమికోన్నత, ఉన్నత స్థాయిల్లో సాంఘికశాస్త్రం, విజ్ఞానశాస్త్రం పేర్లతో మరింత విస్తృతంగా నేర్చుకుంటారు. ప్రాథమిక స్థాయిలో పిల్లలు తమ చుట్టూ ఉన్న పరిసరాల గురించి, పరిసరాల ద్వారా, పరిసరాల కోసం అభ్యసించాల్సి ఉంటుంది.

జాతీయ విద్యాప్రణాళికా చట్రం 2005 (NCF), నిర్బంధ ఉచిత విద్యాహక్కు చట్టం 2009 మార్గదర్శకాల ప్రకారం మన రాష్ట్ర విద్యాప్రణాళికా పరిధి పత్రం 2011 (SCF) రూపొందించారు. వీటి ప్రకారం తరగతివారీగా సాధించాల్సిన విద్యాప్రమాణాలను కూడా నిర్ధారించారు. వీటిని సాధించడానికి జాతీయ విద్య, పరిశోధన, శిక్షణ సంస్థ (NCERT) ఇతివృత్తాలను, రాష్ట్ర విద్యాప్రమాణాలను, సిలబస్‌ను పరిగణనలోకి తీసుకుని 3వ తరగతికోసం పరిసరాల విజ్ఞానం పాఠ్యపుస్తకాన్ని **"మనం-మన పరిసరాలు"** అనే పేరుతో రూపొందించారు.

ఈ పాఠ్యపుస్తకంలో కుటుంబం, స్నేహితులు వాళ్ళ మధ్య సంబంధాలు, పని, ఆటలు, జంతువులు, మొక్కలు, ఆహారం, నీరు, నివాసాలు, ప్రయాణం, మన గ్రామం, తయారుచేసే వస్తువులు అనే ఇతివృత్తాలతో 16 పాఠాలు రూపొందించారు. పిల్లలందరికి అర్థమయ్యేలా సరళమైన భాష, చిత్రాలు, వాస్తవ చిత్రాలతో పాఠాలు ఉన్నాయి. పిల్లలకు ఉండే సహజమైన కుతూహలం, జిజ్ఞాస, ప్రశ్నించేతత్వం కొనసాగేలా చేయడానికి అభ్యాసాలు, కృత్యాలు ఉన్నాయి. ప్రతీ పాఠంలో పిల్లలు సొంతంగా సమాచారాన్ని సేకరించి జ్ఞాననిర్మాణం చేసుకోడానికి వీలుగా పరిశీలనలకు, అన్వేషణలకు, సమాచార నైపుణ్యాలకు సంబంధించిన కృత్యాలు, ప్రాజెక్టు పనులు వంటి అభ్యాసాలను చేర్చారు. నిరంతర సమగ్ర మూల్యాంకనాన్ని దృష్టిలో పెట్టుకుని కృత్యాలు, అభ్యాసాలు, ప్రశ్నలను ప్రతీ పాఠ్యాంశంలో అంతర్భాగంగా పొందుపరిచారు. పాఠం అనంతరం **'ఇవి చేయండి'** పేరుతో అభ్యాసాలు ఉన్నాయి. వీటిలో విషయావగాహన, బొమ్మలు గీయడం, రంగులు వేయడం, సమాచార నైపుణ్యాలు - ప్రాజెక్టు పనులు, ప్రశంస, ప్రశ్నించడం అనే సామర్థ్యాలను సాధించడానికి వీలుగా అభ్యాసాలు లోగోలతో కూడి ఉన్నాయి. అలాగే పాఠానికి సంబంధించిన ముఖ్యమైన భావనలను **'కీలకపదాలు'** రూపంలో చేర్చారు. పాఠంలోని ముఖ్యాంశాలను పునశ్చరణకోసం **'మనం నేర్చుకున్నవి'** అనే శీర్షికతో పొందుపరిచారు. పిల్లలు, తమను తాము సొంతంగా అంచనావేసుకోడానికి వీలుగా **'నేనివి చేయగలను'** అనే స్వీయమూల్యాంకనం అభ్యాసాన్ని కూడా చేర్చారు.

ఈ పాఠ్యపుస్తకం పిల్లలకు నేరుగా సమాచారాన్ని అందించకుండా, సొంతంగా గ్రహించడానికి ప్రాధాన్యమిచ్చింది. ఇందుకోసం తమతోటివారితో, ఉపాధ్యాయులతో, తల్లిదండ్రులతో, సమాజ సభ్యులతో చర్చించేలా పూర్తి తరగతి గది కృత్యాలు, జట్టు కృత్యాలు, వ్యక్తిగత కృత్యాలు ఉన్నాయి. పరిసరాల గురించి పిల్లలు పరిసరాల్లోకి వెళ్లి అధ్యయనం చేసినప్పుడు వాటిలో ఉండే విభిన్నత్వాన్ని, వైవిధ్యాన్ని అర్థంచేసుకోగలుగుతారు. సమాజంలో, పరిసరాల్లోని విభిన్నత్వాన్ని ఒక సహజమైన అంశంగా గుర్తించి దాన్ని ప్రశంసించగలుగుతారు. తమను తాము అవసరాలకనుగుణంగా మార్చుకొని సర్దుబాటు చేసుకోగలుగుతారు.

ఇందుకోసం ఉపాధ్యాయులు అనువైన సామగ్రిని, బోధన వ్యూహాలను రూపొందించుకొని అమలుపరచాలి. ఈ కోణంలో పాఠ్యపుస్తకాన్ని ఒక సహకారిగా మాత్రమే చూడాలి. పిల్లల అనుభవాలను, స్థానిక పరిసరాలను ఒక బలమైన వనరుగా భావించి పాఠ్యపుస్తకాన్ని సమర్థంగా అమలు చేస్తారని ఆశిస్తున్నాం. దీనివల్ల పిల్లల్లో ప్రక్రియా నైపుణ్యాలు వృద్ధిచెంది శాస్త్రాభ్యసనం పట్ల ఆసక్తి పెరుగుతుందని నమ్ముతున్నాం.

విద్యార్థులు రెండు భాషలలో అనగా తెలుగు మరియు ఆంగ్ల భాషలలో అవగాహన నైపుణ్యాలను పెంపొందించుకోగలుగుతారనే ఉద్దేశ్యంతో తెలంగాణ ప్రభుత్వం వారి ఆదేశానుసారంగా ద్విభాషా పుస్తకంగా రెండు భాగాలుగా పున:రూపకల్పన చేయడం జరిగింది. భాగం-1లో 1 నుండి 7 పాఠాలు మరియు భాగం-2లో 8 నుండి 16 పాఠాలు ఉన్నాయి.

దీని రూపకల్పనలో పాల్గొన్న ఉపాధ్యాయులు, ఉపన్యాసకులు, చిత్రకారులు, విషయనిపుణులు, డి.టి.పి, లే-ఔట్ చేసినవారికి, పాఠ్యప్రణాళికావిభాగసభ్యులకు అభినందనలు. పాఠ్యపుస్తకాన్ని అందంగా, ఆకర్షణీయంగా పిల్లల్లో ప్రక్రియా నైపుణ్యాలు వృద్ధిచెందేలా రూపొందించడంలో దిశానిర్దేశం చేసిన విషయనిపుణులకు ప్రత్యేక కృతజ్ఞతలు. సంపాదకవర్గానికి కూడా ధన్యవాదాలు. భాషాపరమైన సవరణలు చేసిన శ్రీ పోరంకి దక్షిణామూర్తి, విశ్రాంత ఉపసంచాలకులు తెలుగు అకాడమి, హైదరాబాద్, వారికి ప్రత్యేక ధన్యవాదాలు.
ఈ పాఠ్యపుస్తకం భవిష్యత్ అభ్యసనానికి అవసరమైన పాటవాన్ని, సామర్థ్యాలను పెంపొందించడానికి తోడ్పడుతుందని ఆశిస్తున్నాం.

శ్రీమతి బి. శేషుకుమారి
సంచాలకులు
రాష్ట్ర విద్య, పరిశోధన, శిక్షణ సంస్థ, హైదరాబాద్.

తేది : 27-03-2012
స్థలం : హైదరాబాద్.

SCERT, TELANGANA

తెలంగాణ ప్రభుత్వం వారిచే ఉచిత పంపిణీ 2022-23

Energized Text Books facilitate the students in understanding the concepts clearly, accurately and effectively. Content in the QR Codes can be read with the help of any smart phone or can as well be presented on the Screen with LCD projector/K-Yan projector. The content in the QR Codes is mostly in the form of videos, animations and slides, and is an additional information to what is already there in the text books.

This additional content will help the students understand the concepts clearly and will also help the teachers in making their interaction with the students more meaningful.

At the end of each chapter, questions are provided in a separate QR Code which can assess the level of learning outcomes achieved by the students.

We expect the students and the teachers to use the content available in the QR Codes optimally and make their class room interaction more enjoyable and educative.

Let us know how to use QR codes

In this textbook, you will see many printed QR (Quick Response) codes, such as

Use your mobile phone or tablet or computer to see interesting lessons, videos, documents, etc. linked to the QR code.

Step	Description
A.	**Use Android mobile phone or tablet to view content linked to QR Code:**
1.	Click on **Play Store** on your mobile/ tablet.
2.	In the search bar type **DIKSHA.**
3.	will appear on your screen.
4.	Click **Install**
5.	After successful download and installation, Click **Open**
6.	Choose your prefered Language - Click **English**
7.	Click **Continue**
8.	Select **Student/ Teacher** (as the case may be) and Click on **Continue**
9.	On the top right, click on the QR code scanner icon and scan a QR code printed in your book OR Click on the search icon and type the code printed below the QR code, in the search bar ( )
10.	A list of linked topics is displayed
11.	Click on any link to view the desired content
B.	**Use Computer to view content linked to QR code:**
1.	Go to **https://diksha.gov.in/telangana**
2.	Click on **Explore DIKSHA-TELANGANA**
3.	Enter the code printed below the QR code in the browser search bar)
4.	A list of linked topics is displayed
5.	Click on any link to view the desired content

SCERT, TELANGANA

ఎనర్జైజ్డ్ టెక్స్ట్ బుక్ – ఈ పాఠ్యపుస్తకంలోని భావనలను స్పష్టంగా, నిర్దిష్టంగా, ప్రభావవంతంగా అర్థం చేసుకోవడానికి **QR (Quick Response)** కోడ్‌లతో బలోపేతం చేయడం జరిగింది. **QR** కోడ్‌లో చేర్చబడిన అంశాలను స్మార్ట్ ఫోన్‌లో చూడవచ్చు లేదా LCD ప్రొజెక్టర్ / కె–యాన్ ప్రొజెక్టర్ ద్వారా తెరపై ప్రదర్శించవచ్చు. **QR** కోడ్‌లలో ఉన్న సమాచారం చాలా వరకు వీడియోలు, యానిమేషన్స్ మరియు స్లైడ్‌ల రూపంలో ఉంటుంది. అంతేకాకుండా ఈ సమాచారం, పుస్తకంలో ఉన్న సమాచారానికి అదనమైనది.

ఈ అదనపు సమాచారం ద్వారా విద్యార్థులు భావనలను స్పష్టంగా అర్థం చేసుకోవడానికి మరియు ఉపాధ్యాయులు తాము నిర్వహించే బోధనా కృత్యాలు అర్థవంతంగా జరగడానికి తోడ్పడతాయి.

ప్రతి అధ్యాయం చివరన ఒక అదనపు **QR** కోడ్‌లో ప్రశ్నలు ఇవ్వబడినాయి. ఇవి, విద్యార్థుల అభ్యసన ఫలితాలను ఏమేరకు సాధించారో మదింపుచేయడానికి తోడ్పడతాయి.

విద్యార్థులు, ఉపాధ్యాయులు **QR** కోడ్‌లలో ఇవ్వబడిన సమాచారాన్ని విరివిగా ఉపయోగించి తరగతిగదిలోని ప్రక్రియలను మరింత ఆనందదాయకంగా, విద్యావంతమైనవిగాను మలచుకుంటారని ఆశిస్తున్నాము.

క్యూఆర్ (QR) కోడ్‌లను ఎలా వాడాలో తెలుసుకుందాం!

ప్రస్తుత పాఠ్య పుస్తకంలో ఈ విధంగా ఉండే క్యూఆర్ కోడ్‌లను పొందుపరచబడినవి.

ఈ క్యూఆర్ కోడ్‌లను ఉపయోగించి ఆసక్తికరమైన పాఠాలను, వీడియోలను, డాక్యుమెంట్స్ మొదలగు వాటిని మీవద్దగల మొబైల్, ట్యాబ్లెట్ లేదా కంప్యూటర్ ద్వారా వీక్షించండి.

దశ	వివరణ
ఎ)	**క్యూఆర్ కోడ్‌లో లింక్ చేయబడిన విషయాలను ఆండ్రాయిడ్ మొబైల్ లేదా ట్యాబ్లెట్‌లో వీక్షించుటకు :**
1	మీ యొక్క మొబైల్ / ట్యాబ్లెట్‌లోని **Play Store** పైన క్లిక్ చేయండి.
2	సెర్చ్‌బార్‌లో **DIKSHA** ను టైప్ చేయండి.
3	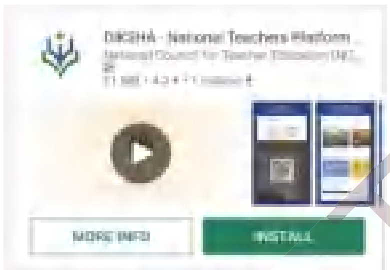 తెరపైన ఇలా కనిపిస్తుంది.
4	**INSTALL** పైన క్లిక్ చేయండి.
5	విజయవంతంగా INSTALL చేసిన తరవాత యాప్‌ను తెరవడానికి **OPEN** పైన క్లిక్ చేయండి.
6	**'తెలుగు'**ను ఎంపికచేసుకొని క్లిక్ చేయండి.
7	**'కొనసాగించడానికి'** క్లిక్ చేయండి.
8	**విద్యార్థి / ఉపాధ్యాయులు** రెండింటిలో మీకు చెందిన దానిని ఎంపిక చేసుకోండి.
9	కుడివైపున ఉన్న క్యూఆర్ కోడ్ చిహ్నం స్కానర్‌ను క్లిక్ చేయండి. తరువాత మీ పాఠ్యపుస్తకములో ముద్రించబడిన క్యూఆర్ కోడ్ ను స్కాన్ చేయండి. (లేదా) సెర్చ్ బార్ నందు ( ) క్యూఆర్ కోడ్ క్రింద ముద్రించబడిన కోడ్‌ను టైపు చేయండి.
10	క్యూఆర్ కోడ్‌లో జతచేయబడిన విషయాలు కనిపిస్తాయి.
11	కావలసిన విషయాలను వీక్షించుటకు లింక్‌పై క్లిక్ చేయండి.
బి)	**క్యూఆర్ కోడ్‌లో లింక్ చేయబడిన విషయాలను కంప్యూటర్ నుండి వీక్షించుటకు -**
1	**https://diksha.gov.in/telangana** అను లింక్‌ను ఓపెన్ చేయండి.
2	**Explore DIKSHA-TELANGANA** పైన క్లిక్ చేయండి.
3	పాఠ్యపుస్తకము నందు ముద్రించబడిన క్యూఆర్ కోడ్ క్రింద ఉన్న కోడ్‌ను టైపు చేయండి.
4	ఈ కోడ్‌కు జతచేయబడిన విషయాలు కనిపిస్తాయి.
5	కావలసిన విషయాలను వీక్షించుటకు లింక్‌పై క్లిక్ చేయండి.

SCERT, TELANGANA

INSTRUCTIONS TO THE TEACHERS

- Children should understand and adjust to their environment. For this, they have to observe and explore their environment. Hence, the text book on environmental studies at primary level is given the title 'We - Our Environment.'
- The syllabus and lessons are written according to the conditions of our State and the themes prescribed by the National Council For Educational Research And Training (N.C.E.R.T.).
- The contents of the lessons are prepared on the themes: Family and Relations, Work, Games, Animals, Plants, Food, Clothes, Shelters, Travel, Water, things we make and Village.
- The 16 lessons of the text book are framed into 4 parts for formative assessment. The first part contains 4 lessons, the second 4, the third 5 and the fourth 3 lessons.
- Each lesson is enriched with colourful pictures to make the children understand the concepts in a better manner. Every lesson starts with either a real life situation, incidents or the child's experiences.
- Children should be encouraged to talk about the lessons in the teaching learning process. Their experiences should be discussed in the classroom. Teaching should start with the concept related key questions.
- Exercises are designed in such a way that the children observe and explore their surroundings, discuss with their friends, family members, elders and collect and tabulate information, conduct experiments, participate in activities and projects.
- This text book mainly focuses on the processing skills of children. Hence, whole class group and individual activities are incorporated. Logos also are given to specify different activities. Teaching-Learning process should be carried out with the help of proper Teaching - Learning Material.(T.L.M.)
- Exercises are given to know what children have learnt and to make use of them to exhibit and express their creativity, experiences and thoughts. So, all children should be given chance to participate in the activities.
- At the end of each lesson, **'Do this'** is given keeping in mind of the educational standards. Children should do these activities either individually or in a group.
- **'Key words'** are given at the end of each lesson. These are the important concepts of the lesson. Children's conceptual understanding should be evaluated with the key words. at the end of each lesson. Salient features of the lesson are given by the title **'What have we learnt?'** Children should be made to read these features. These are given to review the concepts.
- There is another activity by the title **'Can I do this?'** at the end of the lessons. Children should identify them independently. If 80% of the children can do this, only then the next lesson should be taken up.
- In each and every lesson, the activities are incorporated by keeping in mind the Continuous Comprehensive Evaluation (C.C.E.). **'Can I do this?'** activity is given for this purpose.
- A separate register should be maintained by the teacher for noting down the progress of children based on their competencies.
- They should note down the progress of children in the formative assessment conducted in the months of July, September/October/March/April. Also, the progress in the Summative assessment Exams in the months of October and April.
- Teaching learning strategies and the expected learning outcomes, have been developed class wise and subject-wise based on the syllabus and compiled in the form of a Hand book to guide the teachers and were supplied to all the schools. With the help of this Hand book the teachers are expected to conduct effective teaching learning processes and ensure that all the students attain the expected learning outcomes.
- Teaching learning strategies and the expected learning outcomes, have been developed class wise and subject-wise based on the syllabus and compiled in the form of a Hand book to guide the teachers and were supplied to all the schools. With the help of this Hand book the teachers are expected to conduct effective teaching learning processes and ensure that all the students attain the expected learning outcomes.

SCERT, TELANGANA

ఉపాధ్యాయులకు సూచనలు

- పిల్లలు తమ చుట్టూ ఉన్న పరిసరాల గురించి అర్థం చేసుకోవాలి. ఆ పరిసరాలతో సర్దుబాటు కావాలి. ఇందుకోసం తమ చుట్టూ ఉన్న పరిసరాలను పరిశీలించడం, అన్వేషించడం ద్వారా పరిసరాల గురించి అవగాహన పొందాలి. కాబట్టి ప్రాథమిక స్థాయిలో పరిసరాల విజ్ఞానం పాఠ్యపుస్తకానికి **'మనం-మన పరిసరాలు'** అని పేరుపెట్టారు.
- జాతీయ విద్య, పరిశోధన, శిక్షణ సంస్థ (NCERT) పాఠ్యపుస్తకాల ఇతివృత్తాలను పరిగణనలోకి తీసుకొని మన రాష్ట్ర పరిస్థితులకు అనుగుణంగా సిలబస్‌ను, పాఠ్యాంశాలను రూపొందించారు.
- మన కుటుంబ సభ్యుల మధ్య సంబంధాలు, పని, ఆటలు, జంతువులు, మొక్కలు, ఆహారం, దుస్తులు, నివాసాలు, ప్రయాణం, నీరు, తయారుచేసే వస్తువులు, గ్రామం అనే ఇతివృత్తాల ఆధారంగా పాఠ్యాంశాలను రూపొందించారు.
- ఈ పాఠ్యపుస్తకంలోని 16 పాఠాలను నాలుగు భాగాలుగా (ఫార్మాటివ్ అసెస్‌మెంట్ కొరకు) చేశారు. మొదటి భాగంలో 4 పాఠాలు, 2వ భాగంలో 4 పాఠాలు, 3వ భాగంలో 5 పాఠాలు, 4వ భాగంలో 3 పాఠాలు ఉన్నాయి.
- ప్రతి పాఠంలో పిల్లలు సులభంగా అర్థంచేసుకోడానికి వీలుగా చిత్రాలు ఉన్నాయి. ప్రతీ పాఠం కూడా నిత్యజీవిత సన్నివేశాలు, సంఘటనలు లేదా పిల్లలకు పరిచయమున్న అనుభవాలతో ప్రారంభమౌతుంది.
- ఏ పాఠాన్ని బోధించినా ఆ పాఠం గురించి పిల్లల చేత మాట్లాడించాలి. వాళ్ల అనుభవాలను చర్చించాలి. ఇందుకు సంబంధించిన కీలక ప్రశ్నలతో పాఠ్యబోధన ప్రారంభం కావాలి.
- పిల్లలు పరిశీలించేలా, తమ తోటివారు / కుటుంబ సభ్యులు / పెద్దలు / సమాజసభ్యుల నుండి సమాచారాన్ని సేకరించేలా, సేకరించిన సమాచారాన్ని పట్టిక రూపంలో తయారుచేసేలా, తోటివారితో చర్చించేలా, చిన్నచిన్న ప్రయోగాలు, అన్వేషణలు, ప్రాజెక్టుపనులతో కూడిన అభ్యాసాలు ఉన్నాయి.
- ఈ పాఠ్యపుస్తకం ప్రధానంగా పిల్లల్లో ప్రక్రియానైపుణ్యాలు పెంపొందించడానికి ఉద్దేశించినది. కాబట్టి పూర్తి తరగతి గదిలో, జట్లులో, వ్యక్తిగతంగా చేసేలా కృత్యాలు, అభ్యాసాలు ఉన్నాయి. వీటిని నిర్వహించడానికి వీలుగా లోగోలను కూడా చేర్చారు. వీటికి అవసరమైన సామగ్రిని ఉపయోగించి నిర్వహించాలి.
- పిల్లలు, ఏమి నేర్చుకున్నారో తెలుసుకోడంతోపాటు పిల్లల అనుభవాలను, ఆలోచనలను సృజనాత్మకతను వ్యక్తపరచడానికి ఉద్దేశించినవే అభ్యాసాలు. కాబట్టి పిల్లలందరూ పాల్గొనేలా అవకాశం ఇవ్వాలి.
- ప్రతీ పాఠం చివర **'ఇవి చేయండి'** అనే పేరుతో విద్యాప్రమాణాలను దృష్టిలో పెట్టుకొని అభ్యాసాలు చేర్చారు. వీటిని పిల్లలు జట్లుగా లేదా వ్యక్తిగతంగా చేసేలా చూడాలి.
- ప్రతీ పాఠం చివర **'కీలక పదాలు'** ఉన్నాయి. ఇవి ఆ పాఠానికి సంబంధించిన ముఖ్యమైన భావనలు. పాఠం పూర్తి కాగానే కీలక పదాల మీద పిల్లల అవగాహనను పరీక్షించాలి. అట్లే **'మనం నేర్చుకున్నవి'** అనే శీర్షికతో పాఠంలోని ముఖ్యాంశాలు ఉన్నాయి. వీటిని పిల్లల చేత చదివించాలి. ఇవి పునశ్చరణకు ఉద్దేశించినవి.
- పాఠం చివర **'నేనివి చేయగలనా?'** అనే శీర్షికతో అభ్యాసం ఉంది. వాటిలోని అంశాలను పిల్లలే సొంతంగా గుర్తించేలా చూడాలి. వీటిలో తరగతిలోని 80% మంది పిల్లలు చేయగలిగినప్పుడే తరవాత పాఠాన్ని ప్రారంభించాలి.
- నిరంతర సమగ్ర మూల్యాంకనాన్ని దృష్టిలో పెట్టుకుని ప్రతీ పాఠంలో ప్రశ్నలు, కృత్యాలు / అభ్యాసాలను అంతర్భాగంగా చేర్చారు. అలాగే **'నేనివి చేయగలనా?'** అనే స్వీయమూల్యాంకన అభ్యాసం కూడా ఇందుకు ఉద్దేశించినదే. ప్రతీ పాఠం పూర్తికాగానే అభ్యాసాలలో పేర్కొన్న విధంగా సామర్థ్యాలవారీగా పిల్లల ప్రగతిని నమోదు చేయడానికి ఒక ప్రత్యేక రిజిస్టర్ ఏర్పాటు చేసుకుని నమోదు చేయాలి.
- జూలై, సెప్టెంబర్, డిసెంబర్, ఫిబ్రవరి మాసాల్లో ఫార్మాటివ్ మదింపు ప్రగతిని, అలాగే సెప్టెంబర్/అక్టోబర్, మార్చి/ఏప్రిల్ మాసాల్లో సమ్మేటివ్ మదింపు ప్రగతిని నిరంతర సమగ్ర మూల్యాంకనంగా నమోదుచేయాలి.
- ఉపాధ్యాయుల మార్గదర్శనం కోసం బోధనాభ్యసన వ్యూహాలను, ఆశించిన అభ్యసన ఫలితాలను, తరగతి వారీగా, విషయం వారీగా, సిలబస్ వారీగా కరదీపిక రూపంలో తయారుచేసి పాఠశాలలకు అందివ్వడం జరిగింది. ఈ కరదీపిక సహాయంతో ఉపాధ్యాయులు ఉత్తమ బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలను నిర్వహించి తద్వారా విద్యార్థులందరూ ఆశించిన అభ్యసన ఫలితాలు సాధించేలా కృషి చేయాలి.
- ఉపాధ్యాయుల మార్గదర్శనం కోసం బోధనాభ్యసన వ్యూహాలను, ఆశించిన అభ్యసన ఫలితాలను, తరగతి వారీగా, విషయం వారీగా, సిలబస్ వారీగా కరదీపిక రూపంలో తయారుచేసి పాఠశాలలకు అందివ్వడం జరిగింది. ఈ కరదీపిక సహాయంతో ఉపాధ్యాయులు ఉత్తమ బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలను నిర్వహించి తద్వారా విద్యార్థులందరూ ఆశించిన అభ్యసన ఫలితాలు సాధించేలా కృషి చేయాలి.

SCERT TELANGANA

CLASS - III ENVIRONMENTAL STUDIES - SYLLABUS

1. Family, members of the family, friends and the relations :	Members of the family, Similar Features, Family History, Types of Families.
2. Works, Games	Work done by members in a family Cooperating with each other, Artisans of the Village / City and their needs, Child Labour.
	Types of Games, Need for Games, Games played with Material, Games played without Material, Individual games, Games played in Groups, Rules of Games, Sportsman Spirit.
3. Animals	Animals and Birds in our surroundings, Animal Shelters, Pet Animals, Migrating Birds, How do Animals move? Kindness Towards animals, Insects and their Uses.
4. Plants	Types of plants, Plants grown at home, their uses, Why should we grow plants? Plants not grown in our surroundings, Water plants, Desert plants.
	Types of leaves(size, edge, tip, shape, colour), Shedding of leaves, Leaves as food, Decoration with leaves, Making shapes with leaves, Games with leaves, Compost pit.
5. Food	Why should we eat? Where do we get food from? Food eaten cooked, food eaten raw, Diversity in cooking, Different cooking utensils and their usage.
	Food habits of different regions, Food habits of animals and birds, Benefits of eating together, Food habits according to age.
6. Our village, Mapping skills	Villages, Institutions of the village - uses, Travelling, Work done by the villagers.
	Understanding the Map, Symbols on a Map and their need, Map drawing, Grasping information by reading a Map, Drawing maps of Class-room, School, Street and Village.
7. Shelters	Need of a House, Types of Houses, Temporary Residences, Houses of different regions, Apartments, Roofs of Houses.
	Decorating the House, Clean House, Growing flower plants at Home, Cooperating with each other to keep the house clean and tidy, Doing things on our own, Dirty House, Throwing garbage in the Dust bin.
8. Things and Clothes we make	Different toys, Utensils made with clay-their uses, Clay idols, Pot making, Decrease in usage of clay utensils.
	Need of clothes, Types of clothes, Clothes worn by children, elders, men and women, Seasonal clothes, Costumes, Uniforms, Traditional clothes, Ready made clothes, Stitched clothes, Wearing washed clothes, Designs on clothes.
9. Water	Need of water, Water Resources, Storage of Water, Need of water to people, animals, plants; Purified water, Polluted water, Good Habits, Water scarcity, Conservation of water.
10. Travel	Travelling Importance of vehicles for travelling, Vehicles used according to the distance and Need Modes of Transport, Classification of Modes of Transport, Accidents while Travelling.

SCERT TELANGANA

3వ తరగతి పరిసరాల విజ్ఞానం - సిలబస్‌లోని అంశాలు

1. కుటుంబం, కుటుంబ సభ్యులు, స్నేహితులు వాళ్ళ మధ్య సంబంధాలు	కుటుంబంలోని సభ్యులు, పోలికలు, కుటుంబ చరిత్ర, రకరకాల కుటుంబాలు.
2. పనులు, ఆటలు	కుటుంబంలోని సభ్యులు చేసే పనులు, ఒకరికొకరు సహకరించుకోడం, గ్రామంలో వృత్తులు, ఇతర పనులు చేసేవాళ్ళు, వాళ్ల అవసరం, పనిచేసే పిల్లలు.
	రకరకాల ఆటలు, ఆటల ఆవశ్యకత, వస్తువులతో ఆడే ఆటలు, వస్తువులు లేకుండా ఆడే ఆటలు, వ్యక్తిగతంగా ఆడే ఆటలు, జట్లలో ఆడే ఆటలు, ఆటల నియమాలు, క్రీడాస్ఫూర్తి.
3. జంతువులు	మన చుట్టూ ఉన్న జంతువులు, పక్షులు, వాటి నివాసాలు, పెంపుడు జంతువులు, వలస పక్షులు, ఏవి ఎలా వెళ్తాయి? జంతువులపట్ల దయ; కీటకాలు, వాటివల్ల లాభాలు, నష్టాలు.
4. మొక్కలు	రకరకాల చెట్లు, ఇంట్లో పెంచుకునే మొక్కలు, వాటివల్ల ఉపయోగాలు, మనమెందుకు చెట్లను పెంచుకోవాలి? మన చుట్టూ పెరగని చెట్లు, నీటిమొక్కలు, ఎడారిమొక్కలు.
	ఆకులలోని రకాలు (పరిమాణం, అంచు, కొన, ఆకారం, రంగు) ఆకులు రాలడం, ఆహారంగా ఆకులు, ఆకులతో అలంకరణ, ఆకులతో ఆకారాల తయారీ, ఆకులతో ఆటలు, కంపోస్టు గుంత.
5. ఆహారం	మనం ఆహారం ఎందుకు తినాలి? ఆహారం ఎక్కడినుంచి లభిస్తుంది? వండి తినే ఆహారం, వండకుండా తినే ఆహారం, వండే విధానంలో వైవిధ్యం, రకరకాల వంట పాత్రలు వాటి ఉపయోగం.
	వివిధ ప్రాంతాల ఆహారపు అలవాట్లు, జంతువుల పక్షుల ఆహారపు అలవాట్లు, కలిసి భోజనం చేయడంవల్ల కలిగే ప్రయోజనం, వయస్సును బట్టి ఆహారపు అలవాట్లు.
6. మన గ్రామం, పట నైపుణ్యాలు	గ్రామాలు, గ్రామంలోని సంస్థలు - ఉపయోగాలు, గ్రామానికి రాకపోకలు, గ్రామంలోని వాళ్లు చేసే పనులు.
	పటం గురించి అవగాహన, పటంలో గుర్తుల ఆవశ్యకత, పటం గీసే విధానం, పటం ద్వారా సమాచారాన్ని గ్రహించడం, తరగతిగది, బడి, వీధి, గ్రామపటం గీయడం.
7. నివాసాలు	ఇల్లు ఆవశ్యకత, ఇళ్లలో రకాలు, తాత్కాలిక నివాసాలు, వివిధ ప్రాంతాల్లోని ఇళ్లు, అపార్ట్‌మెంట్లు, ఇళ్ల పైకప్పులు.
	ఇంటిని అలంకరించుకునే విధానం, శుభ్రమైన ఇల్లు, ఇంట్లో పూలమొక్కలు పెంచడం, ఇంటిని అందంగా ఉంచడంలో సహకరించుకోడం, మన పనులు మనం చేసుకోడం, అపరిశుభ్రమైన ఇల్లు, వ్యర్థపదార్థాలను చెత్త కుండీలో వేయడం.
8. మనం తయారుచేసే వస్తువులు, దుస్తులు	రకరకాల మట్టిబొమ్మలు, మట్టితో చేసిన పాత్రలు, వాటి ఉపయోగాలు, మట్టితో విగ్రహాలు, కుండల తయారీ, మట్టిపాత్రలు తగ్గడం, మట్టితో రకరకాల బొమ్మల తయారీ.
	బట్టల ఆవశ్యకత, బట్టల రకాలు, పిల్లలు వేసుకునేవి, పెద్దలు వేసుకునేవి, ఆడవాళ్లు, మగవాళ్ళు వేసుకునేవి, కాలానుగుణంగా వేసుకునే బట్టలు, దుస్తులు, సంప్రదాయాలు, కుట్టించుకున్నవి, రెడీమేడ్ దుస్తులు, వృత్తులను బట్టి ధరించే బట్టలు, ఉతికిన బట్టలు వేసుకోడం, బట్టలపై డిజైన్లు.
9. నీరు	నీటి ఆవశ్యకత, నీటి వనరులు, నీటినిలువ, మనుషులకు, జంతువులకు మొక్కలకు నీళ్ల అవసరం, పరిశుభ్రమైన నీరు, అపరిశుభ్రమైన నీరు, మంచి అలవాట్లు, నీటికొరత, నీటిపొదుపు.
10. ప్రయాణం	ప్రయాణం, ప్రయాణానికి వాహనాల ఆవశ్యకత, దూరం, అవసరాన్నిబట్టి ప్రయాణ సాధనాలు, ప్రయాణసాధనాల వర్గీకరణ, ప్రయాణాల్లో ప్రమాదాలు.

SCERT, TELANGANA

Competencies that have to be achieved by the children from this Text book

The Educational standards to be achieved through the Class - III Text book 'We - Our surroundings' have been given below. These should be achieved by the end of the academic year. The Teaching-Learning process should be carried out with the inclusion of these standards. The following processing skills should be developed among the children.

1) **Conceptual Understanding :** Children should understand the different concepts of the 16 lessons in this text book. They should compare these with their real life experiences. They should be able to give examples, similarities and differences, classify, explain and give reasons.

2) **Questioning Formulating Hypothesis:** Children should be able to question about the surroundings, situations and incidents they have seen and listened to.

3) **Doing Experiments and Explaining :** Children should be able to conduct smaller and simpler experiments and explain the concepts. They should be able to tell the sequence of the steps of the experiment and the things that are used.

4) **Information Skills - Projects :** Children should grasp, note, tabulate and analyze the things through observation, reading and discussing with others. They should be able to infer, analyse and generalize. They should participate actively in the projects. Projects should be exhibited and explained by them in the class.

5) **Drawing, preparation of models, mapping skills :** Children should explain the concepts through drawing for this they have to draw and colour the pictures. children draw maps of their classroom, school, street, village etc. and grasp the information by understanding the symbols given in map.

6) **Appreciation, Application, Bio-diversity :** They should recognise and appreciate the greatness of animals, birds, plants and people of the society. The values like kindness, co-operation, working together etc, should be inculcated. They should appreciate diversities in the surrounding and the society. They should be able to understand the greatness of the different food habits, life styles, cultures and traditions. They should practice personal Hygiene healthy habits. Do personal work, help elders and people with special needs.

SCERT, TELANGANA

ఈ పాఠ్యపుస్తకం ద్వారా పిల్లలు సాధించాల్సిన సామర్థ్యాలు

3వ తరగతి **"మనం-మన పరిసరాలు"** అనే పాఠ్యపుస్తకం ద్వారా సాధించాల్సిన విద్యాప్రమాణాలను కింద పేర్కొన్నారు. వీటిని విద్యాసంవత్సరంలోగా సాధించాలి. ఇందుకోసం పాఠ్యపుస్తకంలోని పాఠాలకు వీటిని అన్వయించి బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలు నిర్వహించాలి. పరిశీలించడం, పోలికలు భేదాలు చెప్పడం, వర్గీకరించడం, సమాచార పట్టికలు తయారు చేయడం, విశ్లేషించడం, కారణాలు చెప్పడం, ప్రయోగాలు చేయడం, నిర్ధారణకు రావడం వంటి నైపుణ్యాలు పిల్లలందరూ పొందాలి.

(1) **విషయావగాహన :** ఈ పాఠ్యపుస్తకంలోని 16 పాఠాలకు సంబంధించిన వివిధ విషయాలను పిల్లలు అవగాహన చేసుకోవాలి. వీటిని దైనందిన జీవితానికి అన్వయించుకోవాలి. అవగాహన చేసుకోవాలి. ఉదాహరణలు ఇవ్వడం, పోలికలు భేదాలు చెప్పడం, వర్గీకరించడం, వివరించడం, కారణాలు చెప్పడం వంటివి చేయగల్గాలి.

(2) **ప్రశ్నించడం, పరికల్పనలు చేయడం :** పిల్లలు తాము చూసిన, విన్న వాటి గురించి, సన్నివేశాలు, సంఘటనలు, పరిసరాల గురించి ప్రశ్నించగలగాలి.

(3) **ప్రయోగాలు చేసి చూడడం, చెప్పడం :** పిల్లలు చిన్నచిన్న ప్రయోగాలు చేయడం ద్వారా విషయాన్ని గ్రహించి వివరించగలగాలి. తాము ప్రయోగాలు ఎలా చేశారో, ఏమేమి ఉపయోగించారో క్రమపద్ధతిలో చెప్పగలగాలి.

(4) **సమాచార నైపుణ్యాలు - ప్రాజెక్టు పనులు :** పిల్లలు ఇతరులను అడగడం ద్వారా, చూడడం ద్వారా, చదవడం ద్వారా సమాచారాన్ని గ్రహించాలి. ఇలా గ్రహించిన సమాచారాన్ని పట్టికలో నమోదు చెయ్యాలి. సమాచార పట్టికలు చూసి విశ్లేషించగలగాలి. నిర్ధారణలు, సాధారణీకరణలు చేయగలగాలి. పాఠాలలో ఇచ్చిన ప్రాజెక్టు పనుల్లో పాల్గొనాలి. వాటిని తరగతి గదుల్లో ప్రదర్శించి వివరించగలగాలి.

(5) **బొమ్మలు గీయడం, నమూనాలు తయారు చేయడం, పట నైపుణ్యాలు :** పిల్లలు బొమ్మలు గీయడంద్వారా విషయాలను వివరించగల్గాలి. ఇందుకోసం పాఠ్యాంశాలకు చెందిన చిత్రాలు గీయడం, రంగులు వేయడం వంటివి చేయగల్గాలి. తమ తరగతి గది, పాఠశాల, వీధి, గ్రామం మొదలయిన వాటి పటాలను గీయగలగాలి. పటాలలో ఉండే గుర్తుల ఆధారంగా సమాచారాన్ని గ్రహించగలగాలి.

(6) **ప్రశంస విలువలు, జీవ వైవిధ్యం, నిజజీవిత వినియోగం :** తమ చుట్టూ ఉండే పరిసరాలలోని జంతువులు, పక్షులు, మొక్కలు వ్యక్తులలో ఉండే గొప్పతనాన్ని గుర్తించగలగాలి. ప్రశంసించగలగాలి. దయ, సహకారం, తదానుభూతి, కలిసిపనిచేయడం వంటి లక్షణాలు పెంపొందాలి. తోటివారిని ప్రశంసించగలగాలి. సమాజంలో, పరిసరాల్లో ఉండే వైవిధ్యాలను గుర్తించగలగాలి. విభిన్నమైన ఆహారపు అలవాట్లను, జీవన విధానాలను, సంస్కృతులలోని గొప్పతనాన్ని అర్థం చేసుకోగలగాలి. వ్యక్తిగత పరిశుభ్రత, ఆరోగ్యపు అలవాట్లను అలవర్చుకోవాలి. తమ పనులు తాము చేసుకోడం, కుటుంబంలోని వృద్ధులకు, ప్రత్యేక అవసరాలు కలిగినవారికి సహకారం అందించాలి.

SCERT TELANGANA

తెలంగాణ ప్రభుత్వం వారిచే ఉచిత పంపిణీ 2022-23

NATIONAL ANTHEM

- Rabindranath Tagore

Jana-gana-mana-adhinayaka, jaya he
Bharata-bhagya-vidhata.
Punjab-Sindh-Gujarat-Maratha
Dravida-Utkala-Banga
Vindhya-Himachala-Yamuna-Ganga
Uchchhala-jaladhi-taranga.
Tava shubha name jage,
Tava shubha asisa mage,
Gahe tava jaya gatha,
Jana-gana-mangala-dayaka jaya he
Bharata-bhagya-vidhata.
Jaya he! jaya he! jaya he!
Jaya jaya jaya, jaya he!!

PLEDGE

- Pydimarri Venkata Subba Rao

India is my country and all Indians are my brothers and sisters.

I love my country and I am proud of its rich and varied heritage. I shall always strive to be worthy of it.

I shall give my parents, teachers and elders respect and treat everyone with courtesy.

To my country and my people, I pledge my devotion. In their well being and prosperity alone, lies my happiness.

SCERT TELANGANA

జాతీయ గీతం

- రవీంద్రనాథ్ ఠాగూర్

జనగణమన అధినాయక జయహే!
భారత భాగ్య విధాతా !
పంజాబ సింధ్ గుజరాత మరాఠా,
ద్రావిడ ఉత్కళ వంగా!
వింధ్య హిమాచల యమునా గంగా,
ఉచ్ఛల జలధి తరంగా!
తవ శుభనామే జాగే!
తవ శుభ ఆశిష మాగే!
గాహే తవ జయగాథా!
జనగణ మంగళదాయక జయహే
భారత భాగ్య విధాతా!
జయహే! జయహే! జయహే!
జయ జయ జయ జయహే

ప్రతిజ్ఞ

- పైడిమర్రి వెంకట సుబ్బారావు

భారతదేశం నా మాతృభూమి. భారతీయులందరూ నా సహోదరులు.

నేను నా దేశాన్ని ప్రేమిస్తున్నాను. సుసంపన్నమైన, బహువిధమైన నా దేశ వారసత్వ సంపద నాకు గర్వకారణం. దీనికి అర్హత పొందడానికి సర్వదా నేను కృషి చేస్తాను.

నా తల్లిదండ్రులను, ఉపాధ్యాయులను, పెద్దలందరినీ గౌరవిస్తాను. ప్రతివారితోనూ మర్యాదగా నడుచుకొంటాను. జంతువులపట్ల దయతో ఉంటాను.

నా దేశం పట్లా, నా ప్రజలపట్లా సేవానిరతి కలిగిఉంటానని ప్రతిజ్ఞ చేస్తున్నాను.

వారి శ్రేయోభివృద్ధులే నా ఆనందానికి మూలం.

SCERT, TELANGANA

తెలంగాణ ప్రభుత్వం వారిచే ఉచిత పంపిణీ 2022-23

INDEX

1.	FAMILY	June	1
2.	DIVISION OF WORK	June	23

3.	LET US PLAY	July	39
4.	SHELTERS OF ANIMALS	July	53
5.	THE PLANTS AROUND US	August	77
6.	BONDING WITH LEAVES	August	95

7.	THE FOOD WE EAT	September	117

SCERT, TELANGANA

విషయసూచిక

1.	కుటుంబం	జూన్	2
2.	ఎవరేం పని చేస్తారు?	జూన్	24
3.	ఆడుకుందాం!	జులై	40
4.	జంతువులు - వాటి నివాసాలు	జూలై	54
5.	మన చుట్టూ ఉన్న మొక్కలు	ఆగష్టు	78
6.	ఆకులతో అనుబంధం	ఆగష్టు	96
7.	మనం ఏమేమి తింటాం!	సెప్టెంబరు	118

SCERT, TELANGANA

1.FAMILY

SCERT, TELANGANA

Rama : Grand Pa! Who is the tall boy in the photo?

Grandfather : He is your father, Srinivas.

Rama : Ok! Then, who is this girl in half sari?

Grandfather : Don't you recognize her? She is your aunt Sujatha.

Rama : Is it Venkat uncle beside father!

Grandfather : Yes, he is.

Rama : Where is uncle now?

Grandfather : He is in Hyderabad.

Rama : Why is he in Hyderabad, Grand Pa?

Grandfather : He is working there.

List the members of your family:

....

....

....

....

....

....

....

....

....

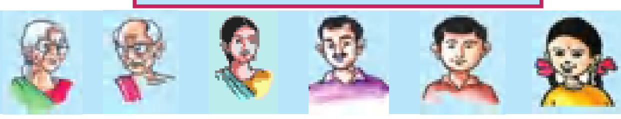

1. కుటుంబం

G3L9S2

SCERT, TELANGANA

రమ	:	తాతయ్యా! ఈ ఫొటోలో పొడుగ్గా ఉన్న బాలుడు ఎవరు?
తాతయ్య	:	మీ నాన్న శ్రీనివాస్.
రమ	:	లంగా, ఓణీ వేసుకున్నవారు ఎవరు?
తాతయ్య	:	గుర్తుపట్టలేదా? మీ అత్త సుజాత.
రమ	:	నాన్న పక్కన ఉన్నది చిన్నాన్న వెంకట్ కదా!
తాతయ్య	:	ఔను, బాగా గుర్తుపట్టావే!
రమ	:	చిన్నాన్న ఇప్పుడు ఎక్కడున్నాడు?
తాతయ్య	:	హైదరాబాదులో ఉన్నాడు.
రమ	:	హైదరాబాదులో ఎందుకుంటున్నాడు తాతయ్యా?
తాతయ్య	:	ఉద్యోగం చేస్తున్నాడు.

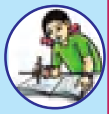

మీ కుటుంబంలో ఎవరెవరు ఉన్నారు?

....

....

....

....

....

....

....

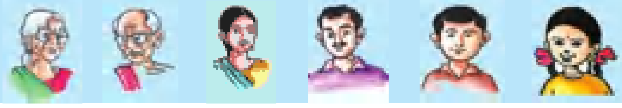

తెలంగాణ ప్రభుత్వం వారిచే ఉచిత పంపిణీ 2022-23

Normally, a family consists of grand parents (paternal / maternal), parents and children.

All families are not the same. Some families may have only parents and children. In some other families grand parents also live with them. Some members of the family reside in other places for education, employment or other reasons.

Now let us know, who are in Rama's family! Rama's paternal grandfather's name is Rangaiah and grandmother's name is Gangamma. Rama's paternal grandparents have two sons and a daughter.

Observe the picture given below:

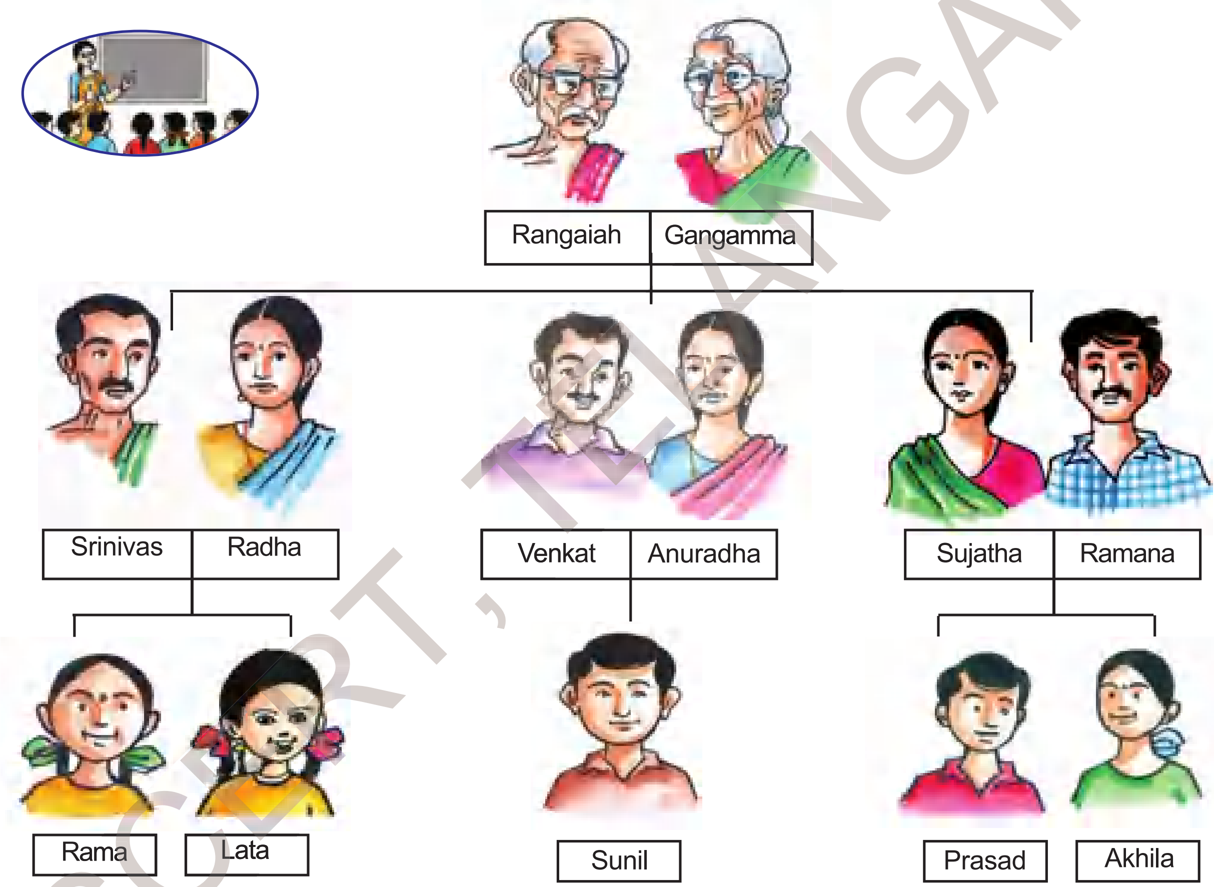

SCERT, TELANGANA

How are the following related ?

1. Srinivas to Gangamma ....
2. Anuradha to Rangaiah ....
3. Srinivas to Sunil ....
4. Akhila to Rangaiah ....
5. Sujatha to Latha ....
6. Srinivas to Rama ....
7. Latha to Rama ....
8. Prasad to Akhila ....
9. Sunil to Rangaiah ....
10. Ramana to Sujatha ....

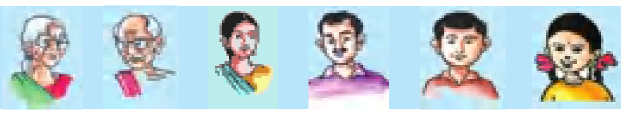

సాధారణంగా కుటుంబంలో అమ్మ, నాన్న, తాతయ్య, నాయనమ్మ, అమ్మమ్మ పిల్లలు ఉంటారు. అన్ని కుటుంబాలు ఒకే రకంగా ఉండవు. కొన్ని కుటుంబాలలో అమ్మ, నాన్న, పిల్లలు మాత్రమే ఉంటారు. మరికొన్ని కుటుంబాలలో వాళ్లతోపాటు తాత, నాయనమ్మ లాంటి వృద్ధులు కూడా ఉంటారు.

ఉద్యోగం, చదువు లేదా ఇతర కారణాల వల్ల కుటుంబ సభ్యుల్లో కొందరు వేరే చోట ఉంటారు.

మరి రమ కుటుంబంలో ఎవరెవరు ఉన్నారో తెలుసుకుందామా! రమ వాళ్ళ తాతయ్య పేరు రంగయ్య. నాయనమ్మ పేరు గంగమ్మ. రమ వాళ్ళ తాతయ్యకు ఇద్దరు కొడుకులు, ఒక కూతురు ఉన్నారు.

కింది చిత్రం చూడండి.

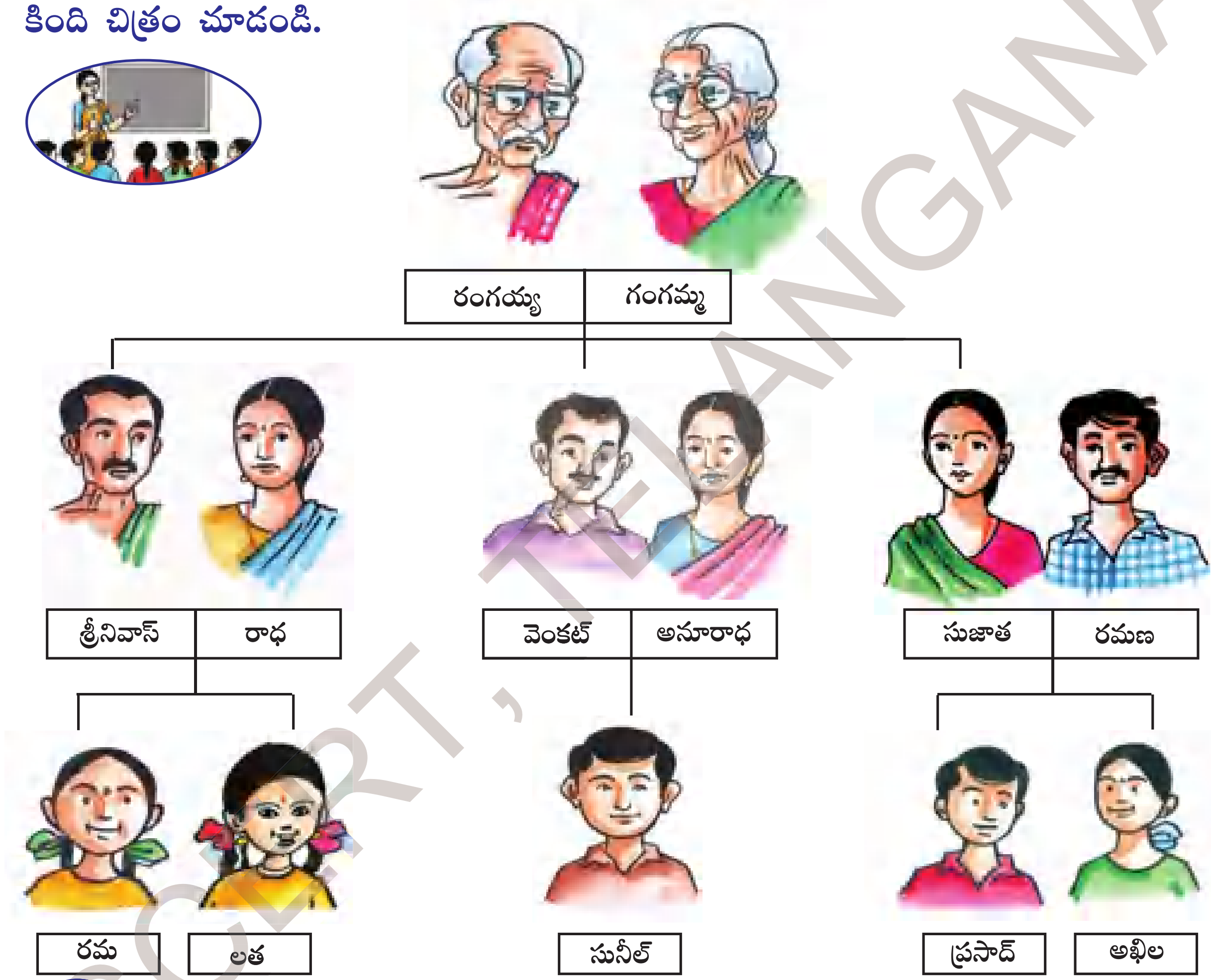

SCERT, TELANGANA

ఎవరికి ఎవరు ఏమవుతారో రాయండి.

1. గంగమ్మకు శ్రీనివాస్ ....
2. రంగయ్యకు అనురాధ ....
3. సునీల్‌కు శ్రీనివాస్ ....
4. రంగయ్యకు అఖిల ....
5. లతకు సుజాత ....
6. రమకు శ్రీనివాస్ ....
7. రమకు లత ....
8. అఖిలకు ప్రసాద్ ....
9. రంగయ్యకు సునీల్ ....
10. సుజాతకు రమణ ....

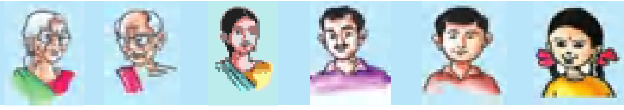

తెలంగాణ ప్రభుత్వం వారిచే ఉచిత పంపిణీ 2022-23

You have learnt the names of Rama's parents and grand parents. Write down the names of your grandparents, parents and other members of your family.

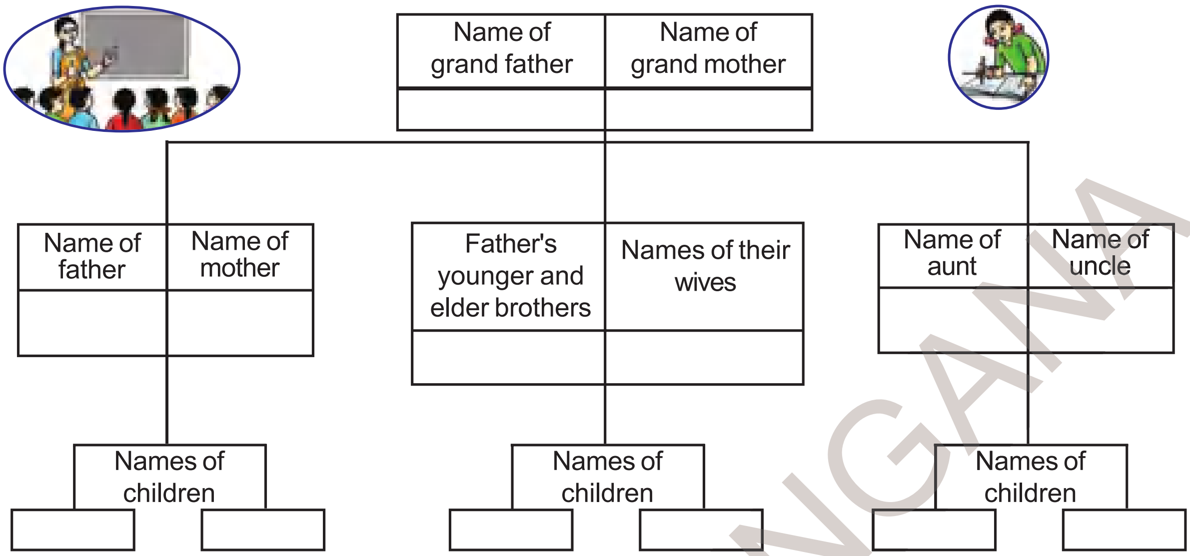

The details of the members of a family and their ancestors written in a tabular format is called a 'Family Tree.'

Rama's aunt gave birth to a baby girl. Her relatives came to see the baby.

SCERT TELANGANA

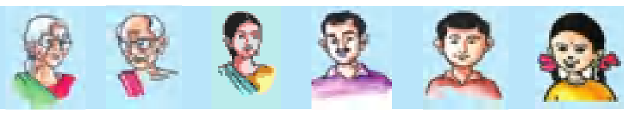

రమ వాళ్ల అమ్మ, నాన్న, తాతయ్య, నాయనమ్మల పేర్లు తెలుసుకున్నారు కదా! మరి మీరు కూడా మీ తాతయ్య, నాయనమ్మ, అమ్మ, నాన్నల పేర్లు, మిగతావారి పేర్లు రాయండి.

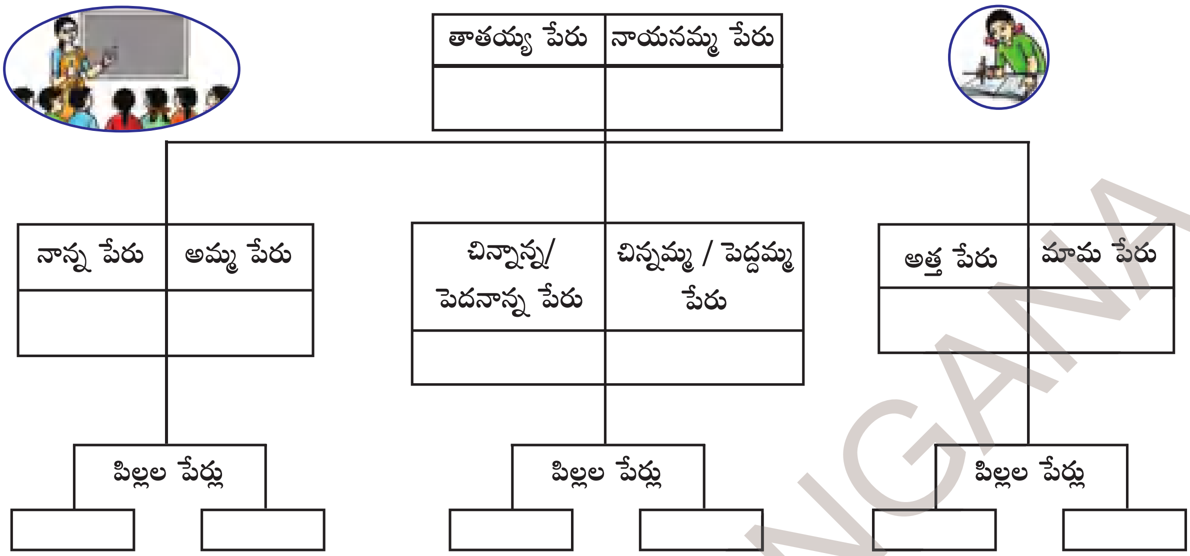

పైన తెలిపిన విధంగా కుటుంబ సభ్యులు వారి పూర్వీకుల వివరాలతో రాసిన పట్టికను **'వంశవృక్షం'** అంటారు.

రమ వాళ్ళ చిన్నమ్మకు పాప పుట్టింది. పాపను చూడడానికి బంధువులు వచ్చారు.

SCERT TELANGANA

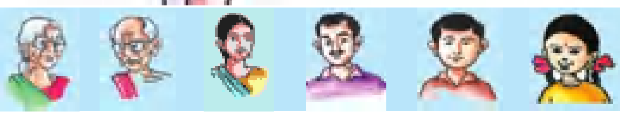

తెలంగాణ ప్రభుత్వం వారిచే ఉచిత పంపిణీ 2022-23

Generally, children resemble their parents, grand parents, aunt and uncle. Some children may not resemble (look like) any of their own family members. So we have to accept our body as it is and protect it.

Tick the correct answer.

1. If an unknown person gives you a sweet, will you take it? Yes/ No
2. Do you go with an unknown person? Yes/ No
3. If any body troubles you, will you inform your elders? Yes/ No

Different people in the family have different qualities. Sometimes when we are angry, we may hurt others with our words. But this does not help to solve the problem. We may instead tell the person why we are angry. We may explain the situation or behaviour which we did not like. We may suggest a way out that does not hurt either of us.

Write one quality that you like in your family members.

Relation	Quality
Mother	Courageous
Father	Caring

SCERT, TELANGANA

Family History:

Rama's father brought her to school for admission. He wrote her name as 'Chilukuru Rama.' On seeing this, the headmaster asked, “How did you get Chilukuru as your 'surname'”? “Our ancestors belonged to Chilukuru, that’s how we got our surname,” replied Rama's father.

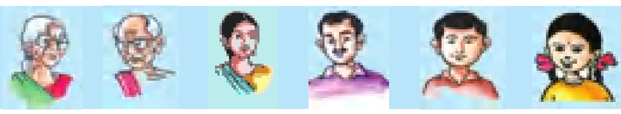

సాధారణంగా పిల్లలు తమ తల్లిదండ్రులు, తాతయ్య, నాయనమ్మ, అమ్మమ్మ, అత్త, మామ, పెదనాన్న, చిన్నాన్న(కాక), చిన్నమ్మలను పోలి ఉంటారు. కొందరు పై వారిని ఎవరినీ పోలి ఉండరు. కాబట్టి మన శరీరాకృతిని ఉన్నది ఉన్నట్టుగా అంగీకరించి, దానిని రక్షించుకోవాలి.

సరియైన జవాబును (   ) తో గుర్తించండి.

1.	ఎవరైన అపరిచితులు నీకు మిఠాయి ఇస్తే తీసుకొంటావు.	(అవును / లేదు)
2.	అపరిచిత వ్యక్తితో నీవు వెళ్తావు.	(అవును / లేదు)
3.	నిన్ను ఎవరైనా ఇబ్బంది పెడితే నీవు నీ పెద్దవారికి చెబుతావు.	(అవును / లేదు)

కుటుంబంలోని వ్యక్తులు వివిధ గుణాలను కలిగి ఉంటారు. కొన్ని సార్లు మనకు కోపం వచ్చినపుడు ఇతరులను బాధించే పదాలను వాడుతాము. కాని ఇది సమస్యను పరిష్కరించదు. దీనికి బదులుగా మనము ఆ వ్యక్తితో మన కోప కారణం తెలుపుదాం. మనకు నచ్చని ప్రవర్తన లేదా సందర్భం గురించి తెలుపుదాం. మన ఇద్దరికి బాధ కలిగించని పరిష్కారాన్ని సూచిద్దాం.

మీ కుటుంబ సభ్యుల్లో మీకు నచ్చిన ఒక గుణాన్ని రాయండి.

SCERT, TELANGANA

బంధుత్వం	గుణం
అమ్మ	సాహసించడం
నాన్న	కాపాడడం

కుటుంబ చరిత్ర

బడిలో చేర్చడానికి రమను వాళ్లనాన్న బడికి తీసుకువచ్చారు. రమ పేరును వాళ్లనాన్న 'చిలుకూరు రమ' అని రాశారు. 'చిలుకూరు అనే ఇంటిపేరు ఎలా వచ్చింది?' అని ప్రధానోపాధ్యాయులు అడిగారు. మా పూర్వీకులు చిలుకూరి నుంచి రావడం వల్ల ఆ పేరు వచ్చిందని రమ వాళ్ల నాన్న చెప్పారు.

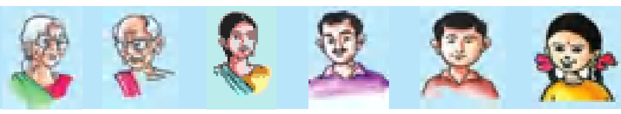

Rama's grandfather helps all the villagers in their difficulties. So, everyone respects him. The whole family has a good name due to his good deeds. Rama's father is a cloth merchant. He is well known in the surrounding villages for selling the best clothes. Now you know about Rama's surname and history of her family!

Ask your elders and know more about your family's history.

Find out and discuss how your friends got their surnames.

Types of families

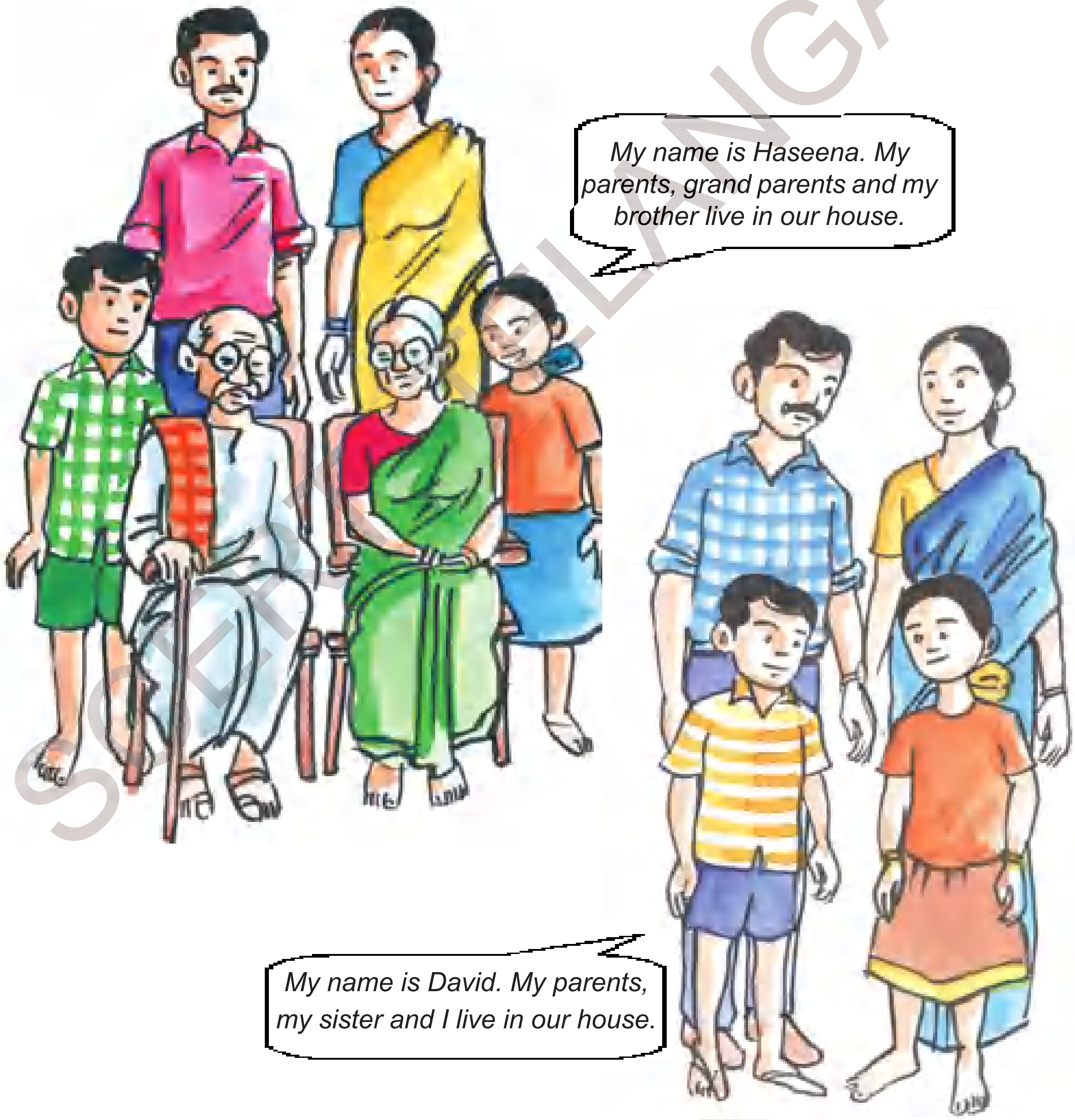

SCERT TELANGANA

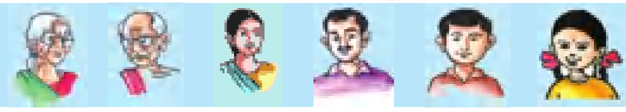

రమవాళ్ళ తాతయ్యగారు గ్రామంలోని వాళ్లందరికీ ఏ కష్టం వచ్చినా సహాయంచేసి ఆదుకుంటారు. కాబట్టి ఆయనను అందరూ గౌరవిస్తారు. ఆయనవల్ల వాళ్ల కుటుంబం మొత్తానికి మంచి పేరు వచ్చింది. రమవాళ్ల నాన్న బట్టల వ్యాపారం చేస్తారు. ఆయనకు కూడా చుట్టుపక్కల గ్రామాల్లో మంచిబట్టలు అమ్ముతారని ఎంతో పేరుంది. రమ ఇంటిపేరు, వాళ్ల కుటుంబ చరిత్రను గురించి తెలుసుకున్నారు కదా!

మీ కుటుంబ చరిత్రను గురించి పెద్దవారిని అడిగి తెలుసుకోండి.

మీ తరగతిలోని విద్యార్థుల ఇంటిపేర్లు ఎలా వచ్చాయో చర్చించండి.

కుటుంబాలు - రకాలు

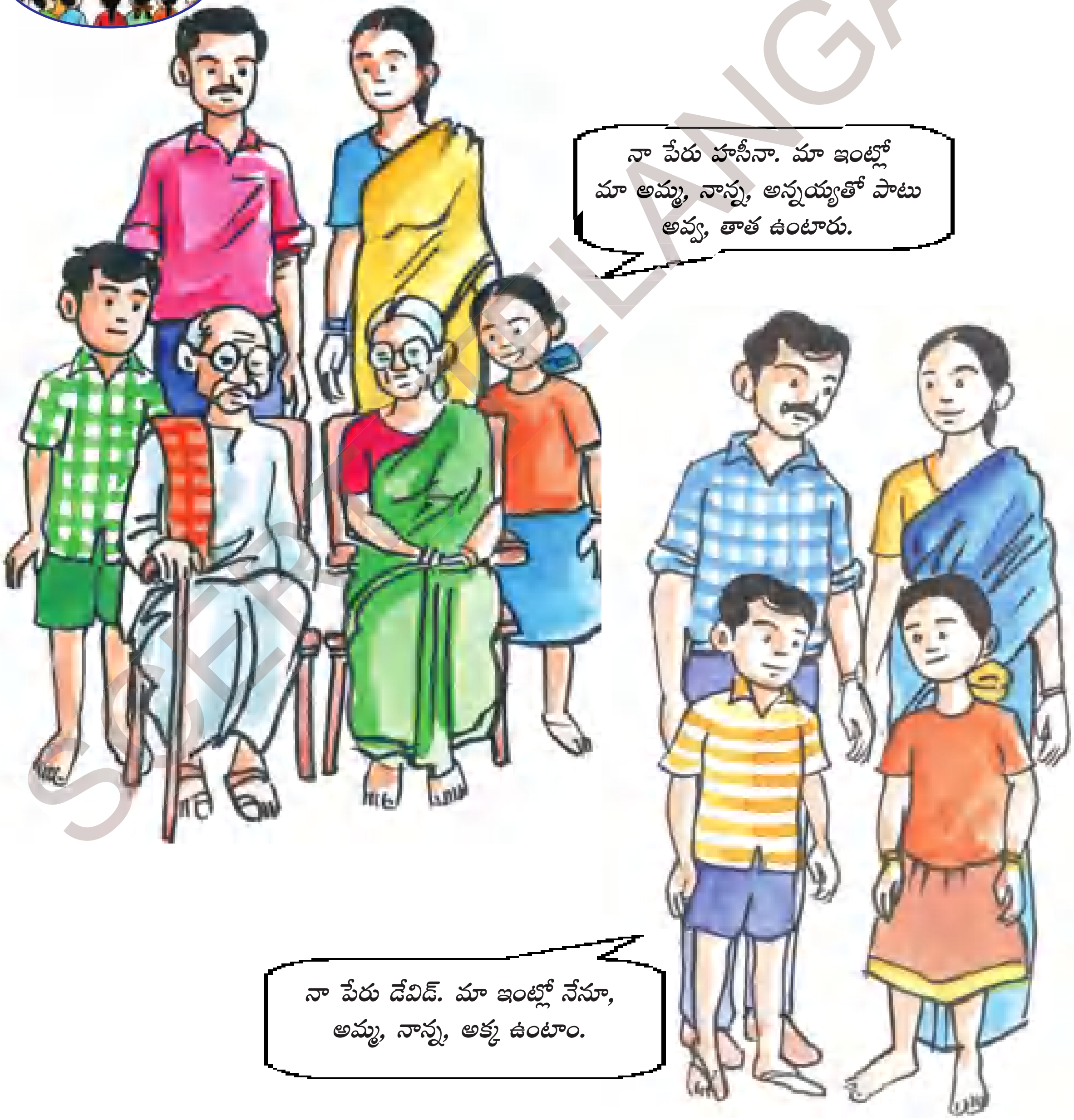

SCERT TELANGANA

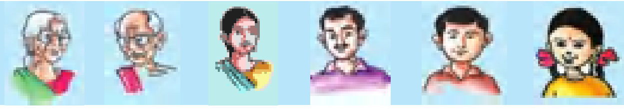

SCERT TELANGANA

You have seen the pictures!

Which family has the highest number of members and which family has the least?

Which families have old people?

What type of family do David, Haseena and Siva belong to?

What type of family is yours?

What type of families do you know?

How do you call your relatives? How are each related to other in your family? Say and write.

SCERT, TELANGANA

చిత్రాలు చూశారు కదా!

ఎవరి ఇంట్లో ఎక్కువమంది ఉన్నారు? ఎవరి ఇంట్లో తక్కువమంది ఉన్నారు?

ఎవరెవరి ఇళ్లలో వృద్ధులు (ముసలివాళ్లు) ఉన్నారు?

డేవిడ్, హసీనా, శివలలో ఎవరిది ఏ రకమైన కుటుంబం?

మరి మీది ఏ రకమైన కుటుంబం ?

మీకు తెలిసిన కుటుంబాలలోని రకాలు ఏవి ?

మీ బంధువులలో ఎవరిని ఎలా పిలుస్తారో చెప్పండి. రాయండి.

Let's play!

All children must stand in a circle.

Now one of the child's eyes must be covered with a hand kerchief.

The student who is blindfolded should try to touch and identify the person caught.

Untie the hand kerchief if the student identifies them correctly.

In the same way, all students should take turns and cover their eyes and continue playing.

Did the students identify everyone when they were blindfolded? Why?

Do You Know?

The visually challenged (blind) use Braillescript to read.

This script was invented by Louis Braille.

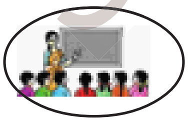

Old People and Children with special needs

The students in the above game could not identify everyone when they were blind folded. Think ... how difficult it is for visually disabled to attend their daily work? In the same way, some people

SCERT, TELANGANA

ఆడుకుందామా!

మీరందరూ గుండ్రంగా నిల్చోవాలి.

ఒకరి కళ్ళకు చేతిరుమాలుతో గంతలు కట్టాలి.

కళ్లకు గంతలు కట్టుకున్న విద్యార్థి మిగతావాళ్లలో ఒకరిని పట్టుకుని వాళ్లెవరో చెప్పాలి.

సరిగ్గా చెపితే కళ్లకు గంతలు విప్పాలి.

ఈ విధంగా ఒకరి తర్వాత మరొకరికి గంతలు కట్టి ఆటను కొనసాగించాలి.

కళ్ళకు గంతలు కట్టుకున్నప్పుడు అందరినీ గుర్తించ గలిగారా? ఎందుకు?

మీకు తెలుసా?

కళ్లులేనివాళ్లు చదవడంకోసం బ్రెయిలీ అనే లిపిని వాడతారు. ఈ లిపిని లూయిస్ బ్రెయిలీ కనిపెట్టాడు.

ప్రత్యేక అవసరాలు గల పిల్లలు, వృద్ధులు

కళ్లు ఉండి కూడా కళ్లకు గంతలు కట్టుకోడంవల్ల అందరినీ గుర్తుపట్టలేక పోయారు కదా! మరి అసలే కళ్లు లేనివారు పనులు చేసుకోడానికి ఎంత ఇబ్బంది పడతారో ఆలోచించండి. అలాగే కొంతమందికి

SCERT, TELANGANA

Cannot hear or speak properly. Some people can't walk. What difficulties do these people face? What kind of help do they require? Think and answer.

Observe the picture given below :

Do you find any children with special needs in the picture?

What difficulties do they face in doing their day-to-day work?

How should they be helped and supported?

Have you ever helped such people?
If so, howdid you help them?

Every year 3rd December is celebrated as World Disabled Day.

We must care for the children with special needs and help them in whatever they need. The people who have difficulty in speaking use signs to talk to each other. The people suffering from hearing problem use hearing aids, People who are visually disabled use a stick to touch and sense the things. Similarly, some people cannot work due to ill health or accidents. We should help them as needed.

In the same way, old people cannot do everything by themselves. We should be aware of their needs and help them.

Do You Know?

The 1st day of October every year is celebrated as the 'Senior Citizen's Day'.

SCERT, TELANGANA

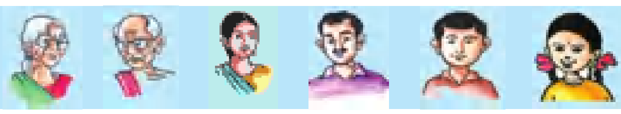

చెవులు సరిగా వినిపించవు. కొంతమంది పిల్లలు సరిగ్గా మాట్లాడలేరు. కొందరు నడవలేరు. ఇలాంటివాళ్లకు ఏ యే ఇబ్బందులు వస్తాయో, వాళ్లకు మనం ఎలాంటి సహాయం చేయాలో ఆలోచించండి. చెప్పండి.

కింది చిత్రం చూడండి.

చిత్రంలో ఎవరైనా ప్రత్యేక అవసరాలు కలిగిన పిల్లలు ఉన్నారా?

వీళ్లు ఏయే పనులు చేసుకోడానికి ఇబ్బందిపడతారు?

వీళ్లకు ఎలాంటి సహాయం చేయాలి?

మీరు ఇలాంటి వాళ్లకు ఎప్పుడైనా సహాయం చేశారా? ఎలాంటి సహాయం చేశారు?

కళ్లు లేనివాళ్లకు, శారీరక వికలాంగులకు, మూగ, చెవిటి వాళ్లకు అవసరమైన సహాయాన్ని అందించాలి. మాట్లాడడంలో ఇబ్బంది ఉన్నవాళ్లు సైగలద్వారా మాట్లాడుకుంటారు. వినికిడి సమస్య ఉన్నవాళ్లు చెవిలో మిషన్ పెట్టుకొని, కంటి చూపు సరిగా లేనివాళ్లు చూపుడు కర్రతోను, స్పర్శ ద్వారాను విషయాలను గ్రహిస్తారు. అలాగే కొంతమంది అనారోగ్యం వల్ల లేదా ప్రమాదంవల్ల తమ పనులు తామే చేసుకోలేరు. అలాంటి వాళ్లకు మనం అవసరమైన సహాయం చేయాలి.

ప్రతి సంవత్సరం డిసెంబర్ 3న **"ప్రపంచ దివ్యాంగుల దినోత్సవం"** జరుపుతారు.

మీకు తెలుసా?

ప్రతి సంవత్సరం అక్టోబరు 1వ తేదీన ప్రపంచ వ్యాప్తంగా **"వృద్ధుల దినోత్సవం"** జరుపుతారు.

అలాగే వృద్ధులు కూడా చాలా పనులు సొంతంగా చేసుకోలేరు. వాళ్ల అవసరాలు తెలుసుకొని కావలసిన సహాయం అందించాలి.

SCERT, TELANGANA

Key words

1. family
2. family members
3. similarities
4. family tree
5. Braille script
6. family History
7. surname
8 Senior Citizens Day
9. old people
10. ancestors
11. relatives
12. Children with Special Needs

What have we learnt

Normally, a family has parents, grandparents and children.

The people who live together in a family are called members of the family.

The details of parents, grandparents and their ancestors shown in a line diagram is called a Family Tree.

Usually children resemble their parents and relatives.

The faces of all people do not look alike.

We are special because of the qualities and skills we have.

Every family has a history. This is called 'family history.'

The families are small, joint or nuclear based on the number of members.

We should offer help to individuals with special needs.

SCERT, TELANGANA

DO THESE

E6N9N4

Conceptual Understanding

1. What is a family? Who are there in your family?

2. Chandu lives in Annavaram. He is in 3rd standard. His mother Kamala runs a small scale industry of making paper bags at home and also helps other women in need. Aditya is Chandu's younger brother. Both visited their uncle Raghava's house during holidays. Their aunt Usha, grandfather Gopal and grandmother Lakshmi Devi live there. Chandu played many games with his cousins Hema and Ravi.

Name	Relation with Chandu
Aditya	....
Kamala	....
Lakshmi Devi	....
Raghava	....
Usha	....
Ravi	....

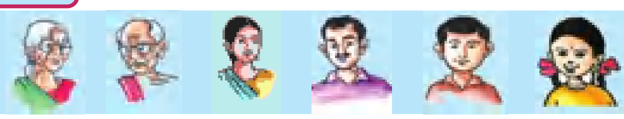

కీలక పదాలు

1.	కుటుంబం	2.	కుటుంబ సభ్యులు	3.	పోలికలు
4.	వంశవృక్షం	5.	బ్రెయిలీ లిపి	6.	కుటుంబ చరిత్ర
7.	ఇంటిపేరు	8.	వృద్ధుల దినోత్సవం	9.	వృద్ధులు
10.	పూర్వీకులు	11.	బంధువులు	12.	ప్రత్యేక అవసరాలు గల పిల్లలు

మనం నేర్చుకున్నవి

★ సాధారణంగా కుటుంబంలో అమ్మ, నాన్న, తాతయ్య, నాయనమ్మ, పిల్లలు ఉంటారు.

★ ఇలా ఒకే కుటుంబంగా కలిసి ఉండేవాళ్లను కుటుంబ సభ్యులు అంటారు.

★ అమ్మ, నాన్న, అవ్వ, తాత, వాళ్ల పూర్వీకుల వివరాలు తెలిపే పట్టికను 'వంశవృక్షం' అంటారు.

★ కుటుంబంలోని పిల్లలకు కుటుంబ సభ్యుల, బంధువుల పోలికలు వస్తాయి.

★ అందరి ముఖాలూ ఒకేలా ఉండవు.

★ మనకుండే నైపుణ్యాలు, స్వభావాలతో ప్రత్యేకంగా గుర్తించబడతాం.

★ ప్రతి కుటుంబానికీ ఒక చరిత్ర ఉంటుంది. దీన్ని 'కుటుంబ చరిత్ర' అంటారు.

★ కుటుంబంలోని సభ్యుల సంఖ్యను బట్టి కుటుంబాలలో రకాలు ఉంటాయి.

★ ప్రత్యేక అవసరాలు గల అందరికీ అవసరమైన సహాయం చేయాలి.

ఇవి చేయండి

విషయావగాహన

E2W9B5

1. కుటుంబం అంటే ఏమిటి? మీ కుటుంబంలో ఎవరెవరు ఉన్నారు?

2. చందు అన్నవరంలో ఉంటాడు. ఇప్పుడు మూడో తరగతి చదువుతున్నాడు. వాళ్ళమ్మ కమల కాగితంతో సంచులను తయారుచేసే చిన్నతరహా పరిశ్రమను ఇంట్లోనే నడుపుతూ తోటి మహిళలకు సహాయం చేస్తుంది. చందు తమ్ముడు ఆదిత్య. ఇద్దరూ సెలవుల్లో వాళ్ళ మామయ్య రాఘవ ఇంటికి వెళ్ళారు. అక్కడ అత్త ఉష, తాత గోపాల్, అమ్మమ్మ లక్ష్మీదేవి ఉన్నారు. చందు వాళ్ళ వదిన హేమతోను, బావ రవితోను ఎన్నో ఆటలు ఆడుకున్నాడు.

పేరు	చందుతో ఉన్న బంధుత్వం
ఆదిత్య	తమ్ముడు
కమల	....
లక్ష్మీదేవి	....
రాఘవ	....
ఉష	....
రవి	....

SCERT, TELANGANA

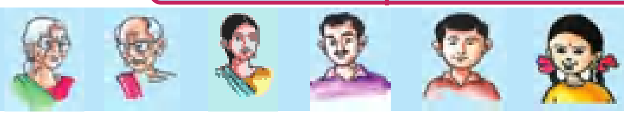

3. What is your surname? Find out, how did you get it ?

4. How can we help the following children with special needs

   a) People who cannot see :

   b) People who cannot hear :

   c) People who cannot speak :

   d) People who cannot walk :

Information Skills - Project work

1. Fill in the table with the details of your friends, family members.

Name of the friend	Members of the family	No. of family members
1. Ex: Murali	mother, father, grandfather, younger sister, eder sister, Murali	6
2.		
3.		
4.		
5.		
6.		
7.		
8.		
9.		

Observe the above table and answer the following :

- Whose family has the maximum number of members?
- Whose family has the minimum number of members?
- Whose families have old people?

2. Collect photographs of the members of your family. Make your own album and exhibit it in your class. Describe each of them.

SCERT, TELANGANA

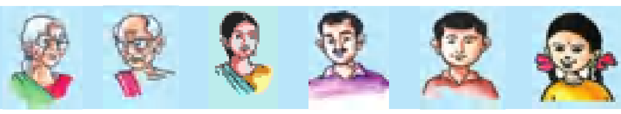

3. మీ ఇంటిపేరు ఏమిటి? ఆ పేరు ఎలా వచ్చిందో తెలుసుకొని చెప్పండి.

4. ప్రత్యేక అవసరాలు గల పిల్లలకు మనం చేయాల్సిన సహాయం ఏమిటి?

ఎ) కళ్ళు కనిపించనివాళ్ళకు చేయాల్సిన సహాయం :

బి) మాటలు వినబడనివాళ్ళకు చేయాల్సిన సహాయం :

సి) మాట్లాడలేనివాళ్ళకు చేయాల్సిన సహాయం :

డి) నడవలేనివాళ్ళకు చేయాల్సిన సహాయం :

సమాచార నైపుణ్యాలు - ప్రాజెక్టు పని

1. మీ మిత్రుల ఇళ్లల్లో ఎవరెవరు ఉన్నారో అడిగి కింది పట్టికలో రాయండి.

మిత్రుని పేరు	కుటుంబ సభ్యులు	కుటుంబ సభ్యుల సంఖ్య
1. ఉదా : మురళి	అమ్మ, నాన్న, తాత, చెల్లెలు, అక్క, మురళి	6
2.		
3.		
4.		
5.		
6.		
7.		
8.		
9.		

పై పట్టిక ఆధారంగా జవాబులు చెప్పండి.

ఎవరి ఇంట్లో ఎక్కువమంది ఉన్నారు?

ఎవరి ఇంట్లో తక్కువమంది ఉన్నారు?

ఎవరెవరి ఇళ్లల్లో వృద్ధులు ఉన్నారు?

2. మీ వంశవృక్షంలోని వ్యక్తుల ఫొటోలు సేకరించి ఆల్బమ్ తయారుచేయండి. మీ తరగతిలో దాన్ని ప్రదర్శించి ఒక్కొక్కరి గురించి చెప్పండి.

SCERT, TELANGANA

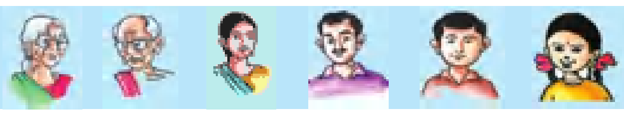

Draw and colour the pictures

1. Draw different faces showing different feelings.

2. Draw the picture of your parents. Name and colour it.

Appreciation, Values, Application

1. Imagine living a day blind folding yourself. How would you go to school? Learn and play with friends. Write briefly.
2. Collect the information about your family's history and achievements and write them.

Ask a Question

1. Rama went to her grandfather. She wanted to know about their Family Tree. She asked her grandfather many questions about her family. What questions would have Rama asked? What her grandfather would have replied? What questions would you ask to know about your surname?

I can do these

1.	I can explain what a family is.	Yes/No
2.	I can tell the relationship among members of the family .	Yes/No
3	I can draw a family tree.	
	I can tell about family history.	Yes/No
4.	I can write the details of the members of the family in a tabular form.	Yes/No
5.	I can help the old and children with special needs as per their need.	Yes/No
6.	I can question about the family tree and family history.	Yes/No

SCERT, TELANGANA

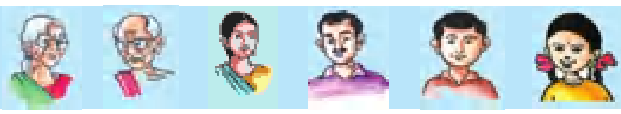

బొమ్మలు గీసి రంగులు వేయండి

1. వివిధ భావాలు చూపే ముఖ చిత్రాలు గీయండి.

2. మీ తల్లిదండ్రుల చిత్రాలను గీసి, పేర్లు రాయండి.

ప్రశంస, విలువలు, నిజజీవిత వినియోగం

1. ఒక రోజు మీ కళ్ళకు గంతలు కట్టుకొని ఊహించండి. పాఠశాలకు ఎలా వెళ్తారు? స్నేహితులతో ఎలా ఆడుకుంటారో, నేర్చుకుంటారో క్లుప్తంగా రాయండి.

2. మీ కుటుంబం చరిత్ర మరియు విశేషాలు ఏమిటి? తెలుసుకొని రాయండి.

ప్రశ్నించడం, పరికల్పనలు చేయడం

1. రమ తాతయ్య దగ్గరికి వెళ్లింది. వాళ్ల వంశవృక్షం గురించి తెలుసుకోవాలనుకుంది. ఇందుకోసం తాతయ్యను రకరకాల ప్రశ్నలను అడిగింది. రమ వంశవృక్షం గురించి ఏమి ప్రశ్నలు అడిగి ఉండవచ్చు? తాతయ్య ఏమి సమాధానాలు చెప్పి ఉంటాడు? ఇంటిపేరును గురించి తెలుసు కోవాలనుకుంటే మీరు ఏయే ప్రశ్నలు అడుగుతారు?

నేనివి చేయగలను

1.	కుటుంబమంటే ఏమిటో వివరించగలను.	ఔను / కాదు
2.	కుటుంబ సభ్యుల మధ్య చుట్టరికాలను చెప్పగలను.	ఔను / కాదు
3.	కుటుంబ వంశవృక్షాన్ని గీయగలను. కుటుంబ చరిత్ర చెప్పగలను.	ఔను / కాదు
4.	కుటుంబ సభ్యుల గురించిన సమాచారాన్ని పట్టికలో రాయగలను.	ఔను / కాదు
5.	ప్రత్యేక అవసరాలుగల అందరికీ కావలసిన సహాయం చేయగలను.	ఔను / కాదు
6.	కుటుంబ చరిత్ర, వంశవృక్షాన్ని గురించి ప్రశ్నించగలను.	ఔను / కాదు

SCERT, TELANGANA

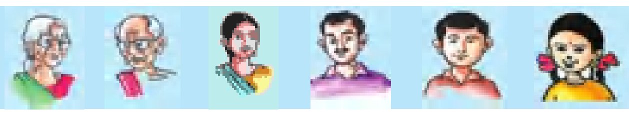

2. DIVISION OF WORK

This is Kamala's house. Kamala's parents, grandparents and her younger brother live in their house. Observe the picture given below and say what they are doing:

SCERT TELANGANA

Kamala's mother and father help each other in the household work. Kamala and her brother help their parents. Kamala's grandparents involve themselves in the work done at home. In this way, all the members of the family help each other to run the house.

౨. ఎవరేం పని చేస్తారు?

ఇది కమల ఇల్లు. వాళ్ల ఇంట్లో అమ్మ, నాన్న, తాతయ్య, నాయనమ్మ, తమ్ముడు ఉంటారు. వాళ్లు ఏం చేస్తున్నారో పరిశీలించి చెప్పండి.

SCERT TELANGANA

కమల తల్లిదండ్రులిద్దరూ తమ ఇంటిపనులలో ఒకరికొకరు సహాయం చేసుకుంటారు. కమల, ఆమె తమ్ముడు వారి తల్లిదండ్రులకు వివిధ పనులలో సహాయం చేస్తారు. కమల అవ్వ, తాతలు కూడా ఇంటిపనులలో సహాయం చేస్తారు. ఈ విధంగా ఇంట్లోని వారందరూ ఒకరికొకరు సహాయం చేసుకుంటూ పనులను చేస్తారు.

Besides working at home, the elders in the family carry out different kinds of works i.e., in agricultural fields, factories, offices, construction of houses, laying of roads etc. The family gets income through the various works done by them.

Fill in the following table with the kind of work done by the members of your family.

Name of the member	Work done at home	Work done outside for income

Helping each other

You have learnt that the members in the family do different kinds of work. Each adult in the family does a different kind of work. Some work is shared by all.

Observe the pictures given below and say what work the people are doing.

In the picture, both men and women are working. Is it correct for the father to cook?

Do the members in your family help each other in the same way in doing things?

What kind of work do you do? Whom do you help?

Name the works that are done by the members together in your family.

SCERT TELANGANA

కుటుంబాలలో పెద్దవాళ్ల ఇంటిపనులతో పాటు బయటిపనులు కూడా చేస్తారు. పొలాల్లో, ఫ్యాక్టరీల్లో, ఇళ్లుకట్టడంలో, రోడ్డువేయడంలో, కార్యాలయాల్లో రకరకాల పనులు చేస్తారు. పెద్దలు చేసే వివిధ రకాల పనులవల్ల కుటుంబానికి ఆదాయం వస్తుంది.

మీ ఇంట్లోవాళ్లు ఏ ఏ పనులు చేస్తారో చెప్పండి. కింది పట్టికలో రాయండి.

కుటుంబ సభ్యుల పేర్లు	ఇంట్లో చేసే పనులు	ఆదాయంకోసం బయట చేసేపనులు

ఒకరికొకరు సహకరించుకోవడం

కుటుంబంలోవాళ్లు రకరకాల పనులు చేస్తారు. కుటుంబాల్లోని పెద్దలు ఒక్కొక్కరు ఒక్కో రకమైన పని చేస్తారు. కొన్ని పనులను ఇంట్లోవాళ్లంతా కలిసి చేస్తారు.

కింది చిత్రం చూడండి. ఎవరెవరు ఏపని చేస్తున్నారో చెప్పండి.

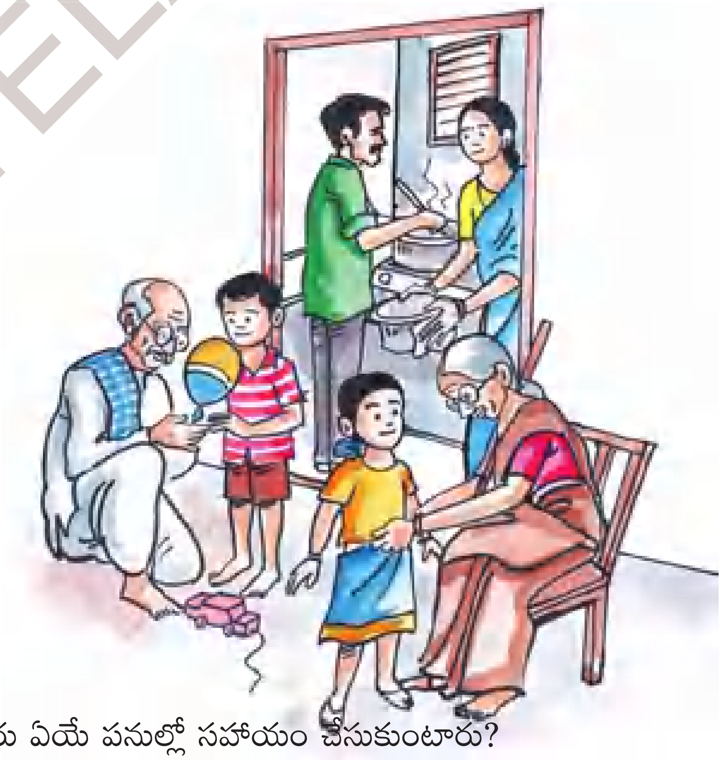

తల్లిదండ్రులు వివిధ రకాల పనులు చేయడం చిత్రంలో గమనించారు కదా! అయితే తండ్రి వంట చేయడం సరైనదని మీరు అనుకుంటున్నారా? ఏవిధంగా?

మీ కుటుంబంలో కూడా ఇలాగే ఒకరికొకరు ఏయే పనుల్లో సహాయం చేసుకుంటారు?

మీరు ఏయే పనులు చేస్తారు? ఎవరికి సహకరిస్తారు?

మీ ఇంట్లో అందరూ కలిసిచేసే పనులు ఏవి?

SCERT TELANGANA

Discuss: Fill the table with the particulars.

Ask any six of your classmates about the kind of work their parents do? What work is done by them collectively ? Fill the table with the information collected.

Name of the friend	Work done by the mother	Work done by the father	Work done collectively
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			

What kind of works are done by most of the mothers?

....

....

What kind of works are done by most of the fathers?

....

....

What kind of works are done by all the members together?

....

....

All the members of the family should share and work together. Helping each other, makes the work easy and helps to understand one another.

Professions

Our needs are fulfilled through the work done by our parents and other members of the family. Like our family, there would be people in the village doing different kinds of work. Do you know about them?

SCERT, TELANGANA

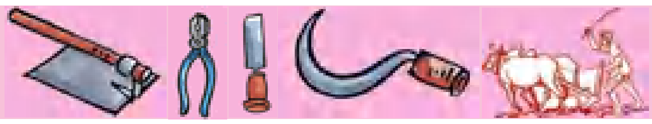

చర్చించండి. వివరాలు పట్టికలో రాయండి.

మీ తరగతిలోని ఆరుగురు విద్యార్థులను అడగండి. వాళ్ల అమ్మ, నాన్నలు ఏయే పనులు చేస్తారు? ఇంట్లోవాళ్లందరూ కలిసి చేసే పనులు ఏవి? కింది పట్టికలో రాయండి.

స్నేహితుని పేరు	అమ్మ చేసే పని	నాన్న చేసే పని	ఇంట్లో అందరూ కలిసి చేసే పనులు
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			

ఎక్కువమంది తల్లులు చేసే పనులు ఏవి?

....

....

ఎక్కువమంది తండ్రులు చేసే పనులు ఏవి?

....

....

కుటుంబ సభ్యులు అందరూ కలిసి చేసే పనులు ఏవి?

....

....

కుటుంబంలోని వ్యక్తులందరూ కలిసిమెలిసి పనులు చేసుకోవాలి. ఇలా ఒకరికొకరు సహాయం చేసుకోవడం వల్ల పనులు చేయడం సులభం అవుతుంది, ఒకరిపై ఒకరికి ప్రేమ, అభిమానం కలుగుతాయి.

వృత్తులు

కుటుంబంలో అమ్మ, నాన్న, అందరూ రకరకాల పనులు చేయడంవల్ల మన అవసరాలు తీరుతాయి. మన కుటుంబంలోలాగా ఊరిలో కూడా రకరకాల పనులు చేసేవాళ్లు ఉంటారు. వాళ్ల గురించి మీకు తెలుసా?

SCERT, TELANGANA

Observe the pictures of people doing different kinds of work in a village. Say, how are people benefitted by them.

This is Sammakka.
She weaves baskets.

This is Venkanna.
He mends shoes.

This is Komaraiah. He cuts hair.

This is Shankaraiah.
He does wood work.

Are there such people in your village / city?

What are the other kinds of work done by the people of your village/city?

Discuss:

There would be people doing different kinds of work in your village. Rajaiah sweeps the roads and cleans the drains of the village. Who else would be there in the village doing different kinds of work like him? What would happen if they don't do this kind of work?

SCERT, TELANGANA

గ్రామంలో వివిధ రకాల పనులు చేసేవాళ్ల చిత్రాలు కొన్ని కింద ఉన్నాయి. వాళ్ల వల్ల ఎలాంటి ఉపయోగముంటుందో చెప్పండి.

ఈమె సమ్మక్క. బుట్టలు అల్లుతుంది.

ఈయన వెంకన్న. చెప్పులు కుడతాడు.

ఈయన కొమరయ్య. క్షౌరం చేస్తాడు.

ఈయన శంకరయ్య. కట్టెపని చేస్తాడు.

మీ గ్రామంలో కూడా ఈ పనులు చేసేవాళ్లు ఉన్నారా?

మీ గ్రామంలో ఇంకా ఏయే పనులు చేసేవాళ్లు ఉన్నారు?

చర్చించండి

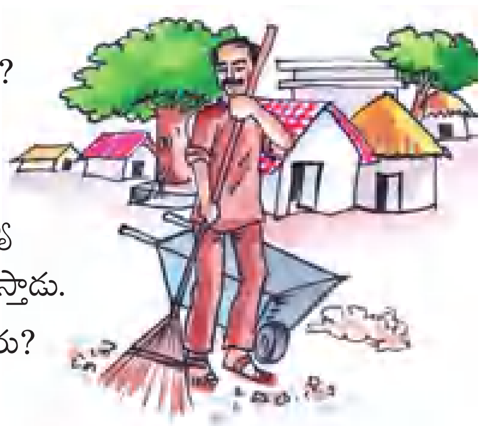

మీ ఊళ్లో వివిధ పనులు చేసేవాళ్లు ఉంటారు కదా! రాజయ్య రోడ్లు ఊడవడం, కాలువలు శుభ్రం చేయడం వంటి పనులు చేస్తాడు. ఊరిలో రకరకాల పనులు చేసేవాళ్లు ఇంకా ఎవరెవరు ఉంటారు? వాళ్లు ఆ పనులు చేయకపోతే ఏమౌతుంది?

SCERT, TELANGANA

All works are equally important. The work that involves skill to get income is called 'profession'. We need all professions for the development of our society. Therefore, we should respect all professions.

Working Children :

This is Kamala. She loves going to school. But now, she is not going to school and she looks after her younger sister at home. Kamala's father is a farmer and her mother a labourer. She stays at home all the day doing the household work. Whenever she finds spare time, she takes out her books and reads. She feels like going to school whenever she looks at the other children who go to school.

What is the loss when children go to work leaving the school?
What should we do when we find children who do not go to school?

Education is children's right. So, all children should go to school every day. Parents should enroll their children in schools.

Key words

1. work done at home	2. work done outside	3. helping each other
4. working together	5. income	6. professions
7. needs	8. All children should go to school	9. Child Labour

What have we learnt

- The members of a family do different kinds of work in and outside the house.
- The members of a family should work together.
- The family gets income by the different kinds of work done by the elders.
- Children should help the elders in the house hold work.
- All professions should be respected.
- People in village practice different professions.
- The right place of children is in the school and not the work place. All children should go to school.

SCERT, TELANGANA

అన్నిపనులూ ముఖ్యమైనవే. ఆదాయంకోసం నైపుణ్యంతో చేసే పనులను 'వృత్తులు' అంటారు. అన్ని వృత్తులవాళ్లు గ్రామ అభివృద్ధికి అవసరం. అందుకే అన్ని వృత్తులవాళ్లను గౌరవించాలి.

పనిచేసే పిల్లలు

ఈమె కమల. కమలకు బడికి వెళ్లడం చాలా ఇష్టం. కాని ఇప్పుడు బడికి వెళ్లడం లేదు. ఇంటిదగ్గర చెల్లెల్ని ఎత్తుకొని ఆడిస్తుంది. కమలవాళ్ల నాన్న పొలానికి, అమ్మ కూలిపనికి వెళ్తారు. కమల ఇంటిపని చేస్తూ రోజంతా ఇంటి దగ్గరే ఉంటుంది. ఎప్పుడైనా ఖాళీ సమయం దొరికితే తన పుస్తకాలను తీసి చదువుకుంటుంది. బడికి పోయే పిల్లల్ని చూసినప్పుడల్లా కమలకు బడికి వెళ్ళాలనిపిస్తుంది.

> పిల్లలు బడికి వెళ్లకుండా పనికి వెళ్లడంవల్ల కలిగే నష్టం ఏమిటి?
>
> బడికి వెళ్లని పిల్లలు కనిపిస్తే మనం ఏం చేయాలి?

తల్లిదండ్రులు పిల్లలను బడిలో చేర్పించాలి. చదువుకోవడం పిల్లల హక్కు. కాబట్టి పిల్లలందరూ రోజూ బడికి వెళ్లాలి.

కీలక పదాలు

1.	ఇంట్లో పనులు	2.	బయటిపనులు	3.	సహకారం
4.	కలిసిచేసే పనులు	5.	ఆదాయం	6.	వృత్తులు
7.	అవసరాలు	8.	పిల్లలందరూ బడికి వెళ్లాలి	9.	పనిచేసే పిల్లలు

మనం నేర్చుకున్నవి

- ఇంట్లో వాళ్లంతా ఇంట్లో, బయట రకరకాల పనులు చేస్తారు.
- కుటుంబంలోని వ్యక్తులందరూ కలిసిమెలసి పనులు చేసుకోవాలి.
- పెద్దలు బయట చేసే పనులవల్ల కుటుంబానికి ఆదాయం వస్తుంది.
- ఇంటిపనుల్లో పిల్లలు పెద్దలకు సహాయం చేయాలి.
- అన్ని వృత్తులవాళ్లనూ గౌరవించాలి.
- గ్రామంలో రకరకాల వృత్తులవాళ్లు ఉంటారు.
- పిల్లలు ఉండవలసినది బడిలో కాని పనిలో కాదు. బడిఈడు పిల్లలందరూ బడికి వెళ్లి చదువుకోవాలి.

తెలంగాణ ప్రభుత్వం వారిచే ఉచిత పంపిణీ 2022-23

SCERT, TELANGANA

DO THESE

Conceptual Understanding

1. Why do elders of the family work?
2. Write two examples of the work done by the members of a family working together.
3. Encircle ‘ ’ the occupation which gives income to people.

Cooking	Weaving baskets	Sweeping house
Making pots	Washing clothes	Teaching
Cleaning dishes	Selling fruits	Doing agricultural work
Playing games	Studying	Stitching clothes
Bathing	Having meals	Selling milk

4. What are the different types of work done by the people in your village ?
5. Observe the pictures given below. What kind of professions are being shown. What would happen if they are not there?

Draw and Colour the pictures

1. Draw the pictures given below. Colour them. Talk about them.

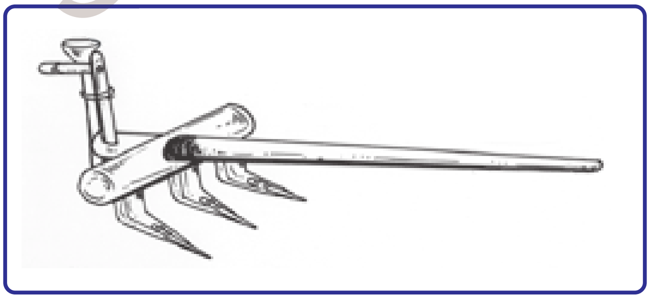

SCERT TELANGANA

ఇవి చేయండి

విషయావగాహన

D6J4Z9

1. కుటుంబంలోని పెద్దలు ఎందుకు పనులు చేస్తారు?
2. కుటుంబంలోని వాళ్ళు కలిసి చేసే పనులకు రెండు ఉదాహరణలు రాయండి.
3. కింది పనులలో ఆదాయాన్నిచ్చేవాటికి '◯' చుట్టండి.

వండడం	బుట్టలు అల్లడం	ఇల్లు ఊడ్చడం
కుండలు చేయడం	బట్టలు ఉతకడం	చదువు చెప్పడం
పాత్రలు కడగడం	పండ్లు అమ్మడం	పొలంపని చేయడం
ఆటలు ఆడడం	చదువుకోవడం	బట్టలు కుట్టడం
స్నానం చేయడం	భోజనంచేయడం	పాలు అమ్మడం

4. మీ ఊరిలో ఏయే పనులు చేసే వాళ్ళున్నారు?
5. కింది చిత్రాలు చూడండి. వీళ్ళ ఏ యే పనులు చేస్తున్నారు? వీళ్ళు లేకుంటే ఏమౌతుంది?

బొమ్మలు గీసి రంగులు వేయండి.

1. కింది బొమ్మలు వాటి పక్కన ఇవ్వబడిన ఖాళీల బాక్స్‌లలో గీయండి, రంగులు వేయండి. వాటిని గురించి వివరించండి.

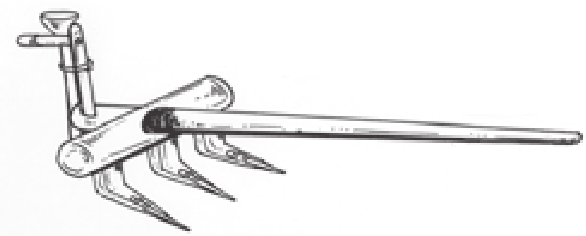

SCERT TELANGANA

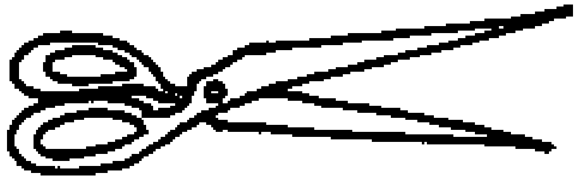

Information Skills - Project work

1. Collect the particulars of people doing different kinds of work. Talk about them. Collect their pictures and prepare your own album. Exhibit it in the class.

2. Collect the names of the children, who do not go to school in your place and give the reason for it.

3. Collect the particulars of work done by the parents of your friends. Fill in the table.

Sl.No.	Name of the friend	Father's profession	Mother's profession
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			

SCERT, TELANGANA

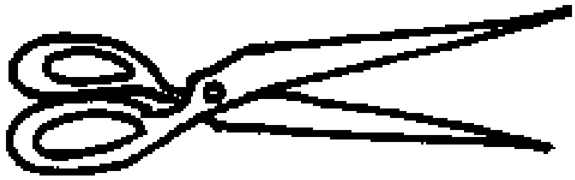

సమాచార నైపుణ్యాలు – ప్రాజెక్టు పని

1. రకరకాల పనులు చేసేవాళ్ల వివరాలు సేకరించండి. వాళ్ల గురించి మాట్లాడండి. బొమ్మలు సేకరించి ఆల్బమ్ తయారు చేయండి. తరగతిలో ప్రదర్శించండి.
2. మీ ప్రాంతంలో బడికి వెళ్లని పిల్లల పేర్లు తెలిపి, వారు బడికి ఎందుకు వెళ్లడం లేదో తెలపండి.
3. మీ మిత్రులను అడిగి వాళ్ల అమ్మ, నాన్న ఏయే వృత్తులు చేస్తున్నారో వివరాలు సేకరించండి. పట్టికలో రాయండి.

క్ర.సంఖ్య	మిత్రుల పేరు	తల్లి వృత్తిపేరు	తండ్రి వృత్తిపేరు
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			

SCERT, TELANGANA

4. Which of your family members do the following chores (works) together? Tick at proper places.

Name of the Work	Mother	Father	Myself	Brother	Sister	Grand father	Grand mother
Cleaning the house							
Cooking							
Fetching water							
Washing clothes							
Agricultural works							
Bringing vegetables							
Bringing provisions from shop							

Appreciation

1. There would be people in your village/city who practice different professions. We should respect them. Say and write, what would happen if they don't practice those professions.

Ask a Question

1. Sivaiah visited the blacksmith and the potter of his village and enquired about their professions. List out the questions he wants to ask during his enquiry.

I can do these

1. I can explain the need for working together by the family members. Yes/No
2 I can prepare a table and explain the types of work done jointly and individually in a family. Yes/No
3. I can write the professions of the parents of my friends in a table. Yes/No
4. I understand that all children must go to school. If I come across any child labourer, I would ask him / her to join the school. Yes/No
5. I can draw the pictures of some of the tools used for working. Yes/No
6. I can meet and question the people about their professions. Yes/No

SCERT, TELANGANA

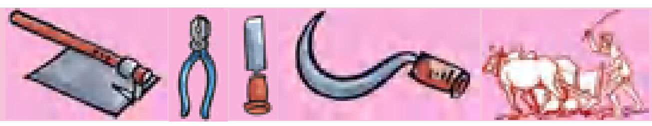

4. మీ ఇంట్లో ఈ కింది పనులు ఎవరెవరు కలసి చేస్తారో ‘ ’ చేయండి

పనిపేరు	అమ్మ	నాన్న	నేను	తమ్ముడు/అన్న	అక్క/చెల్లి	తాత	నానమ్మ
ఇల్లు శుభ్రంచేయడం							
వంటచేయడం							
నీళ్లు తేవడం							
బట్టలు ఉతకడం							
పొలం పనులు							
కూరగాయలు తేవడం							
దుకాణంనుంచి సరుకులు తేవడం							

ప్రశంస

1. మీ గ్రామంలో వివిధ రకాల వృత్తులు చేసేవాళ్లు ఉంటారు. వాళ్లను గౌరవించాలి. వాళ్లు ఆ వృత్తులు చేయకపోతే ఏం జరుగుతుందో చెప్పండి. రాయండి.

ప్రశ్నించడం

1. శివయ్య వాళ్ల ఊర్లోని కమ్మరి, కుమ్మరి వృత్తులు చేసేవారి దగ్గరికి వెళ్లాడు. వాళ్లు చేసే పనుల గురించి ప్రశ్నలు అడిగాడు. శివయ్య వారిని ఏయే ప్రశ్నలు అడిగి ఉంటాడో రాయండి.

నేనివి చేయగలను

1. కుటుంబంలోని వ్యక్తులు కలసిమెలసి పని చేయవలసిన ఆవశ్యకతను వివరించగలను. ఔను / కాదు
2. కుటుంబంలో కలిసి చేసే పనులేవో, వ్యక్తిగతంగా చేసే పనులేవో పట్టిక ఆధారంగా వివరించగలను. ఔను / కాదు
3. మా మిత్రుల అమ్మానాన్నలు ఏ ఏ వృత్తులు చేస్తున్నారో పట్టికలో రాయగలను. ఔను / కాదు
4. పిల్లలందరూ పనికి వెళ్లకుండా బడికి వెళ్లాలని తెలుసుకున్నాను. పనిచేసే పిల్లలు కన్పిస్తే బడిలో చేరమని చెప్తాను. ఔను/ కాదు
5. కొన్ని పనిముట్లు / వస్తువుల బొమ్మలు గీయగలను. ఔను/ కాదు
6. వివిధ వృత్తులు చేసే వారిని కలిసి వాళ్ల పనులను గురించి ప్రశ్నించగలను. ఔను / కాదు

SCERT, TELANGANA

3. LET US PLAY

Mastan, Rahim, Latha, Kamala, Johny and Giri went to the play ground. Many children were there. They were playing different games. Shall we see what games are they playing?

F1G3P4

SCERT TELANGANA

Write the names of the games being played by the children in the above picture.

Do you also play the same games? Write the names of any other games you play.

Everybody loves to play games. Why should we play games?

3. ఆడుకుందాం!

మస్తాన్, రహీం, లత, కమల, జాని, గిరి ఆటలాడడానికి మైదానానికి వెళ్లారు. అక్కడ ఇంకా చాలామంది పిల్లలు ఉన్నారు. వాళ్లంతా రకరకాల ఆటలు ఆడుతున్నారు. వారు ఏయే ఆటలు ఆడుతున్నారో చూద్దామా!

T2B6V4

SCERT TELANGANA

పై చిత్రంలో పిల్లలు ఏయే ఆటలు ఆడుతున్నారు?

మీరూ ఈ ఆటలే ఆడతారా? మీరు ఏయే ఆటలు ఆడతారు?

ఆటలంటే ఎవరికైనా చాలా ఇష్టం కదా! మరి ఆటలు ఎందుకు ఆడాలి?

Types of games

Giri played many games with his sisters at home on Sunday. Mastan played many games with his friends in the play ground.

What games Giri might have played at home? What games Mastan might have played in the play ground? Discuss in groups and fill in the table.

Games played at home	Games played in the ground or outside

You have prepared the table of games played in the house and on the play ground. Did your parents and grandparents play the same games during their childhood? What games did they play? Find out and write.

Games you play at present	Games played by grandparents/ parents in their childhood

Among the games played by your parents and grandparents during their childhood, which games do you play now and which you don't?

SCERT, TELANGANA

ఆటలు – రకాలు

ఆదివారంనాడు గిరి ఇంట్లోనే వాళ్ల అక్కతో, చెల్లితో రకరకాల ఆటలు ఆడాడు. మస్తాన్ తన స్నేహితులతో కలిసి ఆటస్థలంలో రకరకాల ఆటలు ఆడాడు.

గిరి ఏయే ఆటలు ఇంట్లో ఆడి ఉండవచ్చు? మస్తాన్ ఏయే ఆటలు ఆటస్థలంలో ఆడి ఉండవచ్చు? జట్లలో చర్చించి కింది పట్టికలో రాయండి.

ఇంటిలో ఆడుకునే ఆటలు	ఆట స్థలంలో / ఆరుబయట ఆడుకునే ఆటలు

ఇంట్లో ఆడుకునే ఆటలు, ఆరుబయట ఆడుకునే ఆటల పట్టిక తయారు చేశారు కదా! మరి మీ అమ్మ, నాన్న, నానమ్మ, తాతయ్యలు వాళ్ల చిన్నతనంలో ఇవే ఆటలు ఆడేవారా? వాళ్లు ఆడిన ఆటలు ఏవి? తెలుసుకొని రాయండి.

మీరు ప్రస్తుతం ఆడే ఆటలు	తాతయ్య, నానమ్మ/అమ్మమ్మలు అమ్మానాన్నలు చిన్నతనంలో ఆడిన ఆటలు

మీ తాతయ్య, నానమ్మ/అమ్మమ్మలు, అమ్మానాన్నలు వారి చిన్నతనంలో ఆడిన ఆటల్లో ఇప్పుడు మీరు కూడా ఆడుతున్న ఆటలు ఏవి? మీరు ఆడని ఆటలేవి?

SCERT, TELANGANA

Observe the pictures given below. List out the sports material required to play these games. Where do we play them? The house or in the ground? Fill in the table.

Games	Material required	Where the game is played
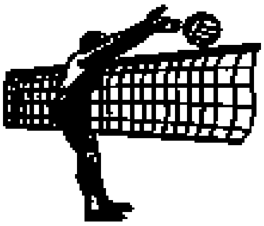		
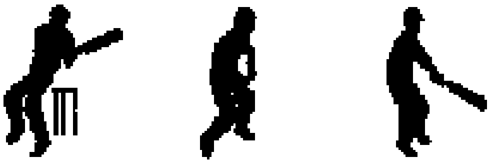		
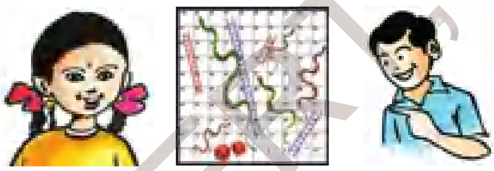		
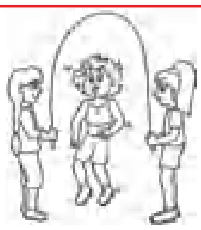		

SCERT, TELANGANA

కింది చిత్రాలను చూడండి. వీటిని ఆడడానికి ఏయే ఆటవస్తువులు అవసరమవుతాయో రాయండి. అట్లాగే వాటిని ఎక్కడ ఆడతారు? ఇంట్లోనా? 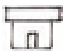 ఆరుబయటా? కింది పట్టికలో రాయండి.

ఆటలు	ఆట వస్తువులు	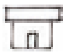 ఎక్కడ ఆడతారు
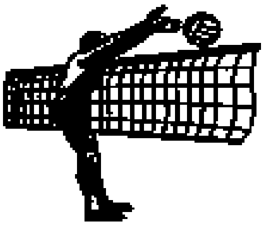		
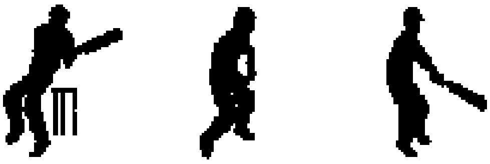		
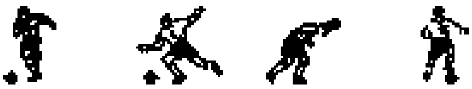		
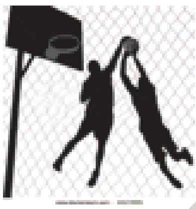		
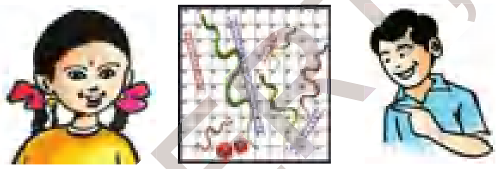		
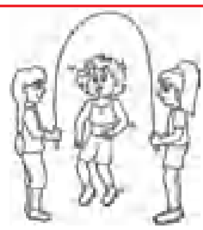		

SCERT, TELANGANA

Different types of games

You play different games. Some of those are played by a single person and some are played in groups. Some games require more number of players. Discuss in groups and write down the details of these games in the table below.

Games played individually	Games played in pairs	Games played in groups

Sports equipment / Games material

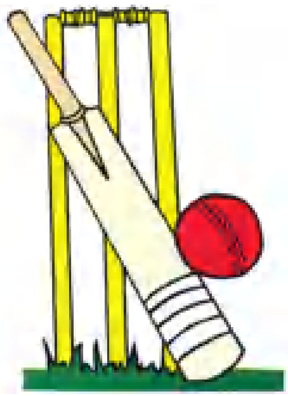

Nikhil, Swetha, Salma, Mary, Sankalp and Ajit went to play cricket in the evening. They took bat, ball and wickets along with them. We need material to play certain games. Some games do not require any material. For example "hide and seek" doesn't require any material.

Fill in the table with the names of the games which require or do not require games material.

Games which do not require material	Games which require material

SCERT, TELANGANA

రకరకాల ఆటలు

మీరు రకరకాల ఆటలు ఆడుతుంటారు కదా! వీటిలో కొన్నింటిని ఒక్కరే ఆడుతుంటారు. మరికొన్ని ఆటలను తోటివారితో కలిసి ఆడుతారు. ఇంకా కొన్ని ఆటలను ఎక్కువమంది కలిసి ఆడుతారు. ఇలాంటి ఆటల వివరాలు జట్లలో చర్చించి కింది పట్టికలో రాయండి.

ఒక్కరే ఆడే ఆటలు	ఇద్దరు కలిసి ఆడే ఆటలు	ఎక్కువమంది కలిసి ఆడే ఆటలు

ఆటవస్తువులు

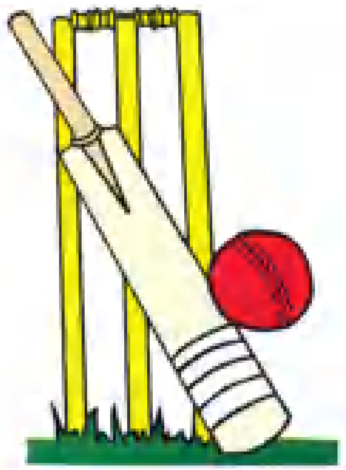

శ్వేత, నిఖిల్, సల్మా, అజిత్, మేరీ, సంకల్ప్ సాయంత్రం క్రికెట్ ఆడుకోడానికి వెళ్లారు. ఇందుకోసం బ్యాటు, బంతి, వికెట్లను తమ వెంట తీసుకొని వెళ్లారు. ఇలా మీరు ఆడుకునే కొన్ని ఆటలకు ఆటవస్తువులు కావాలి కదా? అలాగే కొన్ని ఆటలు ఆడడానికి ఆటవస్తువుల అవసరం లేదు. దాగుడుమూతలు ఆడడానికి ఎలాంటి ఆటవస్తువులు అవసరం లేదు.

ఇలా ఆటవస్తువులు అవసరం లేని ఆటలు ఏవి? ఆటవస్తువులు అవసరం ఉన్న ఆటలు ఏవి? పట్టికలో రాయండి.

ఆటవస్తువులు అవసరం లేని ఆటలు	ఆటవస్తువులు అవసరం ఉన్న ఆటలు

SCERT TELANGANA

Games - Rules

Ramu, Johny, Gopi, Sreenu, Murali, Sridhar, Mumtaz, Peter, Jabbar and Mastan were playing kabaddi. Disputes arose during the play. They argued over the faults committed. Murali, Johny, Mastan left the game and went home saying they won't play.

Now think ! and say :

Why did the children stop playing the game? What should be done to avoid disputes during the game? Think ....

All games have rules. We should play games according to the rules. Rules shouldn't be ignored. Games should be played without keeping victory or defeat in mind. Playing games every day improves health and friendship. As we have rules in the games, we have rules to keep our body safe. These are called personal body safety rules.

Games competitions were conducted for all the children on the occasion of Children's Day i.e. 14th November. Gopi ran faster than others and won the first prize in the running race. The children and the teachers appreciated Gopi.

When did you appreciate the children in your school who played well?

How do you appreciate the winning team?

Do You Know?

Certain games are played with the help of animals. Polo is a game where the player riding on a horse, strikes the ball with a long stick called mallet.

SCERT, TELANGANA

Key words

1. types of games
2. games played in the house
3. games played on the ground
4. games material
5. rules of games
6. polo game
7. rules cannot be ignored
8. running Race
9. victory and defeat
10. games competitions
11. qualities of players
12. appreciate

ఆటలు – నియమాలు

రాము, జాని, గోపి, ముంతాజ్, శ్రీను, మురళి, శ్రీధర్, పీటర్, జబ్బర్, మస్తాన్ కబడ్డీ ఆడుతున్నారు. ఆట మధ్యలో అందరూ గొడవపడ్డారు. ఆటలో చేసిన తప్పులమీద గొడవ జరిగింది. ఆట ఆగిపోయింది. మురళి, జాని, మస్తాన్ ఆట ఆడమని ఇంటికి వెళ్లిపోయారు.

ఆలోచించి చెప్పండి

పిల్లలు ఆటను మధ్యలో ఎందుకు ఆపేశారు?
ఆటల్లో గొడవలు లేకుండా ఉండాలంటే ఏం చేయాలి? ఆలోచించండి.

మీకు తెలుసా?

కొన్ని ఆటలను జంతువుల సహాయంతో ఆడతారు. పోలో ఆటలో ఆటగాళ్లు గుర్రాలపై స్వారీచేస్తూ బంతిని మల్లెట్ అనే కర్రతో కొడుతూ ఆడతారు.

ఏ ఆటకైనా నియమాలు ఉంటాయి. నియమాల మేరకే ఆటలు ఆడాలి. ఆటలు ఆడేటప్పుడు నియమాలను అతిక్రమించరాదు. ఆటలలో ఒకరు గెలిస్తే మరొకరు ఓడిపోతారు. గెలుపు ఓటములను సమానంగా స్వీకరించాలి. మనం ప్రతిరోజూ తప్పక ఆటలు ఆడాలి. ఆటలాడితే ఆరోగ్యంగా ఉంటాం. స్నేహితులు పెరుగుతారు. ఆటలలో నియమాలలో మాదిరిగానే వ్యక్తిగత శరీర భద్రతకు కూడా కొన్ని నియమాలు ఉన్నాయి. వీటిని వ్యక్తిగత శరీర భద్రతా నియమాలుగా పిలుస్తాము.

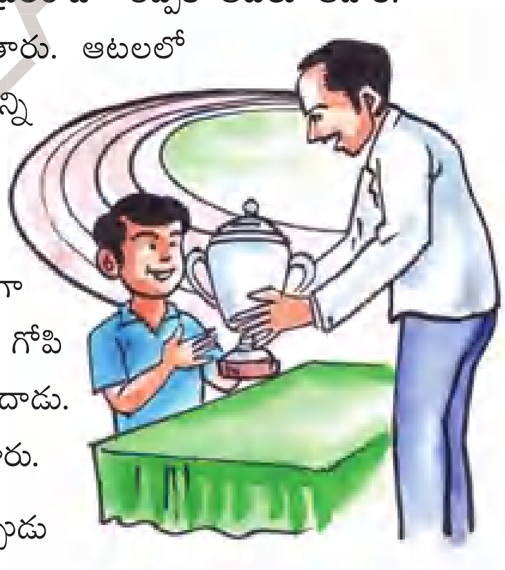

నవంబర్ 14, బాలల దినోత్సవం సందర్భంగా పిల్లలందరికీ ఆటల పోటీలు పెట్టారు. పరుగుపందెంలో గోపి అందరికన్నా వేగంగా పరుగెత్తి మొదటి బహుమతి పొందాడు. పాఠశాలలోని పిల్లలు, ఉపాధ్యాయులు గోపిని అభినందించారు.

మీ పాఠశాలలో బాగా ఆటలు ఆడేవాళ్లను ఎప్పుడెప్పుడు అభినందించారు?

ఆటలలో గెలిచిన జట్టును ఏమని అభినందిస్తారు?

కీలకపదాలు

1. రకరకాల ఆటలు	2. ఇంట్లో ఆడుకునే ఆటలు	3. బయట ఆడుకునే ఆటలు
4. ఆటవస్తువులు	5. ఆటల నియమాలు	6. పోలో ఆట
7. అతిక్రమించరాదు	8. పరుగు పందెం	9. గెలుపు – ఓటమి
10. ఆటల పోటీలు	11. ఆటగాళ్ల లక్షణాలు	12. అభినందిస్తారు

SCERT TELANGANA

What have we learnt?

When we play games we feel happy, and it also improves our health and strengthens friendship.

There are different types of games - Games played individually, in pairs in groups, indoor games and outdoor games.

Over a period of time many changes have come in the kind of games being played. Now a days many new games are played.

Certain games require games material and the others do not.

We should accept victory and defeat equally.

Games should be played according to rules and also taking care of personal body safety rules.

DO THESE

Conceptual Understanding

1. Why should we play games?
2. Name some games which are played with a ball.
3. Say and write the differences between the Kho-Kho and Cricket.
4. Which games do you play at home? When do you play them?
5. Which games do you play on the play ground? When do you play them?
6. Why do we play the games like Cricket and Kho-Kho as outdoor game?
7. What do you mean by personal body safety rules?

P2K3W3

Information Skills - Project work

1. Ask your friends about the games they like? Fill in the table with the details.

Sl.No.	Friends Name	Games liked
1.		
2.		
3.		
4.		

Which games are liked by most of your friends?

2. Collect the pictures of different games from news papers. Paste them in a scrap book. Name them. Write down the material required to play those games.

SCERT, TELANGANA

మనం నేర్చుకున్నవి

ఆటలు ఆడడంవల్ల ఆరోగ్యంగా ఉంటారు. ఆనందం కలుగుతుంది. స్నేహం పెరుగుతుంది.
ఆటలు ఎన్నో రకాలు - ఒక్కరే ఆడేవి, జట్లుగా ఆడేవి; ఇంట్లో ఆడేవి, బయట ఆడేవి.
ఒకప్పటికీ, నేటికీ ఆటలలో ఎన్నో మార్పులు వచ్చాయి. నేడు అనేక కొత్త ఆటలు వచ్చాయి.
కొన్ని ఆటలు ఆడడానికి ఆటవస్తువులు అవసరం. కొన్నిటికి అవసరం లేదు.
ఆటలలో గెలుపు-ఓటములను సమానంగా తీసుకోవాలి.
ఆటలు నియమాల ప్రకారం ఆడాలి. అలాగే వ్యక్తిగత శరీర భద్రత నియమాలు కూడా పాటించాలి.

ఇవి చేయండి

విషయావగాహన

1. ఆటలు ఎందుకు ఆడాలి?
2. బంతితో ఆడే కొన్ని ఆటల పేర్లు రాయండి.
3. ఖోఖో ఆటకి, క్రికెట్ ఆటకి మధ్యగల భేదాలను చెప్పండి. రాయండి.
4. మీరు ఇంట్లో ఆడే ఆటలు ఏవి? వీటిని ఎప్పుడెప్పుడు ఆడతారు?
5. మీరు ఆటస్థలంలో ఆడుకొనే ఆటలు ఏవి? వీటిని ఎప్పుడెప్పుడు ఆడతారు?
6. క్రికెట్, ఖోఖో వంటి ఆటలను ఆరుబయట ఆడతాం. ఎందుకు?
7. వ్యక్తిగత శరీర భద్రత నియమాలు అని వేటిని అంటారు?

H7A5G2

సమాచార నైపుణ్యాలు - ప్రాజెక్టు పని

1. మీ తరగతిలోని మిత్రులకు ఏయే ఆటలు ఇష్టమో అడగండి. వాటి వివరాలు పట్టికలో రాయండి.

	మిత్రుని పేరు	ఇష్టమైన ఆటలు
1.		
2.		
3.		
4.		

ఎక్కువ మంది ఇష్టపడే ఆటలు ఏవి?

2. వివిధ రకాల ఆటలకు సంబంధించిన చిత్రాలను దినపత్రికలనుంచి సేకరించండి. స్క్రాప్ పుస్తకంలో అతికించండి. వాటి పేర్లు రాయండి. అవి ఆడడానికి ఏయే ఆటవస్తువులు కావాలో పేర్లు రాయండి.

SCERT, TELANGANA

Draw and colour the pictures

1. Draw and colour the pictures given below in your note book.

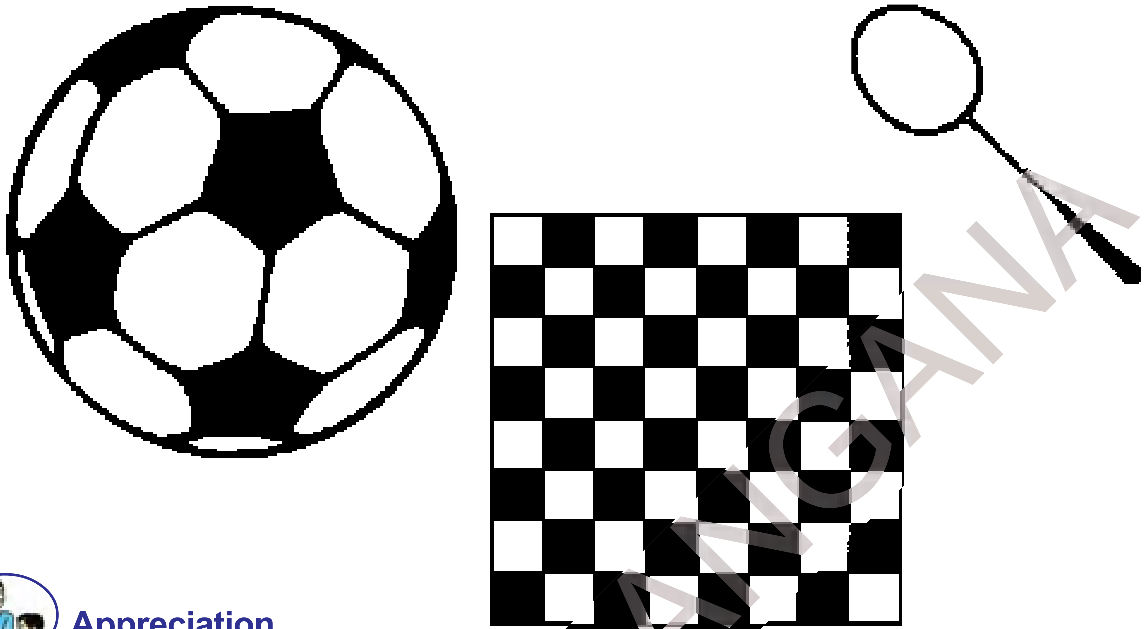

Appreciation

1. Who plays games well in your school? How do you appreciate them when they play well?
2. What should we learn from the winners of the game? What can be learnt from the losers of the game?

Ask a Question

1. Children were playing Kabaddi in the play ground. Disputes arose during the play. Teacher came just then. What might the teacher have asked them? What might the children have replied? If you were there, what questions would you have asked?

I can do these

1.	I can explain about different games.	Yes/No
2.	I can classify the games into indoor and outdoor games.	Yes/No
3.	I can collect and tabulate the particulars of the games liked by people.	Yes/No
4.	I can draw the pictures of materials used to play games.	Yes/No
5.	I can ask questions about the games.	Yes/No

SCERT, TELANGANA

బొమ్మలు గీయండి. రంగులు వేయండి.

1. కింది బొమ్మలను మీ నోటు పుస్తకంలో గీయండి. రంగులు వేయండి.

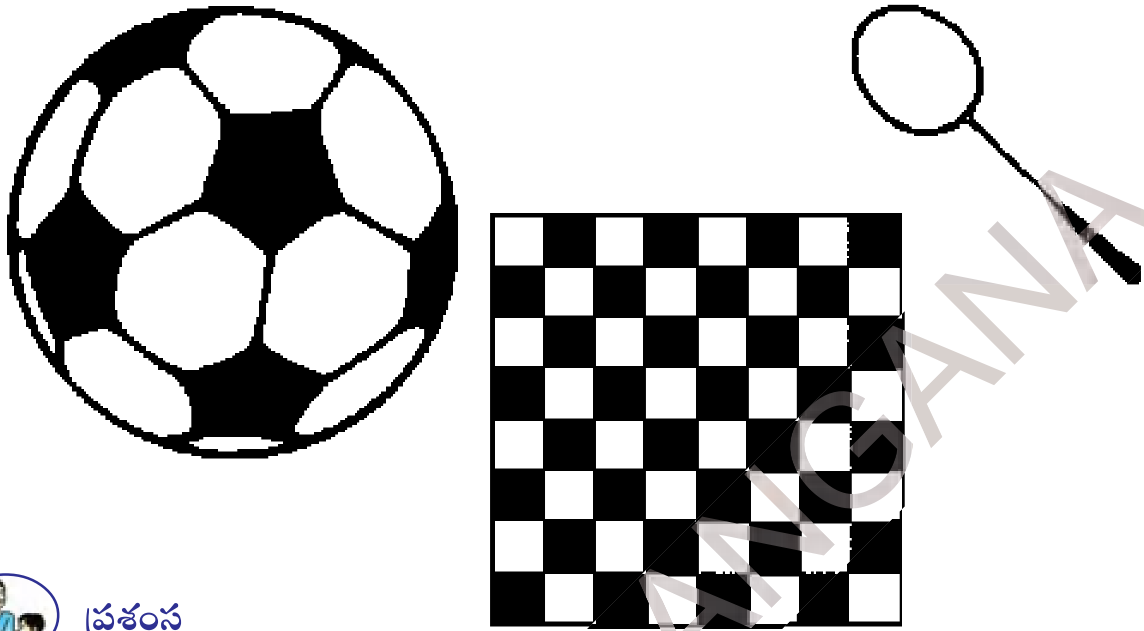

ప్రశంస

1. మీ బడిలో ఆటలు బాగా ఆడేవాళ్లు ఎవరు? వారు ఎప్పుడైనా గెలిచినప్పుడు మీరు ఏమని అభినందిస్తారు?

2. ఆటల్లో గెలుపొందినవాళ్లను చూసి మనం ఏం నేర్చుకోవాలి? అట్లాగే ఓడిన వాళ్లను చూసి కూడా మనం ఏం నేర్చుకోవచ్చు?

ప్రశ్నించడం

1. పిల్లలు ఆటస్థలంలో కబడ్డీ (చెడుగుడు) ఆడుతున్నారు. ఇంతలో వాళ్ల మధ్య గొడవ మొదలైంది. ఇంతలో అక్కడికి ఉపాధ్యాయుడు వచ్చాడు. ఆయన వాళ్లను ఏం అడిగి ఉండవచ్చు? పిల్లలు ఏం సమాధానం చెప్పి ఉంటారు. మీరైతే ఏ ప్రశ్నలు అడుగుతారు?

నేనివి చేయగలను

1.	వివిధ రకాల ఆటలను గురించి వివరించగలను.	ఔను / కాదు
2.	ఇంట్లో ఆడే ఆటలు, ఆరుబయట ఆడుకొనే ఆటలేవో చెప్పగలను.	ఔను / కాదు
3.	ఎవరికి ఏ ఏ ఆటలు ఇష్టమో వివరాలు సేకరించగలను. పట్టికలో రాయగలను.	ఔను / కాదు
4.	ఆటవస్తువుల చిత్రాలు గీయగలను.	ఔను / కాదు
5.	ఆటలను గురించి ప్రశ్నలు అడగగలను.	ఔను / కాదు

SCERT, TELANGANA

4. SHELTERS OF ANIMALS

It was Sunday. Mahesh, Kamala, Latha, Salim and David went to a garden. Mahesh's agricultural fields were just beside the garden. They saw various animals and birds in the garden and fields. Look at the picture given below: Say, what they saw?

SCERT TELANGANA

Name the animals and birds in the picture?

Write down the names of other animals and birds that are seen in your surroundings.

Children played in the garden till noon. Some grown-up people were catching the fish there. Mahesh went near the pond to see the fishermen fishing. Different types of animals were seen in and around the pond. He called out to his friends and asked them to see the animals present in the water. Say, what animals they might have seen in the water?

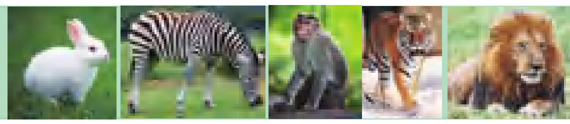

4. జంతువులు - వాటి నివాసాలు

ఆరోజు ఆదివారం. మహేశ్, కమల, లత, సలీం, డేవిడ్ తోటకు వెళ్లారు. తోట పక్కనే మహేశ్ వాళ్ల పొలాలున్నాయి. తోటలో, పొలాల్లో వాళ్లకు రకరకాల జంతువులు, పక్షులు కన్పించాయి. కింది బొమ్మను చూడండి. వాళ్లు ఏమేమి చూశారో చెప్పండి.

పై చిత్రంలో ఏ ఏ జంతువులు, పక్షులు ఉన్నాయి?

మీ చుట్టుపక్కల మీరు ఏ ఏ జంతువులను, పక్షులను చూశారు?

తోటలో అందరూ మధ్యాహ్నం వరకు ఆడుకున్నారు. అక్కడ చాలా మంది పెద్దవాళ్లు చేపలు పడుతున్నారు. మహేశ్ చేపలు పట్టడం చూడడానికి చెరువు దగ్గరకు వెళ్లాడు. చెరువులో, చెరువు గట్టుమీద కూడా రకరకాల జంతువులు కనిపించాయి. వెంటనే స్నేహితులందరినీ చెరువు దగ్గరకు రమ్మని పిలిచాడు. నీళ్లలోని జంతువులను చూడమన్నాడు. వాళ్లు నీటిలో ఏయే జంతువులు చూసి ఉంటారో చెప్పండి.

SCERT TELANGANA

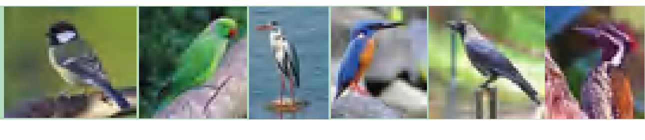

Look at the picture given below. Name the animals seen. Where do they live?

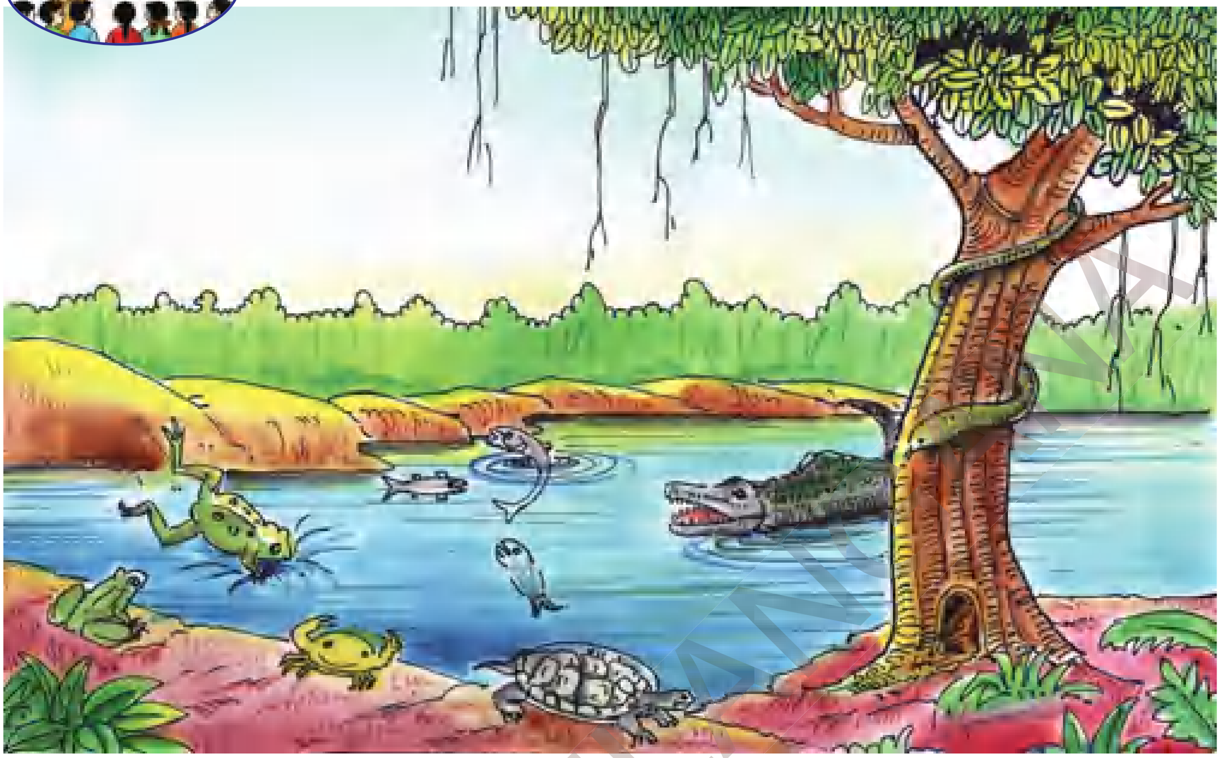

Fish live in water. Some snakes live in water and some on land. But, frogs, tortoises, crocodiles and crabs live both in water and on land.

Animals live in different places. Some live on trees, some in water and some on land. Some make holes and burrows in the ground and live in them.

Look at the pictures given below :

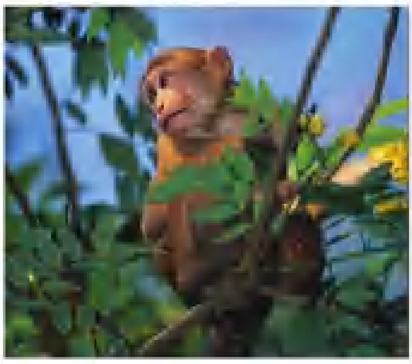

Where do the animals in the above pictures live?

Name of the animal	Shelter
....	....
....	....
....	....

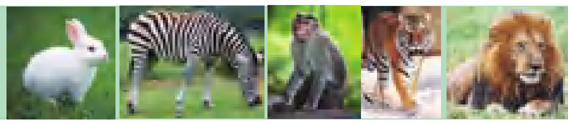

కింది చిత్రం చూడండి. ఏమేమి కనిపిస్తున్నాయి? అవి ఎక్కడ ఉంటాయో చెప్పండి.

చేపలు నీటిలోనే ఉంటాయి. కొన్ని రకాల పాములు నీటిలో ఉంటాయి; మరికొన్ని నేల మీద ఉంటాయి. కాని కప్పలు, తాబేళ్లు, మొసళ్లు, ఎండ్రకాయలు వంటివి నీటిలోనూ, నేల మీద కూడా ఉంటాయి.

జంతువులు వేరువేరు స్థలాల్లో నివసిస్తాయి. కొన్ని చెట్లమీద, కొన్ని నీళ్లలోను, కొన్ని నేలపైన, మరికొన్ని నేల లోపల బొరియలు చేసుకుని నివసిస్తాయి.

కింది చిత్రాలు చూడండి.

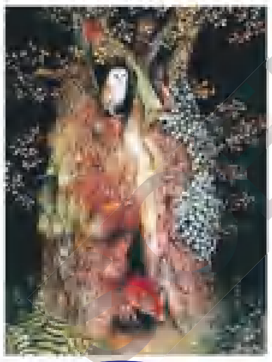

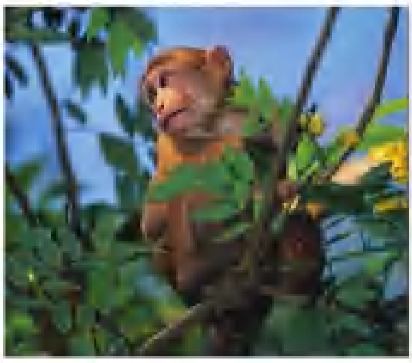

పై చిత్రంలోని జంతువులు ఎక్కడెక్కడ నివసిస్తాయో చెప్పండి. రాయండి.

జంతువు పేరు	నివాసం
....	....
....	....
....	....

Some animals live in our houses. Observe the pictures given below. Colour the animals which live in our houses. The animals which are domesticated are called "pet animals".

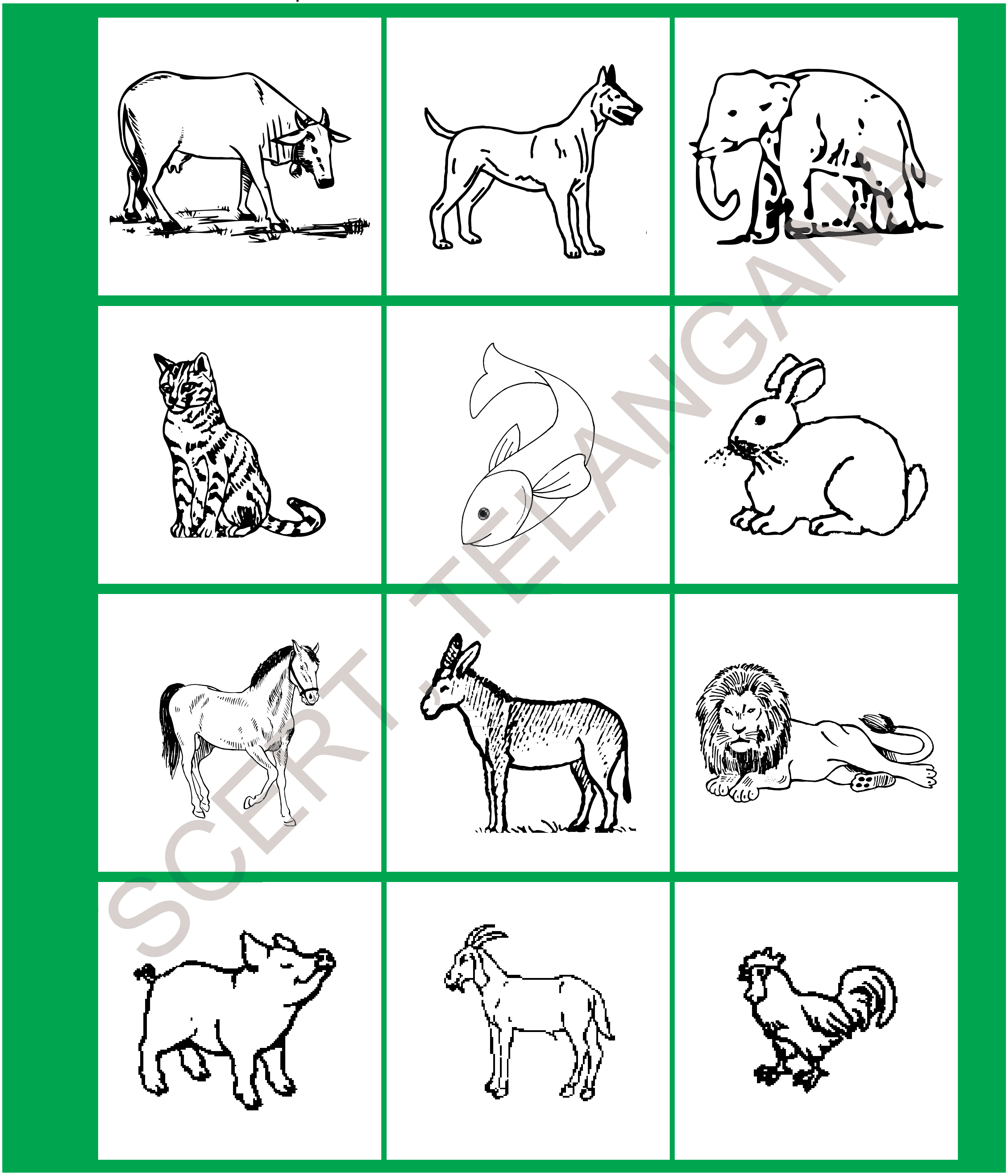

SCERT, TELANGANA

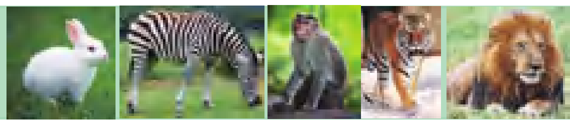

కొన్ని జంతువులు మన ఇళ్లలో కూడా నివసిస్తాయి. కింది చిత్రం చూడండి. ఇళ్లలో ఉండే జంతువుల బొమ్మలకు రంగులు వేయండి. ఇళ్లలో పెంచుకునే జంతువులను "పెంపుడు జంతువులు" అంటారు.

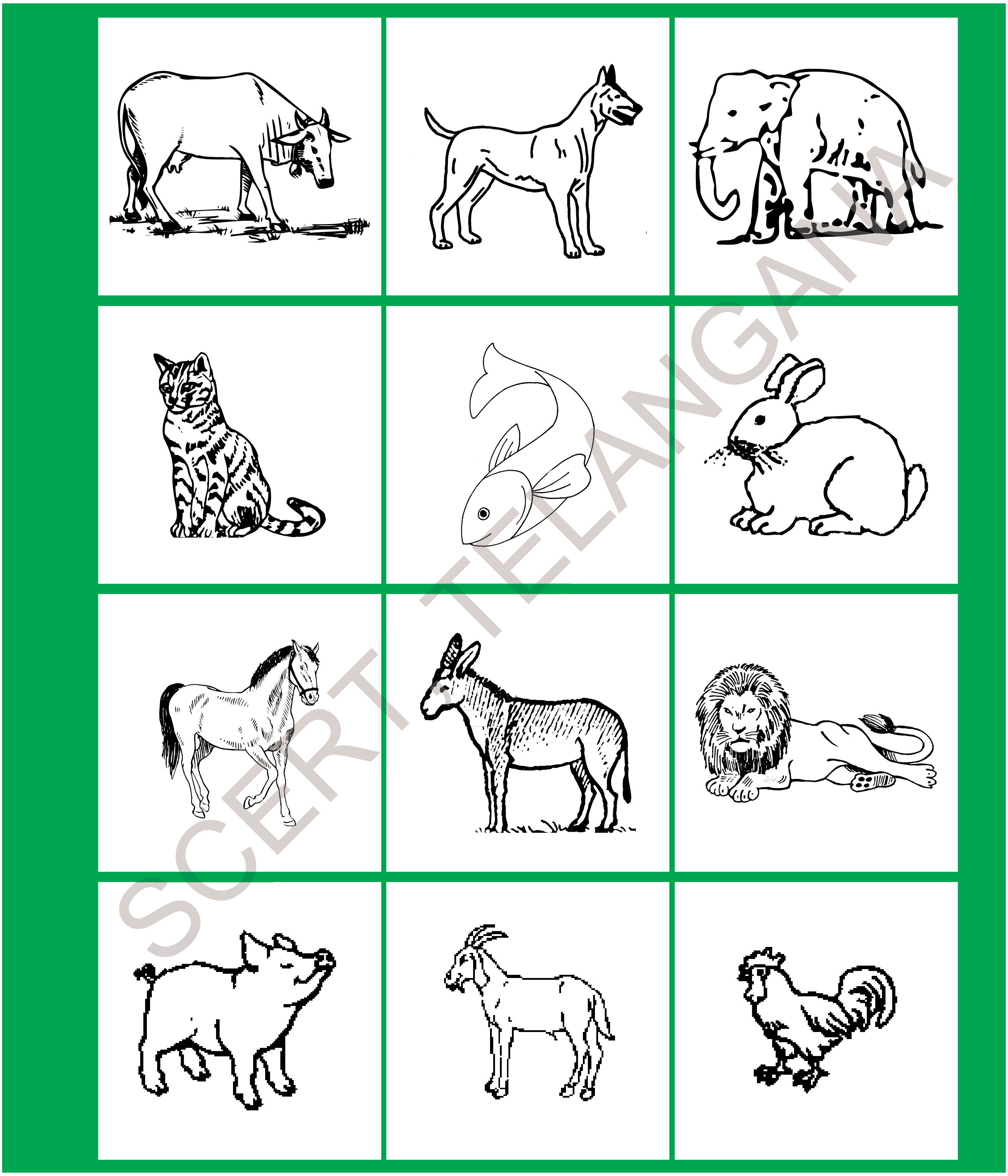

SCERT TELANGANA

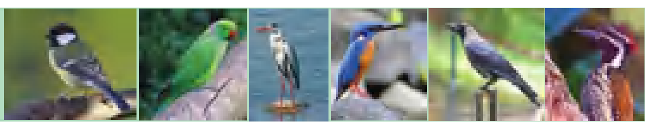

Where do birds live?

Vasu visited Ranga's house. He saw sparrows drinking water from a bowl hung from the roof. He felt happy when Ranga spilled grains to the birds and they ate them quickly. "Sparrows are so lovely!" said, Vasu. Ranga took him to the backyard.

A crow's nest was found on a tree in the backyard. Baby crows (Chicks) were also found in the nest. Ranga felt happy looking at them.

Why do crows build their nests?

Observe, tell and write the names of some other birds which build nests on the trees.

You have learnt that birds build their nests on the trees. Now, observe the pictures given below. Name the birds and tell, where they live.

Name of the bird .... Name of the bird .... Name of the bird ....

Shelter .... Shelter .... Shelter ....

Ask your elders where do different kinds of birds live.

SCERT TELANGANA

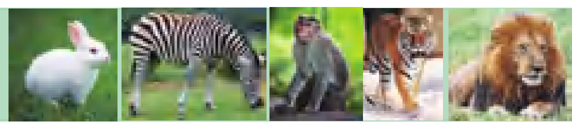

పక్షులు ఎక్కడ నివసిస్తాయి?

రంగా వాళ్లింటికి వాసు వచ్చాడు. ఇంటి పైకప్పుకు వేలాడదీసిన గిన్నెలోని నీళ్లను పిచ్చుకలు తాగుతూ స్నానం చేయడం చూశాడు. రంగా గుప్పిటితో నూకలు తెచ్చి చల్లగానే పిచ్చుకలన్నీ వచ్చి వాలి నూకలను గబగబా తినడం చూసి వాసుకు చాలా ఆనందం కలిగింది. పిచ్చుకలన్నీ ఎంత ముద్దుగా ఉన్నాయో! అన్నాడు వాసు. రంగా వాసును పెరట్లోకి తీసుకెళ్లాడు.

పెరట్లో చెట్టుకొమ్మ మీద కాకిగూడు కనిపించింది. అందులో కాకిపిల్లలు కనిపించాయి. వాటిని చూడగానే ఆనందం కలిగింది.

కాకులు గూళ్ళను ఎందుకు కట్టుకుంటాయి?

ఇలా చెట్లమీద గూడు కట్టుకునే ఇతర పక్షుల పేర్లు చెప్పండి. రాయండి.

పక్షులు చెట్లమీద గూడు కట్టుకొంటాయి కదా! కింది బొమ్మలు చూడండి. అవి ఏ పక్షులో చెప్పండి. అట్లాగే అవి ఎక్కడ ఉంటున్నాయో చెప్పండి.

పక్షి పేరు	పక్షి పేరు	పక్షి పేరు ....
నివాసం	నివాసం	నివాసం ....

ఇవే కాకుండా ఇంకా కొన్ని పక్షులు ఎక్కడ నివసిస్తుంటాయో పెద్దవారిని అడిగి తెలుసుకోండి.

SCERT TELANGANA

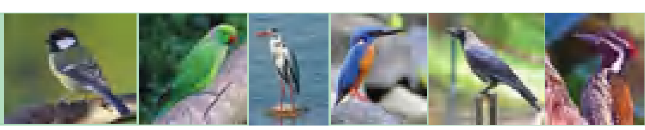

Migrating birds:

While playing in the evening Ranga and Vasu saw a flock of cranes flying in the sky. The sky looked beautiful with the birds flying in a row. Vasu said, “these cranes are not frequently seen, where do these birds live?”. “They are seen only in monsoon”, said Ranga.

Some birds come in search of food and some to lay eggs. Some other birds migrate to distant places to protect themselves from cold and heat during winter or summer. Such birds are called "Migratory birds".

Have you ever seen the flock of migrating birds flying in the sky?

How do they move?

Some animals walk, some crawl, some jump and some swim. The others fly to move from one place to another. For this, they use their legs, wings and sometimes even their tails. Observe the picture given below and identify the animals that can fly, crawl, jump ?

SCERT, TELANGANA

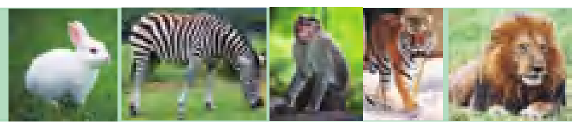

వలస పక్షులు

రంగా, వాసు సాయంత్రం ఆడుకుంటూ ఆకాశంలో ఎగిరే కొంగల గుంపును చూశారు. అవన్నీ ఒకే వరసలో ఆకాశంలో ఎగురుతుంటే ఎంతో అందంగా కనిపించాయి. ఇవి అప్పుడప్పుడు కనిపిస్తుంటాయి కదా! ఇవి ఎక్కడ ఉంటాయని వాసు అడిగాడు. ఇవి ఎప్పుడూ కనిపించేవి కావు. వర్షాకాలంలో కనిపిస్తాయి అని రంగా చెప్పాడు.

కొన్ని పక్షులు గుడ్లుపెట్టి పిల్లల్ని పొదగడంకోసం, ఆహారం కోసం ఒక ప్రాంతం నుంచి మరో ప్రాంతానికి వెళతాయి. అట్లాగే మరికొన్ని పక్షులు వేసవికాలంలోను, చలికాలంలోను అక్కడి వాతావరణానికి తట్టుకోలేక ఇతర ప్రాంతాలకు వలసపోతాయి. ఇలాంటి పక్షులను "వలసపక్షులు" అంటారు.

వలసపక్షులు గుంపులుగా వెళ్లడాన్ని మీరు ఎప్పుడైనా చూశారా? వాటి గురించి చర్చించండి.

ఏవి ఎలా వెళతాయి?

జంతువులు మరియు పక్షులు ఒక చోటునుంచి మరో చోటుకు వెళ్లడానికి - కొన్ని నడుస్తూ వెళతాయి, కొన్ని పాకుతూ వెళతాయి, కొన్ని గెంతుతూ వెళతాయి, మరికొన్ని ఎగురుతూ వెళతాయి. ఇంకా కొన్ని ఈదుతూ పోతాయి. ఇందుకోసం అవి వాటి కాళ్లు, రెక్కలు, ఒక్కోసారి తోకను కూడా ఉపయోగిస్తుంటాయి. జంతువులలో ఏవేవి ఎగురుతుంటాయి? ఏవేవి పాకుతాయి? ఏవేవి గెంతుతాయి? కింది చిత్రం చూడండి. వాటిని గుర్తించండి.

SCERT, TELANGANA

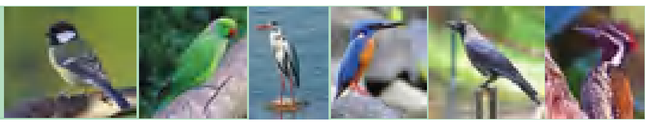

Let us do.

Draw the picture of an animal you like the most in your note book.

Divide yourselves into groups of 3. Each group should take a paper and make it into three folds.

1. One from each group should draw the head and neck of an animal they like. Fold the drawn part and hand it over to the second member.

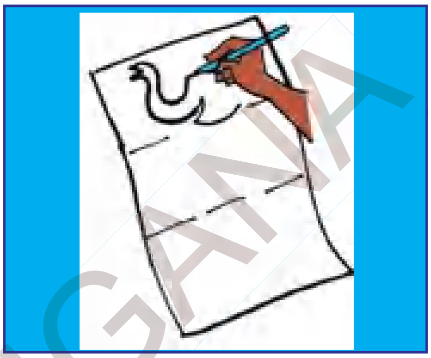

2. Second member of the group should draw the trunk of the animal they like on the second fold. Fold the drawn part and hand it over to the third member.

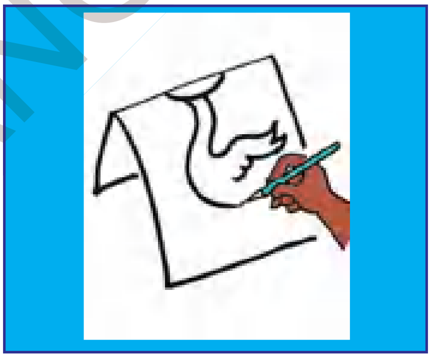

3. Third member of the group should draw the legs of any animal they like, on the third fold.

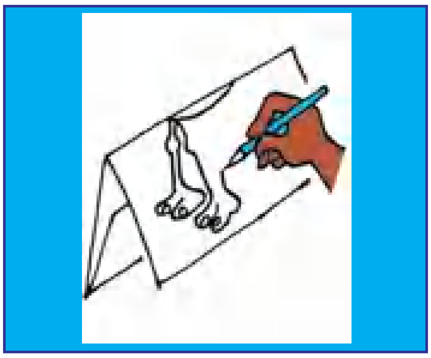

4. Now, unfold the paper. You got an amazing animal, didn't you?

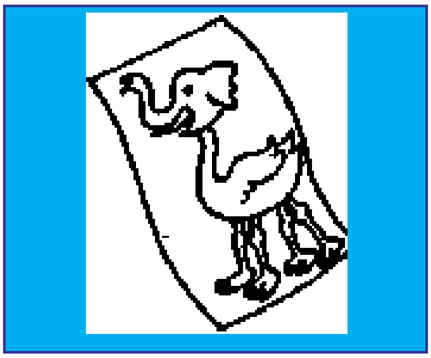

See the pictures drawn by other groups also.

SCERT, TELANGANA

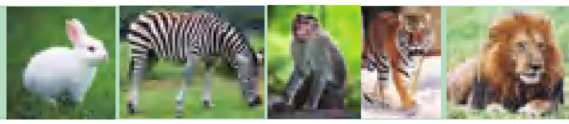

చేసి చూద్దామా!

మీకు నచ్చిన లేదా మీరు చూసిన జంతువు చిత్రాన్ని మీ నోటు బుక్కులో గీయండి.

ఇప్పుడు మీరు ముగ్గురు చొప్పున ఒక జట్టుగా కూర్చోండి. ఒక్కొక్క జట్టు వారు ఒక కాగితం తీసుకోండి. దాన్ని మూడు భాగాలుగా మడవండి.

1. ప్రతి జట్టులో ఒకరు మొదటి మడతపైన నచ్చిన జంతువు తల, మెడ బొమ్మ గీయాలి. గీసిన భాగాన్ని మడిచి రెండోవారికి ఇవ్వాలి.

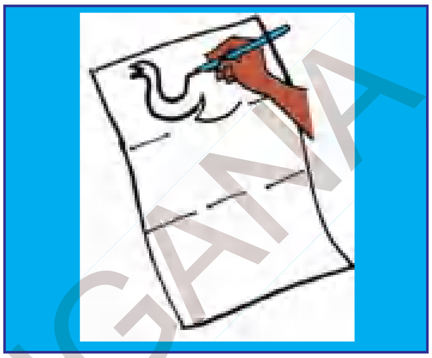

2. జట్టులోని రెండోవారు రెండో మడతలో నచ్చిన జంతువు మొండెం బొమ్మ గీయాలి. గీసిన భాగాన్ని మడిచి మూడో వారికి ఇవ్వాలి.

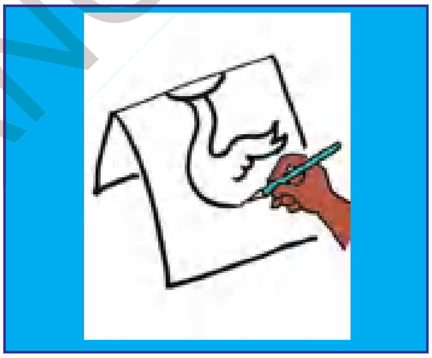

3. జట్టులోని మూడోవారు మూడో మడతలో నచ్చిన జంతువు కాళ్ళు గీయాలి.

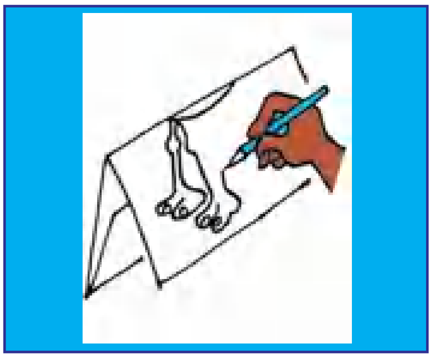

4. ఇప్పుడు కాగితం మడతలు విప్పి చూడండి. ఇదొక వింత జంతువులా ఉంది కదా!

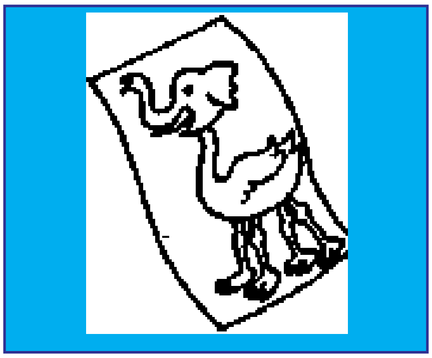

అలాగే మిగిలిన జట్లలోని విద్యార్థులు గీసిన బొమ్మలను కూడా చూడండి.

SCERT TELANGANA

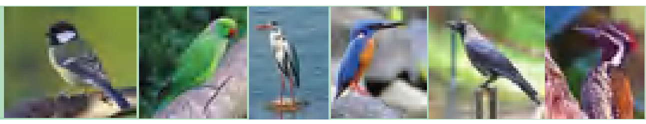

Jaya, Vijaya and Latha also have drawn a picture. Look at their picture and identify the parts that belong to different animals.

Be kind to Animals

One day while going to school Kittu saw a puppy groaning with pain. Its leg was wounded. Kittu took the puppy home and showed it to his father. He tied a bandage around the wound. Kittu fed the puppy with milk. Puppy felt happy and licked Kittu, wagging its tail. Kittu named it "Pinky". Pinky became a member of Kittu's family from that day. All the teachers and friends at school appreciated him for helping the dog and showing kindness.

SCERT, TELANGANA

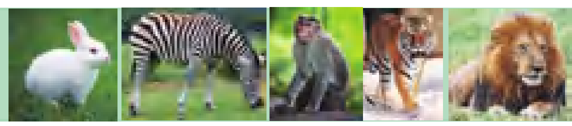

జయ, విజయ, లతలు కూడా ఇలాగే గీశారు. వారు గీసిన బొమ్మను చూడండి. దీంట్లో ఏ భాగం ఏ జంతువుదో చెప్పండి.

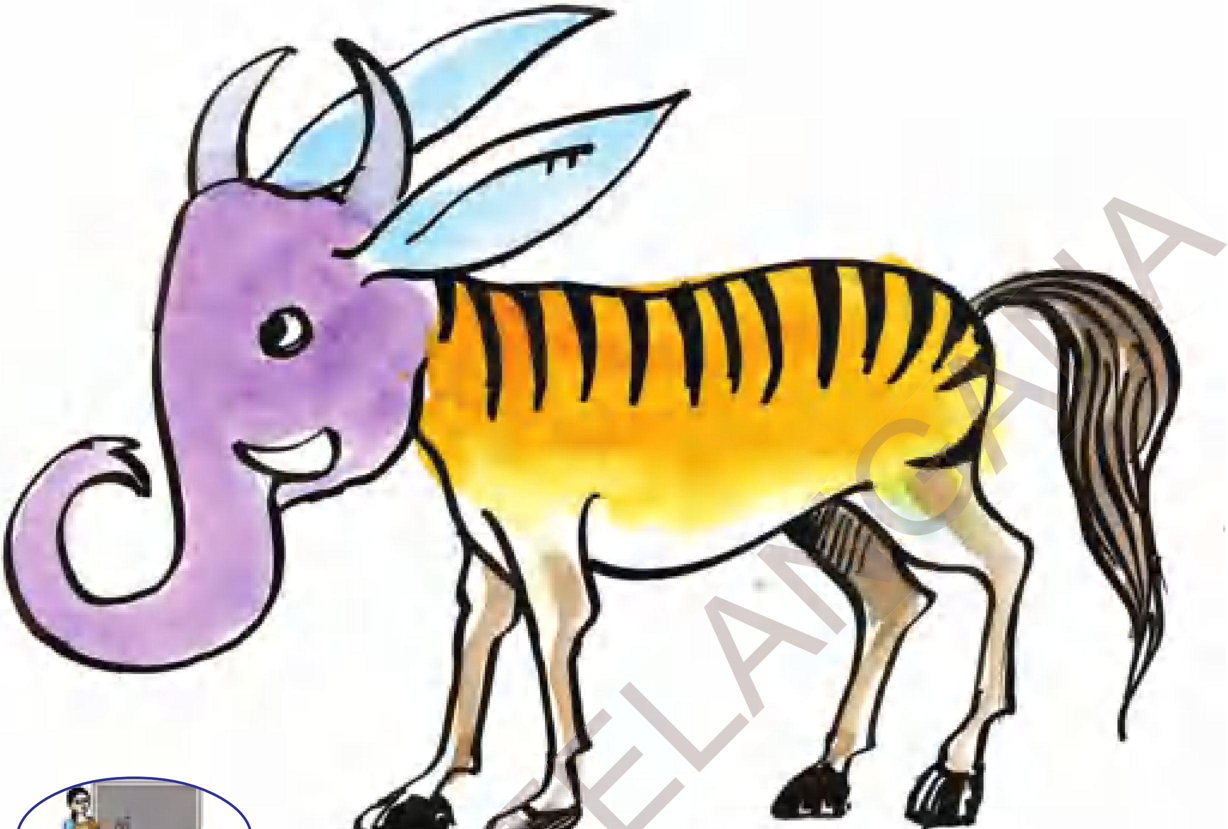

జంతువుల పట్ల దయ చూపాలి

ఒకరోజు కిట్టూ బడికి వెళుతుంటే దారిలో మూలుగుతూ బాధతో అరుస్తూ ఉన్న కుక్కపిల్ల కన్పించింది. దాని కాలికి గాయం అయింది. కిట్టూ దాన్ని ఇంటికి తీసుకొని వెళ్లి వాళ్ల నాన్నకు చూపాడు. వాళ్ల నాన్న కుక్కపిల్ల గాయానికి కట్టుకట్టాడు. తర్వాత కిట్టూ గిన్నెలో పాలుపోసి దానికి తాగించాడు. పాలు తాగిన కుక్కపిల్ల ఆనందంగా తోక ఊపుతూ కిట్టూ దగ్గరకు వెళ్లింది. కిట్టూ దానికి ముద్దుగా 'పింకి' అని పేరు పెట్టుకున్నాడు. ఆ రోజునుండి పింకి, కిట్టూవాళ్ల కుటుంబంలో కలిసిపోయింది. కిట్టూ చేసిన పనిని బడిలో ఉపాధ్యాయులూ, తోటిపిల్లలు ఎంతగానో మెచ్చుకున్నారు.

SCERT, TELANGANA

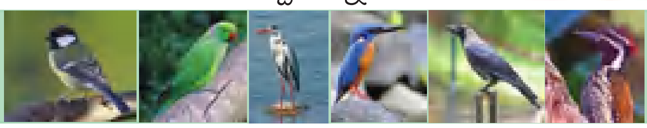

You know what Kittu did. Have you ever done something similar? What have you done?

What do you do when you find hungry kittens and puppies roaming around your home?

Colour the Butterfly.

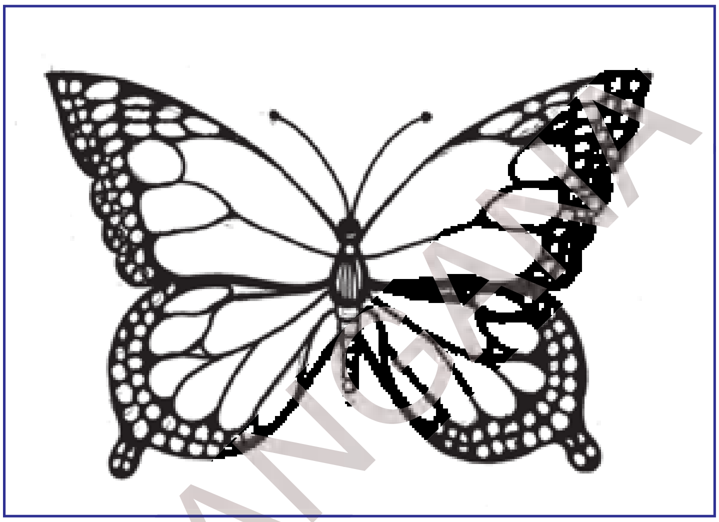

How beautiful is the butterfly ! It looks beautiful when it flies around the flowers. Our surroundings become nice when we see dragonflies fly in the air. We should protect these insects. But, some naughty children break bird's eggs, disturb the nests, pluck the wings of butterflies and dragon flies and throw stones at stray dogs. This is wrong. Such things should not be done. Many animals live along with us in our surroundings. They must be protected. They also feel pain like us. So, we should allow them to live in peace.

Insects

Observe the pictures of different insects given below. Say, where you have seen them.

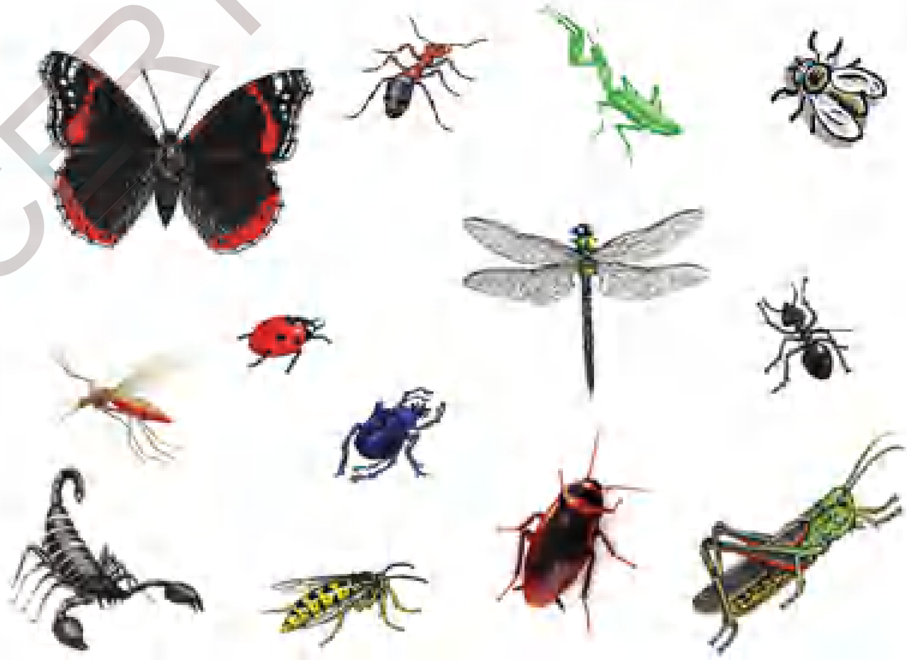

SCERT, TELANGANA

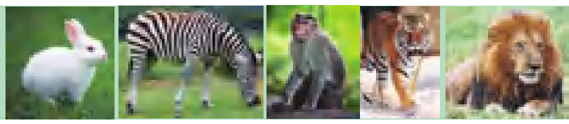

కిట్టూ ఏం చేశాడో తెలుసుకున్నారు కదా! మీరు ఇలా ఎప్పుడైనా చేశారా? ఏం చేశారు?

మీ ఇంట్లోగాని, వీధిలోగాని ఆకలితో తిరిగే పిల్లికూనలు, కుక్కపిల్లలు కనిపిస్తే మీరేం చేస్తారు?

సీతాకోకచిలుకకు రంగులు వేయండి.

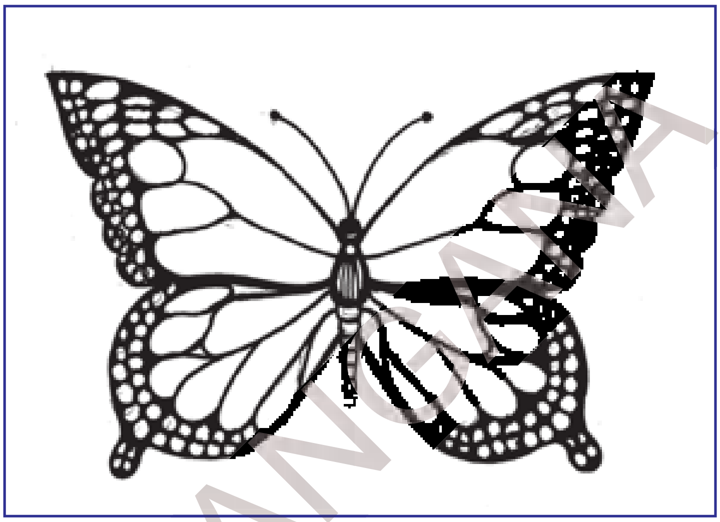

సీతాకోకచిలుక ఎంత అందంగా ఉందో కదా! చెట్లపైన వాలుతూంటే చూడడానికి ముచ్చటగా ఉంటుంది. అలాగే తూనీగలు (బూగలు) కూడా గాలిలో ఎగురుతూ ఉంటే ఎంతో అందంగా కనిపిస్తాయి. ఇలాంటి వాటిని మనం కాపాడుకోవాలి. కాని కొంతమంది తుంటరి పిల్లలు చెట్లు ఎక్కి పక్షి గూళ్లను పడగొట్టడం, గిజిగాడి గూటిలోని గుడ్లను పగలగొట్టి వాటి గూళ్లతో ఆడుకోడం, సీతాకోకచిలుక, తూనీగ వంటివాటి రెక్కలు విరవడం, రోడ్లమీద కనిపించే కుక్కల మీదకు రాళ్లు విసరడం వంటివి చేస్తుంటారు. ఇది చాలా తప్పు.

మనతో పాటు మన పరిసరాలలో అనేక జంతువులు జీవిస్తుంటాయి. అవన్నీ మనలాంటి జీవులే. గాయపడితే మనలాగే బాధపడతాయి. అందుకే వాటిని బాధపెట్టకూడదు.

కీటకాలు

కింది కీటకాలను చూడండి. వీటిలో మీరు వేటిని ఎక్కడెక్కడ చూశారో చెప్పండి.

SCERT, TELANGANA

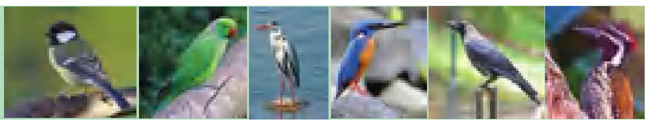

What happens when insects bite?

Raju's grandfather got cold and fever. He was taken to the doctor. It was malaria. "How is malaria caused?" Raju asked the doctor. Doctor replied that, Malaria was caused by mosquito bite.

What precautions should be taken to avoid mosquito bites?

What precautions should be taken to control the growth of mosquitoes?

Have you seen these? Say, why do we use them?

Mosquitoes grow in stagnant water. We should see that water is not stagnant in our surroundings.We should spray insecticides like kerosene or Malathian in stagnant water to kill mosquitoes. Some people use mosquito coils to get rid of mosquitoes, these are injurious to health. So, mosquito nets are the best to prevent mosquito bites.

Similarly, the houseflies cause many diseases. House flies live on garbage heaps, cow dung and other unclean places. The disease causing bacteria reach our food through infected flies. When we eat this infected food we are affected by cholera, typhoid and other diseases. This is why we should cover the food properly.

Have you seen any food/eatables that are uncovered? Why should not we eat such food?

To control the growth of mosquitoes and house flies, we should see that the water is not stagnant in our surroundings. Throw garbage in dust bins. Spray kerosene or malathian on stagnant water. Our surroundings should be neat and clean without pot holes and garbage. We should maintain cleanliness in and around our house and our surroundings to avoid mosquitoes.

SCERT, TELANGANA

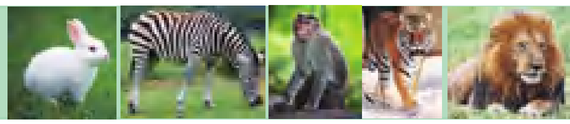

కీటకాలు కుడితే ఏమౌతుంది?

రాజువాళ్ల తాతకు చలిజ్వరం వచ్చింది. డాక్టరు దగ్గరికి తీసుకొని పోయారు. డాక్టర్ పరీక్ష చేసి, మలేరియా జ్వరం వచ్చిందని చెప్పాడు. మలేరియా జ్వరం ఎందుకు వచ్చిందని రాజు డాక్టరును అడిగాడు. ఒకరకం దోమలు కుట్టడంవల్ల మలేరియా వచ్చిందని డాక్టరు చెప్పాడు.

దోమలు కుట్టకుండా మనం ఏయే జాగ్రత్తలు తీసుకోవాలి?

దోమలు పెరగకుండా మనం ఏయే జాగ్రత్తలు తీసుకోవాలి?

వీటిని చూశారా? ఇవి ఎందుకు వాడతారో చెప్పండి.

దోమలు నిలువ ఉన్న నీటిలో పెరుగుతాయి. మన పరిసరాలలో నీరు నిలువ ఉండకుండా చూసుకోవాలి. నిలువ నీటిలో కిరోసిన్ లేదా మలాథియాన్ వంటి మందులు చల్లితే దోమలు చనిపోతాయి. కొంత మంది దోమలు కుట్టకుండా మస్కిటో కాయిల్స్ వంటివి వాడతారు. ఇవి ఆరోగ్యానికి హానికరం. కాబట్టి దోమలు కుట్టకుండా దోమ తెరలు వాడడం మంచిది.

అట్లాగే ఈగలవల్ల కూడా మనకు అనేక నష్టాలు కలుగుతాయి. ఈగలు పెంటకుప్పలమీదా, అపరిశుభ్రమైన ప్రదేశాలలోనూ ఉంటాయి. ఇలాంటిచోట్ల వ్యాధులను కలగచేసే క్రిములు కూడా ఉంటాయి. మనం తినే ఆహారపదార్థాల మీదికి వచ్చి ఈగలు వాలుతూంటాయి. ఇలా ఈగలు వాలిన కలుషిత ఆహారం తినడం వల్ల టైఫాయిడ్, కలరా వంటి రోగాలు వస్తాయి. అందుకే ఆహారపదార్థాలమీద ఈగలు వాలకుండా మూతలు ఉంచాలి.

మూతలు లేకుండా, దుమ్మూ ధూళీ పడేటట్లుగా ఉన్న ఆహార పదార్థాలను / తినుబండారాలను మీరెక్కడైనా చూశారా? అటువంటివాటిని ఎందుకు తినగూడదో చెప్పండి.

ఈగలు, దోమలు పెరగకుండా ఉండాలంటే మన పరిసరాలలో నీరు నిలువ ఉండకుండా చూసుకోవాలి. చెత్తను చెత్తకుండీలలో వేయాలి. మురుగునీటిమీద దోమలు పెరగకుండా కిరోసిన్ లేదా మలాథియాన్ వంటి మందులను పిచికారి చేయాలి. నీటిగుంటలు ఉండకుండా, వాటిలో చెత్తా చెదారమూ వేయకుండా మన పరిసరాలను పరిశుభ్రంగా ఉంచుకోవాలి. ఇంట్లో, బయట పరిశుభ్రత పాటిస్తే దోమలుండవు.

SCERT TELANGANA

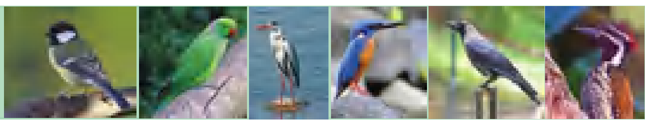

Key words

1. shelters of animals	2. water animals	3. migrating birds
4. animals on the land	5. pet animals	6. insects
7. kindness to animals	8. bacteria	9. environmental hygiene
10. mosquito coils	11. Malathian	

What have we learnt?

Animals live on land, trees and in water.

The animals that are domesticated are called pet animals.

Animals move from one place to another by walking, flying, crawling, jumping, hopping and swimming.

Birds migrate from distant places to lay eggs, in search of food and to find convenient places to live. Such birds are called migratory birds.

We must be kind towards animals. We should give them food and water and protect them.

Mosquitoes grow on stagnant water. We should see that no water is stagnant in our surroundings.

Houseflies and mosquitoes grow in unhygienic surroundings. So, we should keep our surroundings neat and clean.

SCERT, TELANGANA

DO THESE

L7R9V7

Conceptual Understanding

1. Give four examples of pet animals.
2. What precautions should be taken to avoid mosquitoes?
3. Why do birds migrate?
4. Write any three differences between animals and birds.
5. Tell and write three examples of the following:

a) Birds that fly	1.	2.	3. ....
b) Animals that crawl	1.	2.	3. ....
c) Animals that walk	1.	2.	3. ....

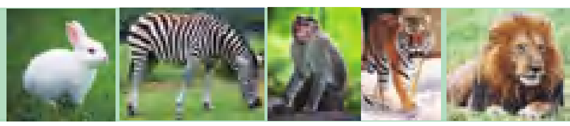

కీలక పదాలు

1. జంతువుల నివాసాలు
2. నీటిలో ఉండే జంతువులు
3. వలస పక్షులు
4. నేలమీద నడిచే జంతువులు
5. పెంపుడు జంతువులు
6. కీటకాలు
7. జంతువులపట్ల దయ
8. జీవులు
9. పరిసరాల పరిశుభ్రత

10.. మస్కిటో కాయిల్స్

11. మలాథియాన్

మనం నేర్చుకున్నవి

జంతువులు నేల మీద, నీటిలోను, చెట్ల మీద నివసిస్తాయి.

ఇళ్లలో పెంచుకునే జంతువులను 'పెంపుడు జంతువులు' అంటారు.

ఒక చోటు నుంచి మరొక చోటుకు జంతువులు నడుస్తూ, పాకుతూ, ఎగురుతూ, ఈదుతూ పోతాయి.

పక్షులు ఆహారం కోసం, అనుకూల పరిసరాలకోసం వలసపోతాయి. ఇలాంటి పక్షులను 'వలస పక్షులు' అంటారు.

జంతువుల పట్ల దయ చూపాలి. వాటికి కావలసిన ఆహారం, నీరు ఇవ్వాలి. వాటిని సంరక్షించాలి.

నిలవ ఉన్న నీటిలో దోమలు పెరుగుతాయి. కాబట్టి మన పరిసరాలలో నీరు నిలువ ఉండకుండా చూసుకోవాలి.

అపరిశుభ్రమైన పరిసరాలలో ఈగలు, దోమలు ఉంటాయి. కాబట్టి మన పరిసరాలను పరిశుభ్రంగా ఉంచుకోవాలి.

ఇవి చేయండి

విషయావగాహన

Q4Q9Z1

1. పెంపుడు జంతువులకు నాలుగు ఉదాహరణలు రాయండి.
2. దోమలు లేకుండా చేయాలంటే ఏం చేయాలి?
3. పక్షులు ఎందుకు వలసపోతాయి?
4. పక్షులకు, జంతువులకు ఉన్న ఏవైనా మూడు భేదాలను చెప్పండి, రాయండి.
5. కిందివాటికి మూడు పేర్లను చెప్పండి, రాయండి.

ఎ) ఎగిరే జీవులు 1. .... 2. .... 3. ....

బి) పాకే జీవులు 1. .... 2. .... 3. ....

సి) నడిచే జీవులు 1. .... 2. .... 3. ....

SCERT TELANGANA

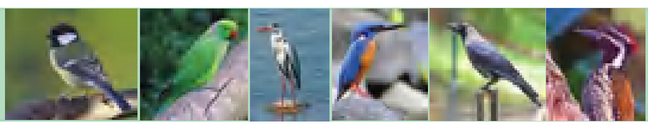

6. Who am I? Who am I?

A) I am long.
I have no legs and, no ears.
I crawl and live in ant hill.
Who am I? Who am I?

B) I live in water.
I never sleep.
I breathe with gills
Who am I? Who am I?

C) I have four legs.
I give milk.
I eat leaves.
Who am I? Who am I?

D) I have wings.
I fly high in the sky.
I can see smaller things on the ground
from a great height.
Who am I? Who am I?

Draw and colour the pictures

1. Draw and colour the pictures given below.

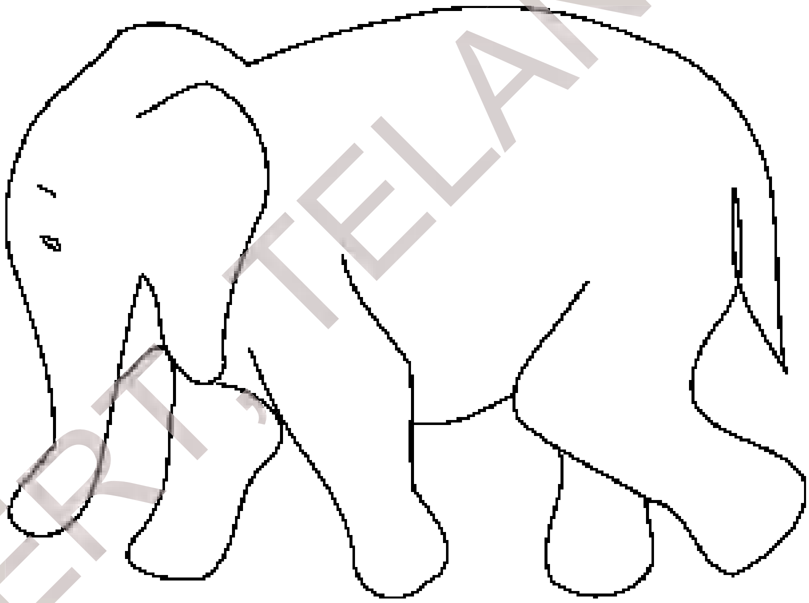

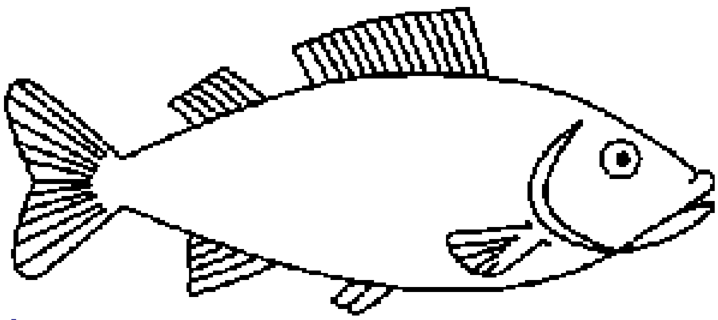

SCERT, TELANGANA

Read the story :

Visit your library and read the story of “Gijigani Goodu” written by Bhishma Sahani.

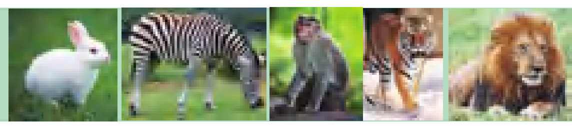

6. ఎవరిని? నేనెవరిని?

అ) నేను పొడవుగా ఉంటాను.
కాళ్లుండవు. చెవులుండవు.
పాకుతూ వెళ్తాను. పుట్టలో ఉంటాను.
ఎవరిని? నేనెవరిని?

ఆ) నీటిలో ఉంటాను.
నేనసలు నిద్రపోను.
మొప్పలతో శ్వాసిస్తాను.
ఎవరిని? నేనెవరిని?

ఇ) నాకు నాలుగు కాళ్లుంటాయి.
'మే' 'మే' అంటాను.
ఆకులు తింటాను
ఎవరిని? నేనెవరిని?

ఈ) నాకు రెక్కలు ఉంటాయి.
ఆకాశంలో చాలా ఎత్తులో ఎగురుతాను.
ఎత్తునుంచి కూడా కింద నున్న చిన్నవాటిని
చూడగలను. ఎవరిని? నేనెవరిని?

బొమ్మలు గీయండి. రంగులు వేయండి.

1. కింది బొమ్మలు గీయండి. రంగులు వేయండి.

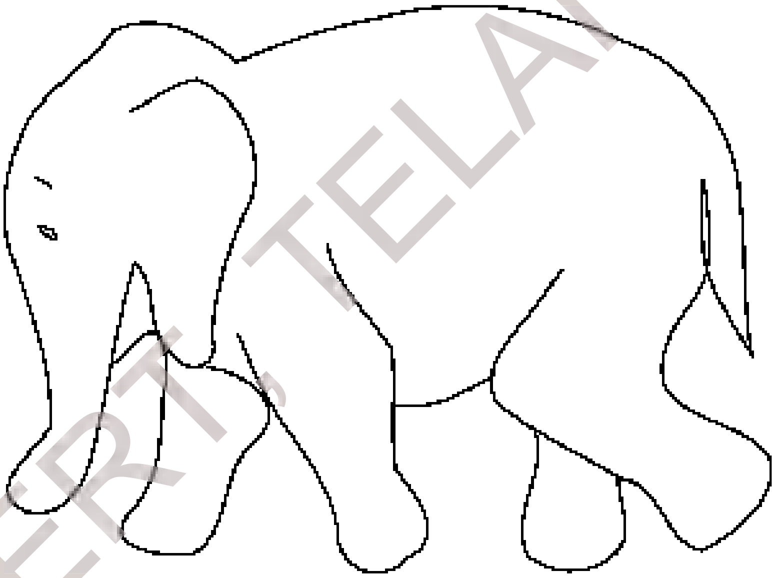

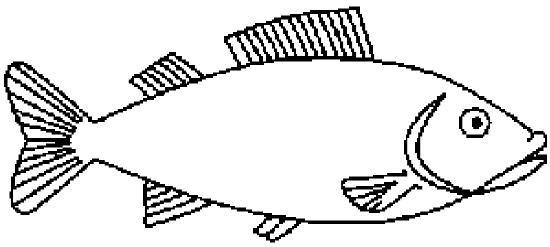

కథ చదవండి:

మీ పాఠశాల గ్రంథాలయానికి వెళ్లి భీష్మసహాని రాసిన "గిజిగాని గూడు" కథ చదవండి.

SCERT, TELANGANA

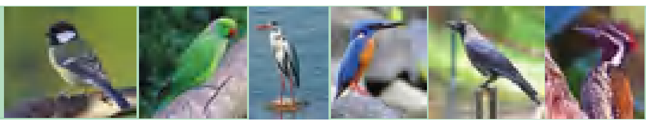

Information Skills - Project work

1. Collect the pictures of animals and prepare an album. Observe each animal and write three lines on each of them.
2. Visit the houses of your friends and collect the details of animals and birds domesticated by them.

Sl. No.	Name of the friend	Names of animals/birds domesticated

Which animals are mostly domesticated?

Appreciation

1. A chick fell from its nest. Say and write what would you do when you see it?
2. Animals are also living things like us. What shouldn't we do not to hurt them? Say and write three points.

Ask a Question

1. Ritu and Sita were observing the birds' nests on the trees. They wanted to know about them. They asked Penchalaiah, the farmer, about the birds' nests. Write, what questions they might have asked.

I can do these

1.	I can say where different animals and birds live.	Yes/No
2.	I can collect and tabulate the details of pet animals.	Yes/No
3.	I can draw and colour the pictures of different animals and birds.	Yes/No
4.	I love animals and birds. I will be kind to them.	Yes/No
5.	I can think and question about birds and their living places.	Yes/No

SCERT TELANGANA

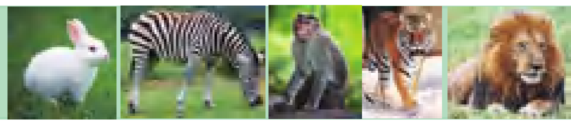

సమాచార నైపుణ్యాలు - ప్రాజెక్టు పని

1. జంతువుల చిత్రాలను సేకరించి, ఆల్బమ్ తయారు చేయండి. ఒక్కొక్క జంతువును పరిశీలించి రెండు, మూడు వాక్యాలు రాయండి.
2. మీరు మీ మిత్రుల ఇళ్లకు వెళ్లి వాళ్లు ఏయే జంతువులను, పక్షులను పెంచుకుంటున్నారో వివరాలు సేకరించండి. కింది పట్టికలో రాయండి.

క్ర.సం.	మిత్రుని పేరు	పెంచుకునే జంతువులు / పక్షుల పేర్లు

ఎక్కువమంది పెంచుకునే జంతువులు ఏవి?

ప్రశంస

1. చెట్టుగూటి నుంచి పక్షి పిల్ల కింద పడింది. అది చూసిన మీరు ఏం చేస్తారో చెప్పండి, రాయండి.
2. జంతువులు కూడా మనలాంటి జీవులే. జంతువులు బాధపడకుండా ఉండాలంటే మనం ఏ ఏ పనులు చేయకూడదో మూడింటిని చెప్పండి, రాయండి.

ప్రశ్నించడం

1. రీతు, సీత ఇద్దరూ చెట్టుపైన ఉన్న పక్షుల గూళ్లను ఆసక్తిగా చూస్తున్నారు. వాటిని గురించి తెలుసుకోవాలనుకున్నారు. అక్కడే ఉన్న పెంచలయ్యను పక్షుల గూళ్లను గురించి ప్రశ్నలు అడిగారు. వాళ్లు అడిగిన ప్రశ్నలు ఏమై ఉంటాయి? వాటిని రాయండి.

నేనివి చేయగలను

1.	వివిధ జంతువులు, పక్షులు ఎక్కడెక్కడ నివసిస్తాయో చెప్పగలను.	ఔను / కాదు
2.	పెంపుడు జంతువుల వివరాలు సేకరించి పట్టిక తయారు చేయగలను.	ఔను / కాదు
3.	పక్షులు / జంతువుల బొమ్మలు గీసి రంగులు వేయగలను.	ఔను / కాదు
4.	పక్షులు, జంతువులంటే నాకిష్టం. వాటిమీద దయచూపిస్తాను.	ఔను / కాదు
5.	పక్షుల గూళ్ల గురించి ప్రశ్నలు అడగగలను.	ఔను / కాదు

SCERT, TELANGANA

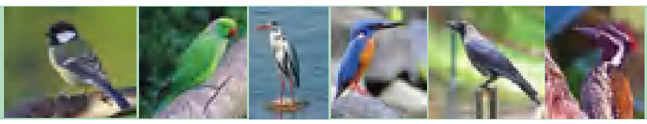

తెలంగాణ ప్రభుత్వం వారిచే ఉచిత పంపిణీ 2022-23

5. THE PLANTS AROUND US

Salima likes flowering plants. She grows different flowering plants in the backyard of her house. She waters them regularly. She takes care of plants and prevents others from plucking the leaves and branches.

Y4D4K3

Salima adopted a few plants at her school. She looks after them carefully and waters them regularly. She visits the school even during holidays to water the plants. One day, Akhila, visited Salima's house to see the flowers.

They both went to the backyard, saw different types of flowering plants and plucked some flowers.

TELANGANA

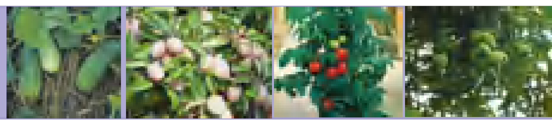

5. మన చుట్టూ ఉన్న మొక్కలు

సలీమాకు పూలమొక్కలంటే చాలా ఇష్టం. ఇంట్లో రకరకాల పూలచెట్లు పెంచుతున్నది. రోజూ వాటికి నీళ్లు పోస్తుంది. ఎవ్వరు కూడా వీటి ఆకులు, కొమ్మలను తెంపకుండా జాగ్రత్తగా చూసుకుంటుంది.

F6K4Z5

సలీమా పాఠశాలలో కూడా కొన్ని మొక్కలను దత్తత తీసుకుంది. వాటిని కూడా ఇంట్లో పెంచుకొనే మొక్కలలాగ జాగ్రత్తగా చూసుకుంటుంది. సెలవుల్లో కూడా అప్పుడప్పుడు వెళ్ళి నీళ్ళు పోస్తుంది. ఒకరోజు అఖిల పూలకోసం సలీమా ఇంటికి వచ్చింది.

ఇద్దరు కలసి రకరకాల పూలచెట్లను చూశారు. ఇద్దరు కలిసి పెరటిలోని పూలను కోసారు.

SCERT, TELANGANA

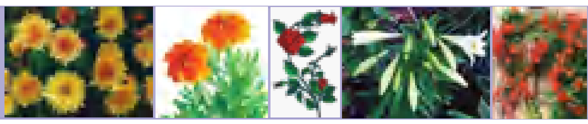

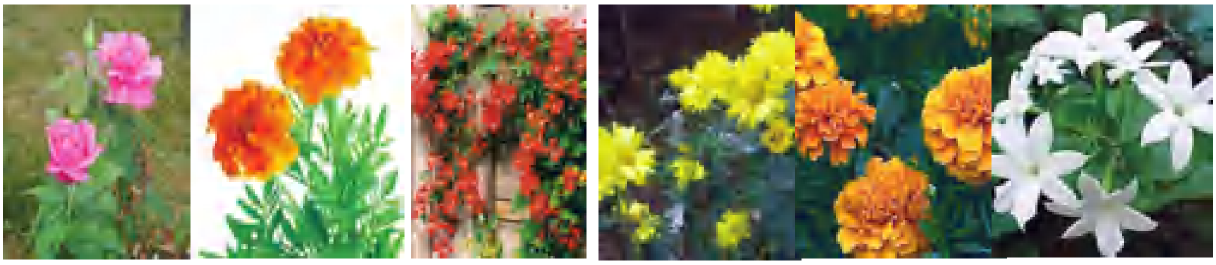

Name the flowering plants, which Akhila and Salima saw.

Write down the names of some other flowering plants you know.

What might Akhila and Salima have done with the flowers?

When and why do we use flowers?

Not only flower yielding plants but also vegetable and fruit yielding plants are grown at Salima's house. Look at the pictures and observe them.

Find out the details of the plants that are grown in the houses of your friends. Fill in the table with the particulars.

Name of the friend	Name of the plants they have grown
1.	
2.	
3.	
4.	
5.	
6.	

SCERT TELANGANA

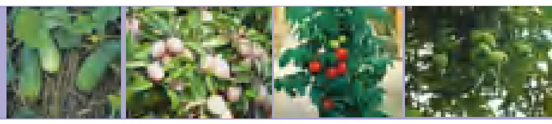

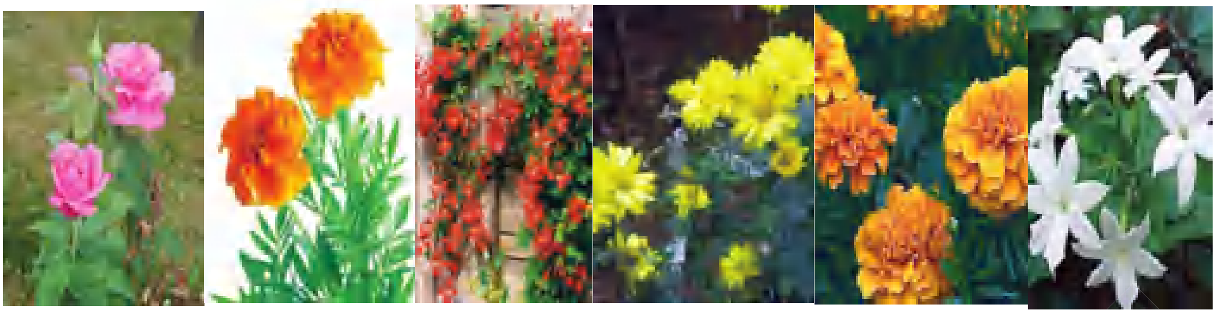

అఖిల, సలీమా ఏయే పూలమొక్కల్ని చూసి ఉంటారు?

మీకు తెలిసిన మరికొన్ని పూలమొక్కల పేర్లు రాయండి.

పూలతో అఖిల, సలీమా ఏం చేసి ఉంటారు? పూలను వేటికి, ఎప్పుడెప్పుడు ఉపయోగిస్తారు?

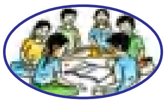

సలీమా వాళ్లఇంట్లో పూలమొక్కలే కాకుండా రకరకాల కూరగాయల మొక్కలు, పండ్లచెట్లు కూడా పెంచుతున్నారు. వాటిని చూడండి.

మీ ఇంట్లో, మీ మిత్రుల ఇళ్లల్లో పెంచుకునే మొక్కల వివరాలు తెలుసుకొని రాయండి

మిత్రుని పేరు	ఇంట్లో పెంచుకునే మొక్కల పేర్లు
1.	
2.	
3.	
4.	
5.	
6.	

SCERT TELANGANA

Which plants are grown in most of the houses?

Which plants are least grown?

Generally, different plants are grown in the open court yard of the house. Some people don't have open space in front of / behind their houses. How do such people grow plants? What kind of plants do they grow?

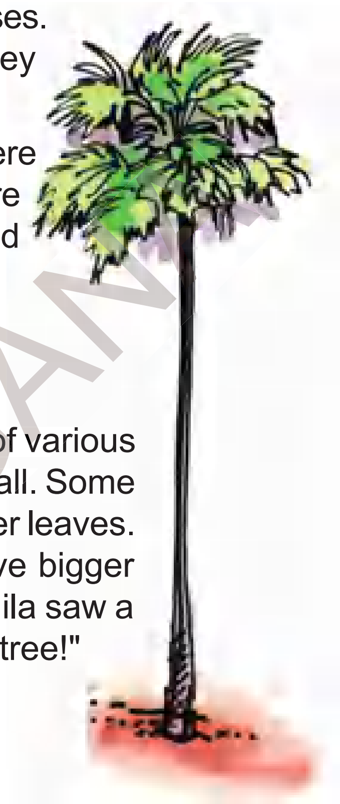

Akhila and Salima went outside to play. All the children were playing under the banyan tree. The trees like tamarind, neem are also there along with the banyan tree. Akhila and Salima played there along with the children.

What are the uses of trees? Think.......

Do all trees look alike?

Akhila and Salima observed the leaves, branches and stems of various plants in the garden. Some were big in size and some were small. Some plants have smaller leaves while others have longer and broader leaves. Which trees among them have smaller leaves and which have bigger leaves? Name the trees that are large and give us shade. Akhila saw a tall palm tree on the road side and exclaimed, "How tall is the tree!"

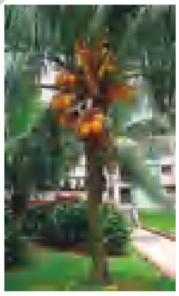

Different types of plants and trees grow around us. Are they all of the same height? Some of these are shorter than you. Some are of your height and some are taller than you. Identify such plants and trees in your surroundings and write in the table.

Plants that are shorter than you	Plants that grow about your height	Plants that are taller than you

SCERT TELANGANA

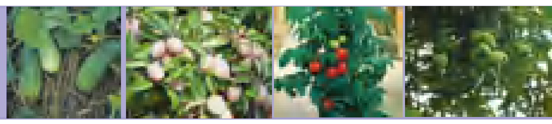

ఎక్కువమంది ఇళ్లల్లో పెంచుకుంటున్న మొక్కలేవి?

కొంతమంది ఇళ్లల్లో మాత్రమే పెంచుకుంటున్న మొక్కలేవి?

సాధారణంగా ఇంటి ముందర ఖాళీ స్థలాల్లో రకరకాల మొక్కలు పెంచుకుంటారు. కొందరి ఇళ్ల ముందర, వెనుక ఖాళీస్థలం ఉండదు. ఇలాంటివాళ్లు ఏయే మొక్కలను, ఎలా పెంచుకుంటారు?

అఖిల, సలీమా ఆడుకుందామని ఆరుబయటకు వెళ్లారు. అక్కడ పిల్లలందరూ మర్రిచెట్టు కింద ఆడుకుంటున్నారు. మర్రిచెట్టుతోపాటు రోడ్డు పక్కన చింత, వేప వంటి చెట్లు కూడా ఉన్నాయి. అఖిల, సలీమా కూడా పిల్లలతో అక్కడే ఆడుకున్నారు.

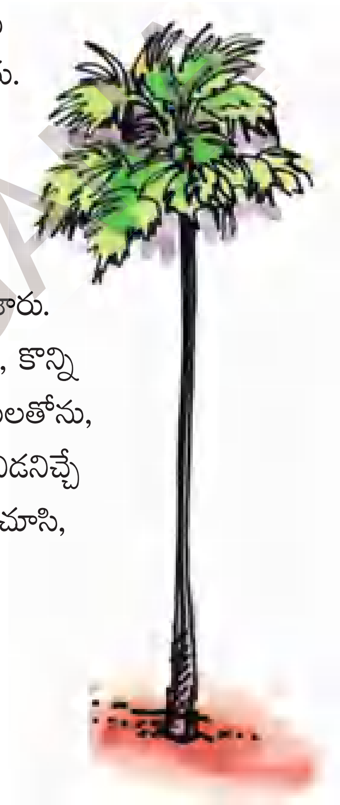

చెట్లవల్ల మనకు ఎలాంటి ఉపయోగాలు ఉన్నాయి? ఆలోచించండి.

చెట్లన్నీ ఒకే రకంగా ఉంటాయా?

అఖిల, సలీమా చుట్టు ప్రక్కల ఉన్న చెట్ల ఆకులు, కొమ్మలు, మొదళ్లు చూశారు. వాటిలో కొన్ని చెట్లు పొడుగ్గా, కొన్ని పొట్టిగా ఉన్నాయి. కొన్ని చిన్న చిన్న ఆకులతో, కొన్ని పెద్ద పెద్ద ఆకులతో ఉండే చెట్లను చూశారు. వాళ్లు చూసిన వాటిలో చిన్నచిన్న ఆకులతోను, పెద్దపెద్ద ఆకులతోను ఉండే చెట్లు ఏమై ఉంటాయి? అట్లాగే పెద్దగా ఎత్తుగా ఉండి నీడనిచ్చే చెట్లు ఏమై ఉంటాయో చెప్పండి. రోడ్డు ప్రక్కన ఎత్తుగా, పొడుగ్గా ఉన్న తాటిచెట్టును చూసి, 'అబ్బో! ఎంత ఎత్తుగా ఉందో!' అంది అఖిల.

మనచుట్టూ రకరకాల మొక్కలు, చెట్లు ఉన్నాయి కదా! అవన్నీ ఒకే ఎత్తులో ఉన్నాయా? వీటిలో కొన్ని మీకంటే తక్కువ ఎత్తులో ఉంటాయి. కొన్ని మొక్కలు మీ అంత ఎత్తు ఉంటాయి. మరికొన్ని మీకంటే చాలా ఎత్తుగా ఉంటాయి. మీ పరిసరాలలో పూర్తిగా పెరిగిన మొక్కలను, చెట్లను చూడండి. వాటి వివరాలను కింది పట్టికలో రాయండి.

మీకంటే చిన్నగా ఉండేవి	మీ అంత ఎత్తు ఉండేవి	మీకంటే చాలా ఎత్తుగా ఉండేవి

SCERT TELANGANA

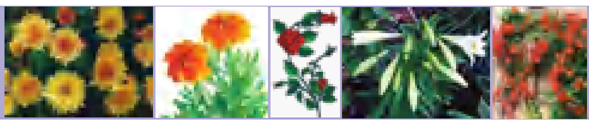

Trees such as, banyan, tamarind, neem, mango, etc., are big in size with many branches. They give us shade. That is why these trees are grown along the sides of the roads. A few of these leaves, flowers and fruits are useful to us. We get wood from trees. Many things are made by wood. Palm tree grows tall without branches. The leaves of the palm trees are used as roofs for huts.

Think and speak about the uses of different trees.

Why should we grow trees?

There is a mango tree in Akhila's garden. Do you know the uses of a mango tree? Pickles are prepared with mangoes. We eat mangoes. People decorate their houses with the leaves of mango trees during festivals. They tie swings to its branches and enjoy.

You have learnt the uses of the mango tree. What are the uses of the trees given below? Discuss in groups and write.

Coconut Tree

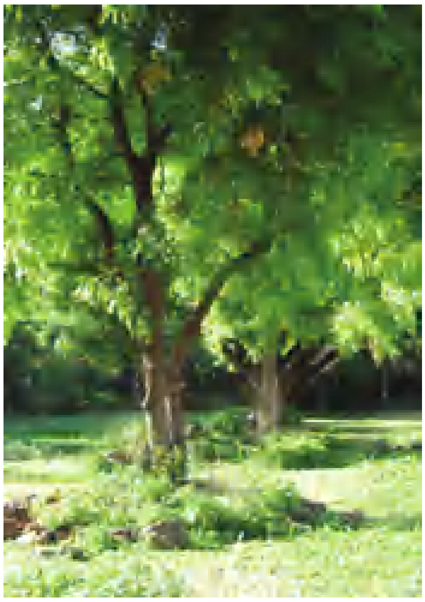

Neem Tree

SCERT TELANGANA

మర్రి, చింత, వేప, మామిడి వంటి చెట్లు చాలా కొమ్మలతో పెద్దగా ఉంటాయి. ఇవి నీడనిస్తాయి. అందుకే రోడ్డు పక్కన ఇలాంటి చెట్లను పెంచుతారు. వీటిలో కొన్నింటి ఆకులు, పూలు, కాయలు మనకు ఉపయోగపడతాయి. ఈ చెట్ల వల్ల మనకు కలప కూడా వస్తుంది. చెట్ల కలపతో ఎన్నో వస్తువులు తయారుచేస్తారు. తాటిచెట్టు చాలా ఎత్తుగా పెరుగుతుంది. దీనికి కొమ్మలు ఉండవు. తాటిచెట్టు ఆకులు పెద్ద పెద్ద మట్టలలాగా ఉంటాయి. తాటిమట్టలను గుడిసెల మీద కప్పడానికి వాడుతారు.

ఇలాగే ఇంకా ఏ ఏ చెట్లవల్ల ఎలాంటి లాభాలు ఉన్నాయో ఆలోచించండి.

మనమెందుకు చెట్లను పెంచుకోవాలి?

అఖిల వాళ్ల ఇంటి పెరట్లో మామిడిచెట్టు ఉంది. మామిడిచెట్టు వల్ల ఏయే లాభాలు ఉన్నాయో తెలుసా? మామిడికాయలతో పచ్చడి పెట్టుకుంటారు. మామిడిపండ్లు తింటారు. పండుగ రోజుల్లో మామిడి ఆకులతో ఇంటికి తోరణాలు కడతారు. చెట్టుకు ఊయల కట్టుకొని ఊగుతారు.

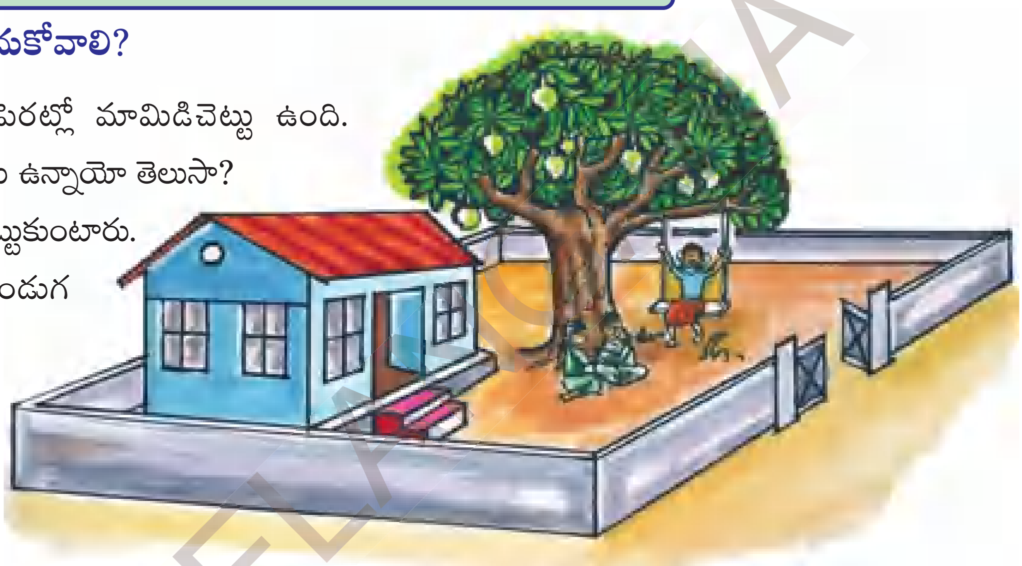

మామిడి చెట్టు మనకు ఎలా ఉపయోగపడుతుందో తెలుసుకున్నారు కదా! కింది చెట్ల వల్ల మనకు ఏయే ఉపయోగాలు ఉన్నాయో జట్లలో చర్చించండి, రాయండి.

కొబ్బరిచెట్టు

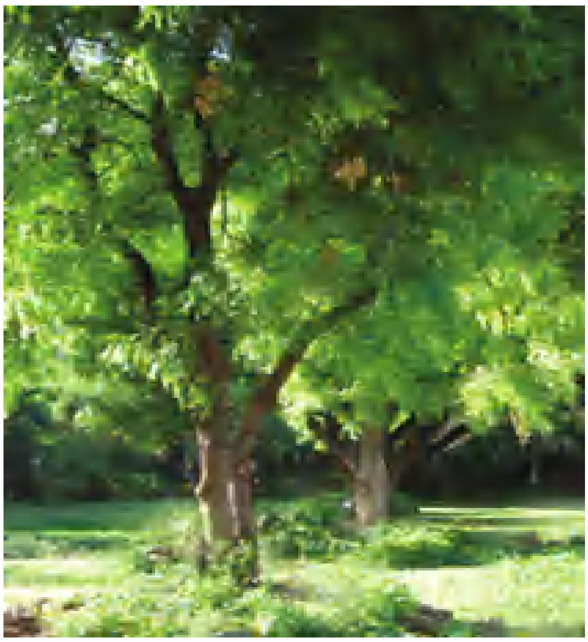

వేపచెట్టు

Let us grow trees

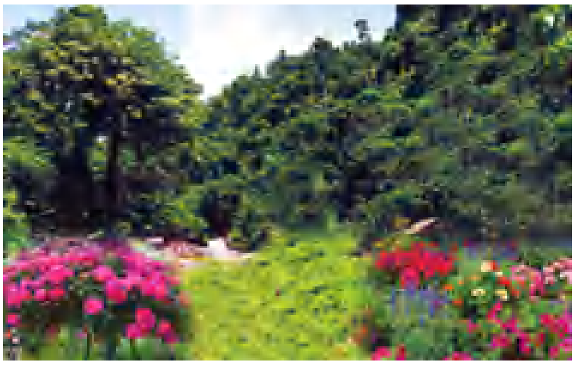

Observe above two pictures.

Discuss in Group

- Which of the above two pictures do you like? Why?
- What will happen if trees are not there? Think and answer.
- When the sun is hot, did you ever see people taking rest in the shadow of the trees?
- Did you ever participate in the plantation programme conducted in your school?
- How do you feel when you see the plants, planted by you are growing well?

Trees give us cool breeze. They look beautiful with green leaves and flowers of different colours.

You might have played in the green grass, when you have visited a park or a farm.

In the villages during summer, people take shelter under the trees, to protect themselves from hot sun. Children play different types of games in the shade of trees. Have you ever played like this? Have you ever enjoyed like this?

Don't you think we have to protect the trees which give us so much pleasure. We should also take part in growing trees in schools, in the premises of our houses, on the sides of the roads, on the banks of the fields and also take responsibility of protecting them.

We must feel responsible for the plants planted in our school and protect them.

Think, to whom the plants you have planted will be useful.

The trees that do not grow around us:

We eat different fruits. Some of these trees grow in our area, whereas the other fruit bearing trees may not grow in our area. Akhila likes to eat apples. But she has never seen an apple tree. Write down the names of the fruit bearing trees you have never seen.

SCERT, TELANGANA

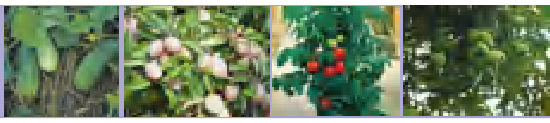

మనం చెట్లను పెంచుదాం

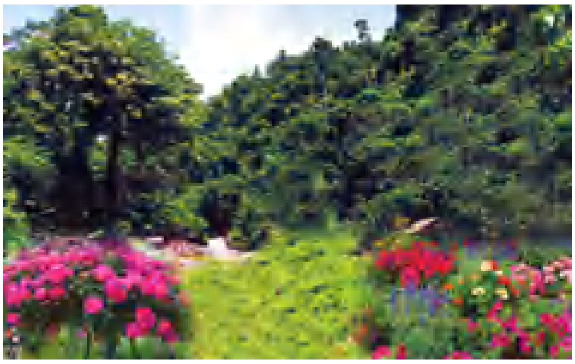

పైన ఉన్న రెండు చిత్రాలు పరిశీలించండి.

జట్లలో చర్చించండి

పై వాటిలో మీకు నచ్చిన చిత్రం ఏది? ఎందుకు?

చెట్లు లేకపోతే ఏమవుతుంది. ఆలోచించి చెప్పండి.

ఎండ బాగా ఉన్నప్పుడు చెట్ల నీడలో విశ్రాంతి తీసుకుంటున్న వారిని మీరెప్పుడైనా చూశారా?

మీ పాఠశాలలో మీరెప్పుడైనా మొక్కలను నాటే కార్యక్రమంలో పాల్గొన్నారా?

మీరు నాటిన మొక్కలు ఆరోగ్యంగా పెరుగుతుంటే మీకేమనిపిస్తుంది?

చెట్లు మనకి చల్లని గాలినిస్తాయి. పచ్చని ఆకులతో రంగు రంగుల పూలతో చూడటానికి ఎంతో బాగుంటాయి.

పార్కుకు గాని, పొలం దగ్గరకు గాని మీరు వెళ్ళినప్పుడు పచ్చని గడ్డిలో ఆడుకొని ఉంటారు కదా! ఊర్లలో ఎండాకాలంలో వేడిని తట్టుకోలేక అందరు చెట్ల కిందకి చేరతారు. పిల్లలు చెట్ల నీడలో రకరకాల ఆటలు ఆడి అనందిస్తారు. మీరు ఎప్పుడైనా ఇలా ఆడారా! ఇలా ఆనందించారా!

చూసారా పిల్లలూ ఇంత ఆనందాన్నిచ్చే చెట్లను మనం కాపాడుకోవాలిగదా! దానితో పాటు పాఠశాలలోను, ఇంటి ఆవరణలోను, రోడ్ల ప్రక్కన, పొలాల గట్ల వద్ద మొక్కలను పెంచటంలో మన వంతు సహాయ సహకారాలు అందించి వాటిని కాపాడుకోవాలి.

మన పాఠశాలలో నాటే మొక్కల రక్షణకు మనం బాధ్యత వహించి వాటిని సంరక్షించాలి.

ఇలా మీరు నాటిన మొక్కలు ఎవరికి ఉపయోగపడతాయో ఆలోచించండి.

మన చుట్టూ పెరగని చెట్లు

మనం రకరకాల పండ్లను తింటాం. ఈ పండ్ల చెట్లు కొన్ని మన ప్రాంతంలో ఉంటాయి. మరికొన్ని మన ప్రాంతంలో ఉండవు. అఖిలకు ఆపిల్ పండ్లు అంటే చాలా ఇష్టం. కానీ ఆపిల్ చెట్టును ఆమె ఎప్పుడూ చూడలేదు. అలాగే మీరు చూడని పండ్ల చెట్ల పేర్లు రాయండి.

SCERT, TELANGANA

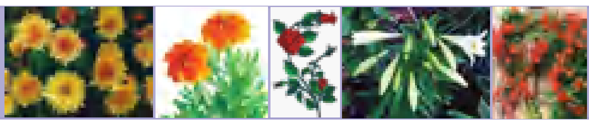

....
....
....
....
....
....

Water plants, desert plants :

Salima and Akhila went to the farm along with their friends. They saw lotus in the nearby pond . Fisherman, Somaiah told them about lotus. On the way home, Akhila stopped at a plant. She said,"Look at this plant, how funny it looks! It has no leaves but there are so many thorns. What plant is this?" What might Salima have replied? Guess !

Observe the pictures given below, do you know about them and where do they grow ?

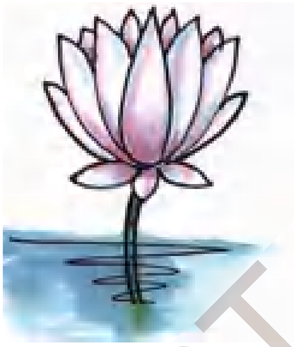

Water Lily

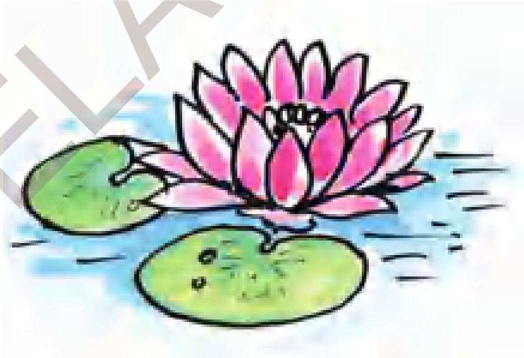

Lotus

Aloe vera (Kalabanda)

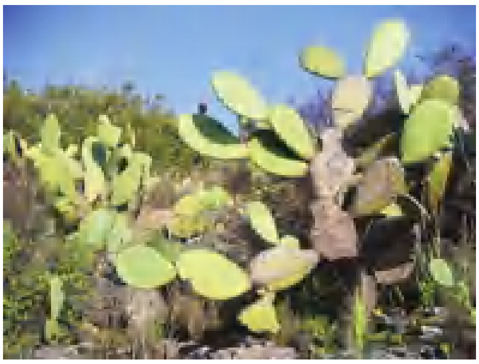

Cactus (Opuntia)

The plants like water-lily and lotus grow in water. They are called 'water plants'. cactus and *Aloe vera* grow in sandy soils and places with less water. These are called 'desert plants'.

SCERT, TELANGANA

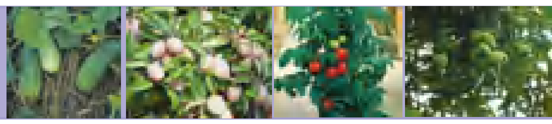

....	....
....	....
....	....
....	....
....	....
....	....

నీటిమొక్కలు, ఎడారిమొక్కలు

సలీమా మరియు అఖిల స్నేహితురాళ్లతో కలిసి పొలానికి వెళ్లారు. పక్కనే ఉన్న చెరువులో తామరపూలు చూశారు. చేపలు పడుతున్న సోమయ్య వాళ్లకి తామరపూల గురించి చెప్పాడు. ఇంటికి తిరిగి వస్తూ దారిలో అఖిల ఒక మొక్క దగ్గర ఆగింది. “ఈ మొక్క చూడు, తమాషాగా ఉంది. ఆకులు లేవు. చాలా ముళ్లు ఉన్నాయి ఇదేమిటి?” అని సలీమాను అడిగింది. సలీమా ఏం చెప్పి ఉంటుంది? ఊహించండి.

కింది చిత్రాలు పరిశీలించండి, వీటి గురించి మీకు తెలుసా, ఇవి ఎక్కడ పెరుగుతాయి?

కలువ

తామర

కలబంద

నాగజెముడు

కలువ, తామర వంటివి నీటిలో పెరుగుతాయి. వీటిని ‘నీటిమొక్కలు’ అంటారు. బ్రహ్మజెముడు, నాగజెముడు, కలబంద వంటివి నీరు తక్కువ ఉన్న ప్రాంతాలలోను, ఇసుకలోను పెరుగుతాయి. వీటిని ‘ఎడారిమొక్కలు’ అంటారు.

SCERT, TELANGANA

Key words

1. uses of trees
2. adoption of plants
3. plants grown in houses
4. desert plants
5. water plants
6. plants grown in open places

What have we learnt?

Different plants grow in our localities.

The plants around us are different. Some grow very tall. Some are very short. Some are small in size.

Trees like neem grow bigger with branches. Trees like palm grow taller without branches.

There are many uses of trees. We get flowers, fruits and wood from trees.

Some trees do not grow in our surroundings. But we use the flowers, fruits and wood of these trees.

We plant saplings in our school, in the premises of our house and as many places as possible and protect them.

The plants like cactus, aloevera grow in sandy soils. These are called desert plants.

SCERT, TELANGANA

DO THESE

Conceptual Understanding

G2X9B1

1. Give a few examples of flowering plants and fruit bearing trees.
2. Write the similarities and differences between the wild-date (Eetha chettu) and mango tree.
3. Look, talk about and write the similarities and differences between jasmine and hibiscus (malle and mandara) plants.
4. Which plants do not grow in your surroundings?
5. How do you protect the sapling planted by you in your school?
6. Write the differences between banyan tree and palm tree in the table given below.

	Banyan tree	Palm tree
Height		
Leaves		
Branches		

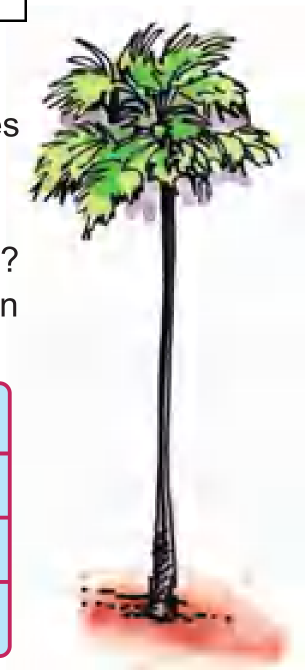

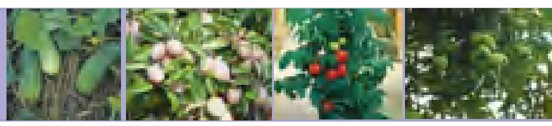

కీలకపదాలు

1. చెట్లవల్ల లాభాలు
2. మొక్కల దత్తత
3. ఇంట్లో పెంచుకొనే మొక్కలు
4. ఎడారిమొక్కలు
5. నీటిమొక్కలు
6. ఆరుబయట పెరిగే చెట్లు

మనం నేర్చుకున్నవి

మన ఇళ్లల్లో, చుట్టుపక్కల వివిధ రకాల మొక్కలు పెరుగుతాయి.

మన చుట్టూ ఉండే మొక్కలు రకరకాలుగా ఉంటాయి. కొన్ని చాలా ఎత్తుగా, కొన్ని తక్కువ ఎత్తులో, ఇంకొన్ని మరీ చిన్నగా పెరుగుతాయి.

వేప చెట్ల వంటివి అనేక కొమ్మలతో పెద్దగా ఉంటాయి. తాటి చెట్ల వంటివి కొమ్మలు లేకుండా ఎత్తుగా పెరుగుతాయి.

చెట్లవల్ల అనేక ఉపయోగాలున్నాయి. వీటి నుంచి పూలు, పండ్లు, కలప వంటివి లభిస్తాయి.

కొన్ని చెట్లు మన పరిసరాలలో పెరగవు. కాని వాటినుంచి లభించే పూలు, పండ్లు వంటి వాటిని మనం చూస్తూంటాం, ఉపయోగిస్తూంటాం.

మనం పాఠశాలలోను, ఇంటి అవరణలోను వీలైనన్ని ప్రదేశాలలో మొక్కలను నాటి వాటిని సంరక్షించుకుంటాము.

ఇసుకనేలల్లో బ్రహ్మజెముడు, నాగజెముడు, కలబంద వంటి మొక్కలు పెరుగుతాయి. వీటిని ఎడారిమొక్కలు అంటారు.

ఇవి చేయండి

R1L6E7

విషయావగాహన

1. పూలు, పండ్లనిచ్చే చెట్లకు కొన్ని ఉదాహరణలివ్వండి.
2. ఈత, మామిడి చెట్ల మధ్యగల పోలికలు, భేదాలేవి?
3. మల్లె, మందార మొక్కల మధ్యగల పోలికలు, భేదాలు చెప్పండి, రాయండి.
4. మీ చుట్టూ పెరగని చెట్లేవి?
5. మీ పాఠశాలలో మీరు నాటిని మొక్కను ఎలా సంరక్షించుకుంటారో రాయండి.
6. మర్రిచెట్టుకు, తాటిచెట్టుకు గల భేదాలు పట్టికలో రాయండి.

	మర్రిచెట్టు	తాటిచెట్టు
ఎత్తు		
ఆకులు		
కొమ్మలు		

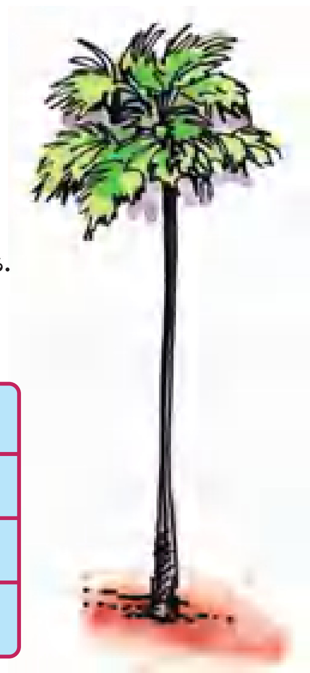

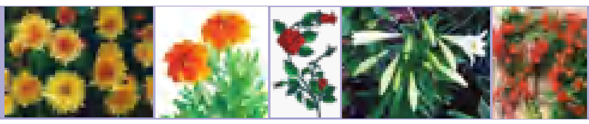

SCERT, TELANGANA

7. Observe the houses of Sita and Lakshmi.

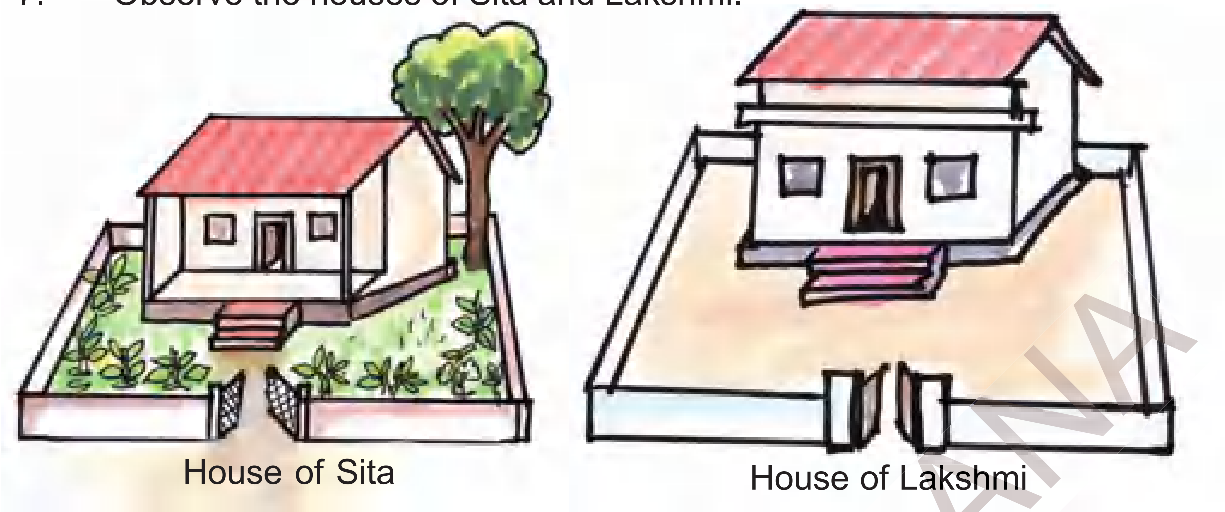

Whose house do you like more and why?

What are the differences between Sita's house and Lakshmi's house?

What would you do if you have open space in front of your house like Lakshmi's house?

8. Sita grows plants in her house. She keeps the house clean. Tick ‘‘ ’’ the things you do at your home.

I grow plants at my home.	( )
I water them every day.	( )
I take care that no branches and leaves are plucked.	( )
I clean the surroundings of the plants.	( )
I remove dried, fallen leaves.	( )
I would pickup the fallen leaves and clear the ground.	( )
I have adopted some plants at my school. Now I am growing them carefully.	( )

9. The houses should have plants because ....

Draw and Colour the pictures.

1. Draw and colour the pictures given below.

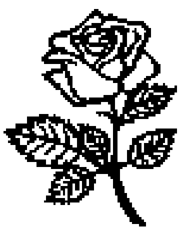

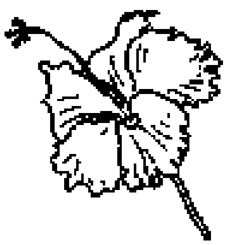

SCERT, TELANGANA

7. సీత, లక్ష్మి వాళ్ల ఇళ్లు చూడండి. జవాబులు చెప్పండి.

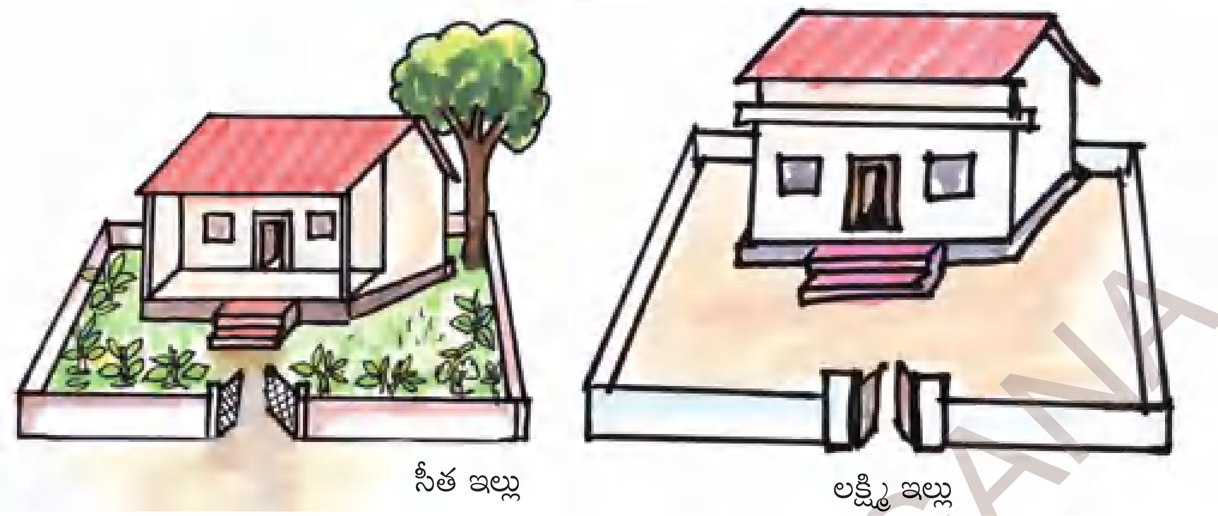
సీత ఇల్లు లక్ష్మి ఇల్లు

- మీకు ఎవరి ఇల్లు బాగా నచ్చింది? ఎందుకు?
- ఈ రెండు ఇళ్ళ మధ్య ఏఏ భేదాలు ఉన్నాయి?
- మీ ఇంట్లో లక్ష్మి ఇంట్లో మాదిరిగా ఖాళీ స్థలం ఉంటే మీరేం చేస్తారు?

8. సీత వాళ్ల ఇంట్లో మొక్కలను పెంచుతుంది. ఇల్లంతా పరిశుభ్రంగా ఉంచుతుంది. మరి మీరు ఈ కింది వాటిలో ఏం చేస్తున్నారో ‘ ’ చేయండి.

నేను ఇంట్లో మొక్కలను పెంచుతాను.	( )
వాటికి రోజూ నీళ్ళు పోస్తాను.	( )
కొమ్మలు,ఆకులు తెంపకుండా చూస్తాను.	( )
మొక్కల చుట్టూ శుభ్రం చేస్తాను.	( )
రాలిన ఆకులను తీసేస్తాను.	( )
నేను పాఠశాలలో మొక్కలను దత్తత తీసుకున్నాను. జాగ్రత్తగా పెంచుతున్నాను.	( )

9. ఇంట్లో మొక్కలు ఉండడం అవసరం. ఎందుకనగా ....

బొమ్మలు గీయండి. రంగులు వేయండి.

1. కింది బొమ్మలు గీయండి. రంగులు వేయండి.

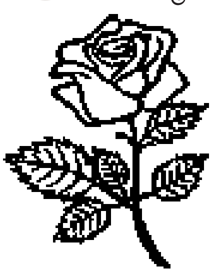

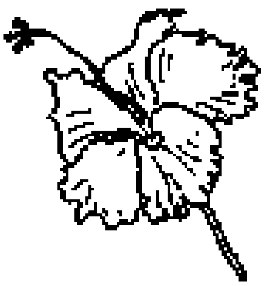

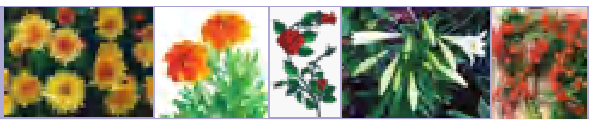

SCERT, TELANGANA

2. Draw the picture of the tallest tree in your area. Colour it. Write about it .

Information Skills - Project work

1. Name the plants/trees of your surroundings. Write their names if you know? Find and write the name of trees/plants that you do not know.

2. Write down the names of the trees that give us flowers, fruits, shade and wood.

Plants that give us flowers	Trees that give us fruits	Trees that give us shade	Trees that give us wood
....	....	....	....
....	....	....	....
....	....	....	....

Appreciation

1. How do you feel if any one plucks the plant that you planted during Haritha Haaram ? What do you do then ?

2. Many plants are there in Salima's school. You know that she takes care and waters the plants during holidays also. You also plant a sapling at your school or adopt one plant and water it regularly. Observe and tell what happened after one month.

Ask a Question

1. Akhila wanted to know about water plants. She went to a nearby pond. She met gardener Ramaiah there. She asked him questions about water plants. What questions she might have asked? Write down the questions. Write down the answers that Ramaiah might have given.

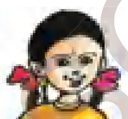

I can do these

1.	I can tell which trees grow taller and which trees grow shorter.	Yes/No
2.	I can tell the uses of trees.	Yes/No
3.	I can explain about water plants and desert plants.	Yes/No
4.	I can draw and colour the pictures of flowers, plants and trees.	Yes/No
5.	I can ask questions about plants and trees.	Yes/No

SCERT, TELANGANA

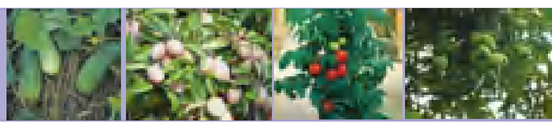

2. మీ ప్రాంతంలో బాగా ఎత్తుగా పెరిగే ఒక చెట్టు బొమ్మ గీయండి. దానికి రంగులు వేయండి. దాని గురించి రాయండి.

సమాచార నైపుణ్యాలు - ప్రాజెక్టు పని

1. మీ చుట్టుపక్కల ఉన్న మొక్కలు/ చెట్లలో ఎన్నింటి పేర్లు మీకు తెలుసు? తెలిసినవాటి పేర్లు రాయండి. తెలియనివాటి పేర్లు తెలుసుకొని రాయండి.

2. మీ చుట్టుపక్కల ఉన్న పూలు, పండ్లు, నీడ, కలపనిచ్చే మొక్కల/చెట్ల పేర్లు రాయండి.

పూలు పూసేవి	పండ్లనిచ్చేవి	నీడనిచ్చేవి	కలపనిచ్చేవి
....	....	....	....
....	....	....	....
....	....	....	....

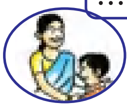

ప్రశంస

1. హరితహారంలో నీవు నాటిన మొక్కను ఎవరైనా పీకేస్తే మీకేమనిపిస్తుంది ? అప్పుడు మీరేం చేస్తారు?

2. సలీమావాళ్ల బడిలో మొక్కలు చాలా ఉన్నాయి కదా! సెలవురోజుల్లో కూడా నీళ్లు పోస్తుందని జాగ్రత్తగా చూసుకుంటుందని తెలుసుకున్నారు కదా! అట్లాగే మీరు కూడా మీ బడిలో ఒక మొక్కను నాటండి లేదా దత్తత తీసుకోండి. దానికి రోజూ నీళ్లు పోయండి. నెల తర్వాత ఏం జరిగిందో చెప్పండి.

ప్రశ్నించడం

1. అఖిల నీటిమొక్కలను గురించి తెలుసుకోవాలని అనుకుంది. ఇందుకోసం చెరువు దగ్గరకు వెళ్లింది. అక్కడ రామయ్యతాతను కలిసింది. నీటిమొక్కలను గురించి ప్రశ్నలు అడిగింది. అఖిల ఏమేమి ప్రశ్నలు అడిగి ఉండవచ్చు. ఆ ప్రశ్నలు రాయండి. రామయ్య తాత ఏం జవాబులు చెప్పి ఉండవచ్చు?

నేనివి చేయగలను

1. మన చుట్టూ ఉండే చెట్లలో బాగా ఎత్తుగా పెరిగేవి, చిన్నగా ఉండేవి ఏవో చెప్పగలను. ఔను / కాదు
2. చెట్ల వల్ల ఉపయోగాలు చెప్పగలను. ఔను / కాదు
3. నీటిమొక్కలు, ఎడారిమొక్కల గురించి వివరించగలను. ఔను / కాదు
4. పూల మొక్కలు, చెట్ల బొమ్మలు గీసి రంగులు వేయగలను. ఔను / కాదు
5. మొక్కల గురించి, చెట్ల గురించి తెలుసుకొనుటకు ప్రశ్నించగలను. ఔను / కాదు

SCERT, TELANGANA

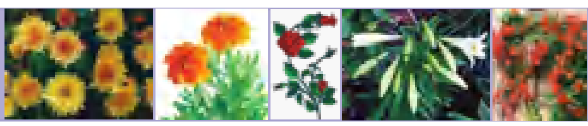

6. BONDING WITH LEAVES

R5D6R6

There are many trees and plants around us. They are different and have different kinds of leaves. Have you seen the leaf of a banana tree? How big it is! People eat in it. Have you seen leaves of tamarind tree? How small they are! Have you seen leaves of coconut tree? Think. How do they look? There are different types of leaves in the picture. Can you identify them?

Tell and write the names of the leaves in the picture.

Do they all look alike? What are the differences?

All leaves don't look alike. Some are big and the others are small. The edges and tips are also different.

SCERT, TELANGANA

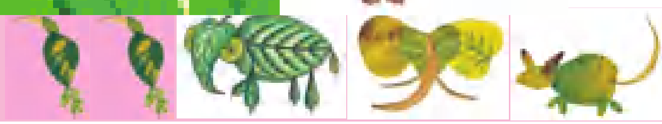

6. ఆకులతో అనుబంధం

S5Y2J8

మనచుట్టూ ఎన్నో చెట్లు, మొక్కలు ఉన్నాయి. ఇవన్నీ రకరకాలుగా ఉన్నట్లే వీటి ఆకులు కూడా రకరకాలుగా ఉంటాయి. అరటి ఆకును చూశారా? ఎంత పెద్దగా ఉంటుందో! దీంట్లో భోజనం కూడా చేస్తారు. చింత ఆకు చూశారా? ఎంత చిన్నగా ఉంటుందో! కొబ్బరి ఆకులను చూశారా? ఎలా ఉంటుందో ఆలోచించండి. చిత్రంలో రకరకాల ఆకులు ఉన్నాయి. వీటిని గుర్తుపట్టగలరా?

చిత్రంలో ఉన్న ఆకుల పేర్లు చెప్పండి, రాయండి.

ఈ ఆకులన్నీ ఒకేలా ఉన్నాయా? ఏయే తేడాలున్నాయి?

ఆకులన్నీ ఒకేలా ఉండవు. కొన్ని పెద్దగా, మరికొన్ని చిన్నగా ఉంటాయి. వాటి అంచులు, కొనలు వేరువేరుగా ఉంటాయి.

SCERT, TELANGANA

తెలంగాణ ప్రభుత్వం వారిచే ఉచిత పంపిణీ 2022-23

Look at the leaves given below. Observe the edges and tips of the leaves.

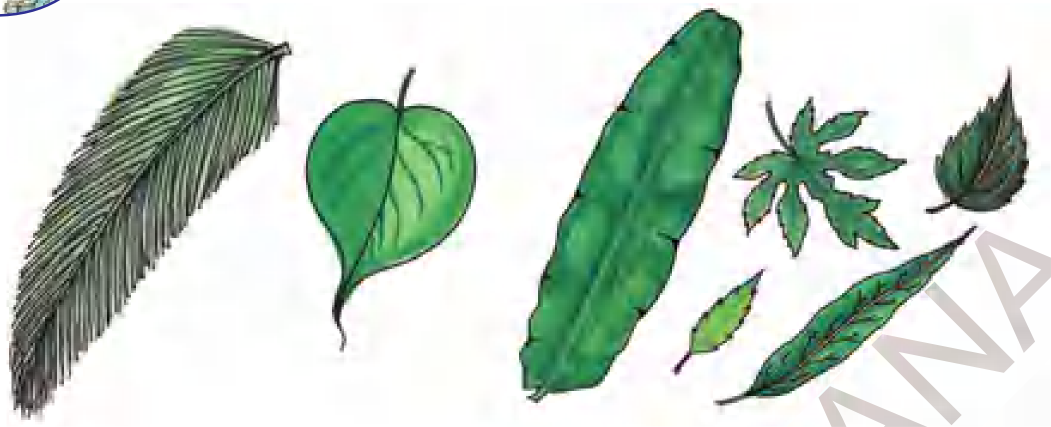

Generally, some leaves have smooth edges and others have rough edges to touch and see. Some leaves have sharp tips and others have rounded tip. Say about some other leaves.

Collect some leaves. Touch their surface. How did you feel? Are they soft or rough? Observe and write in the table.

Leaves with smooth surface	Leaves with rough surface

Colourful Leaves

There are different crotons in Yousuf's house. They are in different colours. Ramu who came to Yousuf's house saw the different coloured leaves and was surprised. Ramu observed the leaves of a mango tree. He found that the new leaves were light red in colour, old leaves were dark green in colour and the leaves about to fall were yellow in colour. Have you ever seen different coloured leaves? Say about them.

SCERT, TELANGANA

కింది ఆకుల అంచులు, కొనలు ఎలా ఉన్నాయో పరిశీలించండి.

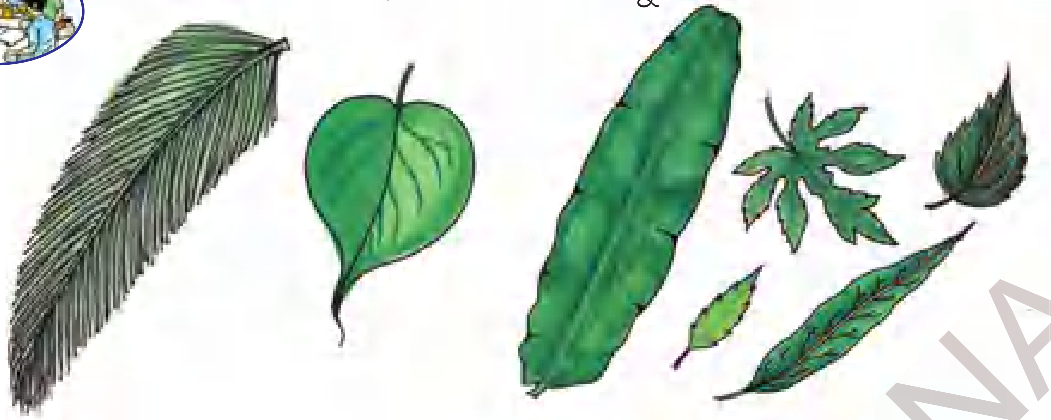

సాధారణంగా కొన్ని ఆకులు నునుపు అంచుతో, మరికొన్ని రంపపుటంచుతో ఉంటాయి. కొన్ని ఆకుల కొనలు మొనదేలి, మరికొన్ని ఆకుల కొనలు గుండ్రంగా ఉంటాయి. ఇలా మరికొన్ని ఆకుల గురించి చెప్పండి.

మీరు కొన్ని ఆకులను సేకరించండి. సేకరించిన ఆకులను చేతితో తాకి చూడండి. నునుపుగా ఉన్నాయా? గరుకుగా ఉన్నాయా? పరిశీలించి పట్టికలో రాయండి.

ఉపరితలం నునుపుగా ఉండే ఆకులు	ఉపరితలం గరుకుగా ఉండే ఆకులు

రంగు రంగుల ఆకులు

యూసుఫ్ ఇంట్లో రకరకాల క్రోటన్ మొక్కలు ఉన్నాయి. అవి రకరకాల రంగుల్లో ఉన్నాయి. యూసుఫ్ ఇంటికి వచ్చిన రాముకు రంగు రంగుల ఆకులను చూసినప్పుడు ఆశ్చర్యం వేసింది. రాము మామిడి ఆకులు చూశాడు. దాని చిగురుటాకులు లేత ఎరుపు రంగులో, ముదురు ఆకులు ఆకుపచ్చ రంగులో, రాలిపోయే ఆకులు పసుపు రంగులో ఉండడం గమనించాడు. మరి మీరెప్పుడైనా రకరకాల రంగుల్లో ఉన్న ఆకులను చూశారా? వాటి గురించి చెప్పండి.

SCERT, TELANGANA

Take any leaf and observe its colour, shape, tip and surface. How do you feel when you touch it? Is it rough or smooth? Smell it. How is it? Observe the tips? How are they?

Now collect some other leaves. Fill in the table.

Do you know?
Leaves of the trees such as almond, mango etc. change their colour as they age.

Name of the leaf	Colour of new leaves	Colour of old leaves	Colour of fallen leaves	Shape of tip	Top surface	Bottom surface	Smell

Shedding of leaves

There is a big tree in Robert's school. Children play under the shade of the tree during holidays. Robert observed that the tree was losing its leaves. Robert was worried on seeing the tree without leaves one day. He began to think, "When would the leaves grow again?"

Observe and tell which trees shed their leaves?
When do the trees start shedding leaves?
What happens to the leaves which fall off?
When do the trees get new leaves?

SCERT, TELANGANA

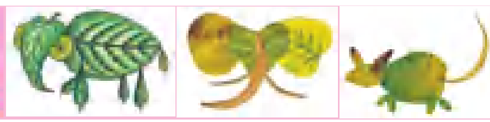

మీరు ఏదైనా ఒక ఆకును తీసుకొని పరిశీలించండి. దాని రంగు, ఆకారం, ఆకు పైభాగం, కింది భాగం చూడండి. అవి ఎలా ఉన్నాయి? దాన్ని చేతితో తాకినప్పుడు మీకు ఎలా అనిపించింది? గరుకుగా ఉందా? నునుపుగా ఉందా? ఆకు వాసన చూడండి. ఆ వాసన ఎలా అనిపించింది? ఆకు కొనలను చూడండి? కొనలు ఎలా ఉన్నాయి?

మీకు తెలుసా?

బాదం, మామిడి చెట్టు ఆకుల రంగు, ఆకు వయస్సును బట్టి మారుతుంటుంది.

కొన్ని ఆకులను సేకరించండి. వాటి వివరాలు కింది పట్టికలో రాయండి.

ఆకు పేరు	లేత ఆకు రంగు	ముదురు ఆకు రంగు	రాలిన ఆకు రంగు	కొనల ఆకారం	పైభాగం	కింది భాగం	వాసన

ఆకులు రాలడం

రాబర్ట్ వాళ్ల పాఠశాలలో పెద్ద చెట్టు ఉంది. సెలవురోజుల్లో పిల్లలందరూ ఆ చెట్టు నీడలో ఆడుకుంటారు.

చెట్టుకున్న ఆకులన్నీ రాలిపోవడం రాబర్ట్ చూశాడు. ఆకులు లేకుండా ఉన్న చెట్టును చూసేసరికి రాబర్ట్‌కు బాధ కలిగింది. చెట్టుకు మళ్లీ ఆకులు ఎప్పుడు వస్తాయో? అని ఆలోచించసాగాడు.

ఏయే చెట్లు ఆకులు రాలుస్తాయో పరిశీలించి చెప్పండి.

చెట్ల ఆకులు ఎప్పుడు రాలుతాయి?

రాలిన ఆకులు ఏమవుతాయి?

ఆకులు రాలిన చెట్లు ఎప్పుడు చిగురిస్తాయి?

SCERT, TELANGANA

What should be done with the fallen leaves?

Generally, trees shed the leaves. The surroundings look dirty with the dry leaves. So, we should sweep to keep the surroundings clean.

> **Do you know?**
> The smoke that comes out due to burning of the fallen leaves is injurious to health. Instead of burning, the fallen leaves should be dumped into a compost pit. Don't burn them.

Compost pit :

In Robert's school the members of the school cleaning committee sweep all the dry leaves and paper etc. every day and throw them into the pit. In the same way the left over food collected after mid day meals is also thrown into the pit later they cover the pit with soil. Do you know, why do they do this? After a few days these things decay and becomes a good fertilizer. This is used for the plants of the school garden.

> What do you do with fallen leaves in your school ?

Leaves as Food:

When Robert returned home after school, he smelt curry being cooked in the kitchen. When curry leaves and coriander leaves were added to food, it smelled even better.

> Tell and write the names of the leaves that have good smell.

We use different leaves which give food good smell and taste. Leafy vegetables are good for health as they provide vitamins. Some leafy vegetables are cooked and eaten. They must be thoroughly washed before cooking.

SCERT, TELANGANA

రాలిన ఆకులను ఏం చేయాలి?

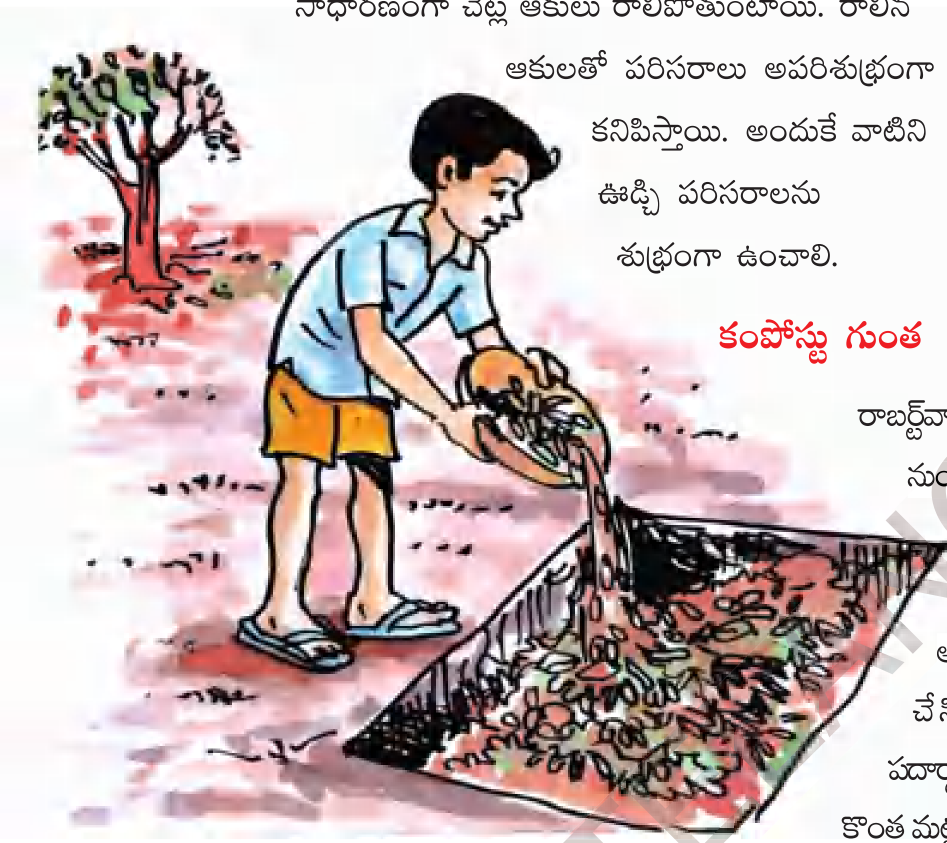

సాధారణంగా చెట్ల ఆకులు రాలిపోతుంటాయి. రాలిన ఆకులతో పరిసరాలు అపరిశుభ్రంగా కనిపిస్తాయి. అందుకే వాటిని ఊడ్చి పరిసరాలను శుభ్రంగా ఉంచాలి.

మీకు తెలుసా?

రాలిపోయిన ఆకులను కాల్చడం వల్ల వచ్చే పొగవల్ల ఆరోగ్యానికి హాని కలుగుతుంది. అందుకే చెత్తను కంపోస్టు గుంతలో వేయాలి. కాల్చగూడదు.

కంపోస్టు గుంత

రాబర్ట్‌వాళ్ల పాఠశాలలో ప్రతి రోజూ చెట్ల నుంచి రాలిన ఆకులను, చెత్తను ఊడ్చి పాఠశాల పరిశుభ్రత కమిటీ సభ్యులు గుంతలో వేస్తారు. అలాగే మధ్యాహ్నం భోజనం చేసిన తర్వాత మిగిలిన పదార్థాలన్నింటినీ ఆ గుంతలో వేస్తారు. కొంత మట్టిని పైన చల్లుతారు. ఇలా ఎందుకు చేస్తారో తెలుసా? కొద్ది రోజులకు ఇవన్నీ కుళ్లిపోయి ఎరువుగా మారుతాయి. ఈ ఎరువును బడితోటలోని మొక్కలకు వేస్తారు.

మీ పాఠశాలలోని రాలిన ఆకులను ఏం చేస్తారు?

ఆహారంగా ఆకులు

రాబర్ట్ బడినుంచి ఇంటికి రాగానే వంటగది నుంచి కూర వండుతున్న వాసన వచ్చింది. కూరలో కరివేపాకు, కొత్తిమీర వేయగానే మరింత ఘుమఘుమలాడే వాసన వచ్చింది.

వాసన వచ్చే ఆకుల పేర్లు చెప్పండి. రాయండి.

మనం చేసుకునే వంటల్లో ఆకులను వాడడంవల్ల ఆహారానికి వాసనతోపాటు, మంచి రుచి కూడా వస్తుంది. ఆకుకూరలు ఆరోగ్యానికి ఎంతో మేలు. ఎందుకంటే అవి ఎన్నో విటమిన్లను ఇస్తాయి. వీటి ద్వారా విటమిన్లు లభిస్తాయి. కొన్ని రకాల ఆకుకూరలను వండి తింటారు. ఆకు కూరలను వండే ముందు శుభ్రంగా కడగాలి.

SCERT, TELANGANA

తెలంగాణ ప్రభుత్వం వారిచే ఉచిత పంపిణీ 2022-23

Observe the pictures given below. Name the leaves. Name the dishes in which you can use them.

Tell and write the names of some other leafy vegetables you know.

....

....

....

Let's play and identify the leaves!

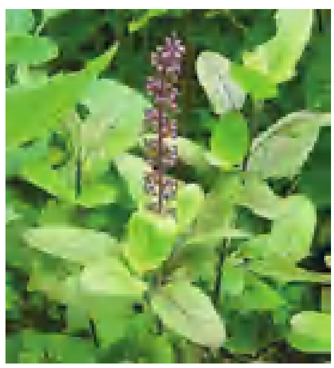

Collect the leaves of coriander(dhania), mint (pudina), eucalyptus (neelagiri), tamarind (chintha), lemon (nimma), neem (vepa) and tulasi.

Cover the eyes of a student with hand kerchief.

Give any leaf to him/her. Ask him/her to identify the leaf either by smelling or tasting it. Find out, who identifies more number of leaves.

SCERT, TELANGANA

కింది చిత్రాలు చూడండి. అవి ఏ ఆకులో చెప్పండి. వాటితో ఏమేమి చేస్తారో చెప్పండి.

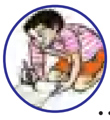
మీకు తెలిసిన మరికొన్ని ఆకుకూరల పేర్లు చెప్పండి. రాయండి.

....

....

....

ఏ ఆకులో చెప్పండి చూద్దాం!

కొత్తిమీర, పుదీనా, యూకలిప్టస్ (నీలగిరి), చింత, నిమ్మ, వేప, తులసి ఆకులను కొన్నింటిని సేకరించండి.

మీలో ఒకరి కళ్లకు గంతలు కట్టండి. అతని చేతికి ఆకును ఇచ్చి రుచి లేదా, వాసన చూసి ఆ ఆకు ఏదో చెప్పమనండి. ఎవరు ఎక్కువ ఆకులను గుర్తిస్తారో చూడండి.

SCERT, TELANGANA

Decorating with leaves

You have learnt about different shapes, colours, tastes and smells of leaves.

Do you know on what occasions houses are decorated with leaves? Have you ever decorated your house with leaves?

The picture given below shows how Kamala has decorated her house for the festival.

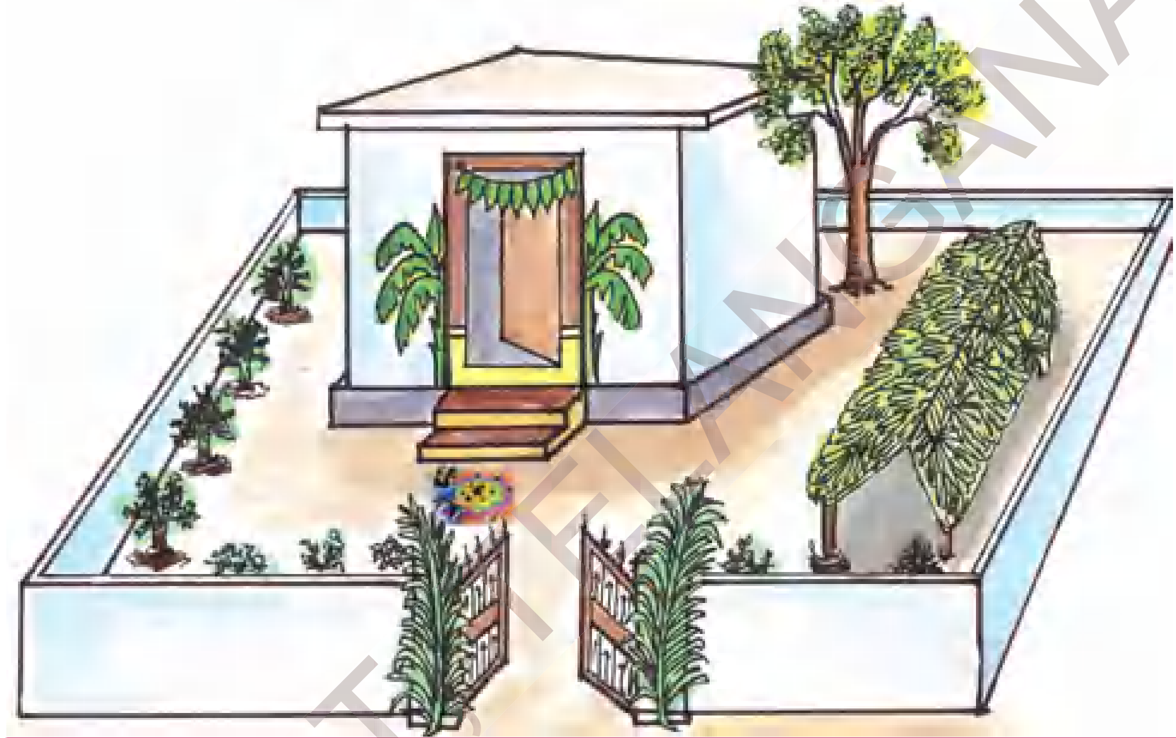

SCERT, TELANGANA

Which leaves are used to decorate the house in the above picture?

What type of leaves do you use to decorate your house during festivals?

When do you decorate your school with leaves? Which leaves do you use?

Generally, houses are decorated with the leaves of mango, coconut and banana during festivals, marriages and fairs(jathara). Such decoration with leaves makes the house look beautiful.

Colours with leaves:

It was Harika's birthday. She wore a new dress. She applied henna (gorintaku) on her hands and fingers. She showed the beautiful designs of henna on her hands to all the children in the school. Everyone appreciated it.

ఆకులతో అలంకరణ

మీరు ఇప్పటి వరకు ఆకుల ఆకారాలు, రంగులు, రుచి, వాసనల గురించి తెలుసుకున్నారు కదా!

ఎప్పుడెప్పుడు ఇంటిని ఆకులతో అలంకరిస్తారో మీకు తెలుసా? మీ ఇంటిని ఎప్పుడైనా ఇలా అలంకరించారా?

పండుగనాడు కమల ఇంటిని ఎలా అలంకరించిందో కింది చిత్రంలో చూడండి.

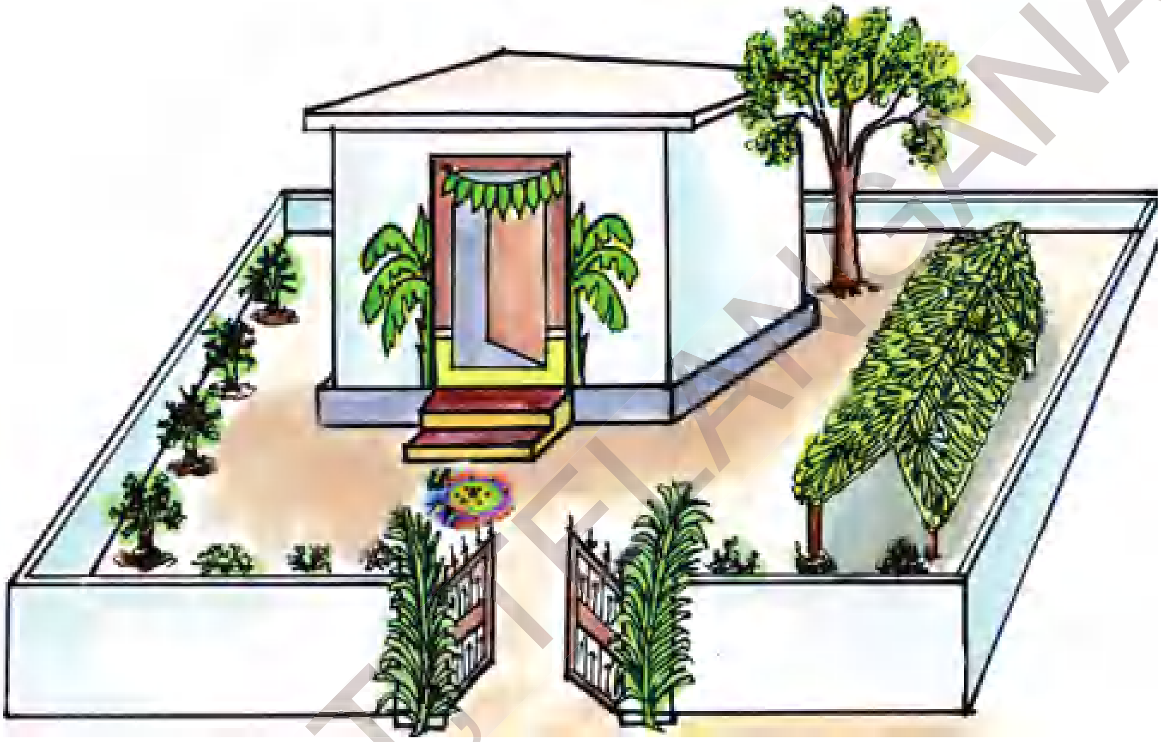

పై చిత్రంలో ఇంటిని ఏయే ఆకులతో అలంకరించారు?

పండుగలప్పుడు మీరు ఏయే ఆకులను అలంకరణకు ఉపయోగిస్తారు?

మీ బడిని ఆకులతో ఎప్పుడెప్పుడు అలంకరిస్తారు? ఇందుకోసం ఏయే ఆకులను ఉపయోగిస్తారు?

సాధారణంగా పండుగలు, పెళ్లిళ్లు, జాతరలు జరిగేటప్పుడు ఇళ్లను మామిడి, కొబ్బరి, అరటి వంటి ఆకులతో అలంకరిస్తారు. ఇలా అలంకరించడంవల్ల ఇల్లు అందంగా కనిపిస్తుంది.

ఆకులతో రంగులు

ఆ రోజు హారిక పుట్టినరోజు. కొత్త దుస్తులు వేసుకుంది. చేతులకు గోరింటాకు పెట్టుకుంది. పాఠశాలలోని పిల్లలందరికీ తన చేతులకు పెట్టుకున్న అందమైన గోరింటాకు డిజైన్లు చూపింది. పిల్లలందరూ హారికను మెచ్చుకున్నారు. చాలా బాగుందన్నారు.

SCERT, TELANGANA

Draw a henna (mehandi) design in your notebook. Ask your teacher/ family member about other plants that give colour naturally and list them.

Shapes with leaves

You know that leaves are used for decoration! We can also make different shapes with leaves. Robert collected all the fallen leaves from the school ground. He pasted them on a white paper and made a picture. All children saw the diffrent shapes made by Robert and appreciated him. Let us see the shapes made by the Robert?

SCERT, TELANGANA

Now collect leaves and give them the shapes of different animals and birds. Show them to your classmates and friends. Exhibit them in the school wall magazine.

మీరు గోరింటాకుతో వేసే డిజైనును మీ నోటు పుస్తకంలో వేయండి. మీ కుటుంబ సభ్యులను, లేదా టీచర్‌ను అడిగి రంగులనిచ్చే ఇతర మొక్కల జాబితాను తయారుచేయండి.

ఆకులతో ఆకారాలు

ఆకులను అలంకరణ కోసం వాడతామని తెలుసుకున్నారు కదా! అయితే ఆకులతో రకరకాలైన ఆకారాలు కూడా చేయవచ్చు. రాబర్ట్ పాఠశాలలో రాలిన ఆకులన్నింటినీ సేకరించాడు. వాటిని తెల్లకాగితం మీద అతికించి బొమ్మను చేశాడు. రాబర్ట్ చేసిన ఆకారాన్ని చూసి మిగతా పిల్లలంతా మెచ్చుకున్నారు. రాబర్ట్ ఆకులతో చేసిన ఆకారాలు చూద్దామా!

మీరుకూడా ఆకులు సేకరించండి. రకరకాల జంతువులు, పక్షుల ఆకారాలు తయారుచేయండి. వాటిని అందరికీ చూపండి. గోడపత్రికలో ప్రదర్శించండి.

SCERT, TELANGANA

తెలంగాణ ప్రభుత్వం వారిచే ఉచిత పంపిణీ 2022-23

Playing with leaves:

Harika saw Robert playing with a wind mill. "Where did you buy it?" She asked. "No, I made it myself," replied Robert. "Teach me too," requested Harika. How did Robert make the wind mill? Let's see.

1) Take a dried palm leaf and cut it to the length of your finger.

2) Pierce a thorn or a nail to the piece of palm leaf.

3) Pierce the leaf to a soft twig or straw of millet. (choppa bendu)

4) Now run holding it and see how it swirls like a fan!

Discuss with your friends and make different toys with leaves.

Key words

1. tips	2. edges	3. rough surface
4. smooth surface	5. new leaves	6. compost pit
7. fertilizer	8. mature leaves	9. decoration

What have we learnt?

Leaves are of different shapes and sizes. Some are soft and some are rough, some have saw (rough) edge and some have smooth edges. Some have sharp tips and some have round tips. Some are big and some are small.

- Generally, new leaves are light red, mature leaves are dark green and dried leaves are yellow in colour.

Leafy vegetables like curry leaf, coriander, spinach and others are good for health. Leafy vegetables should be washed thoroughly before cooking.

The leaves of banana and mango are used for decoration. Henna (mehandi) is used to decorate hands.

We should not burn dry leaves. They should be thrown into the compost pit and covered with soil.

SCERT, TELANGANA

ఆకులతో ఆటలు

రాబర్ట్ గాలిపువ్వుతో ఆడుకోవడం హారిక చూసింది. ఏ దుకాణంలో కొన్నావని అడిగింది. నేనే తయారు చేశాను అన్నాడు రాబర్ట్. నాకు కూడా నేర్పించు అని అడిగింది హారిక. గాలి పువ్వును రాబర్ట్ ఎలా తయారు చేశాడో చూద్దాం!

1) ఎండిన తాటి ఆకును తీసుకొని చేతి వేలంత పొడవు ఉండేటట్లు కత్తిరించాలి.

2)తుంచిన తాటి ఆకుకు ఒక ముల్లును లేదా చిన్న మేకును గుచ్చాలి.

3) ముల్లు లేదా చిన్న మేకు గుచ్చిన తాటి ఆకును ఒక చొప్పబెండుకు లేదా బెరడు మెత్తగా ఉండే కట్టెకు గుచ్చాలి.

4) ఇలా తాటాకుతో తయారు చేసిన గాలి పువ్వుతో పరుగెత్తితే, అది గిరగిరా తిరుగుతుంది.

ఆకులతో ఇంకా ఏయే ఆటవస్తువులు చేయవచ్చో మీ మిత్రులతో చర్చించి తయారుచేయండి.

కీలకపదాలు

1. కొనలు	2. అంచులు	3. గరుకుదనం
4. నునుపుదనం	5. లేత ఆకులు	6. కంపోస్టు గుంత
7. ఎరువు	8. ముదురు ఆకులు	9. అలంకరణ

మనం నేర్చుకున్నవి

- ఆకులు రకరకాలుగా ఉంటాయి. కొన్ని ఆకుల అంచులు నునుపుగా, మరికొన్ని రంపపు అంచుతో ఉంటాయి. కొన్ని ఆకుల కొనలు మొనదేలి, మరికొన్ని గుండ్రంగాను ఉంటాయి. సాధారణంగా చిగురుటాకులు లేత ఎరుపు రంగులో, ముదురు ఆకులు ఆకుపచ్చ రంగులో, రాలిపోయే ఆకులు పసుపు రంగులో ఉంటాయి.
- కరివేపాకు, కొత్తిమీర, పాలకూర, తోటకూర వంటి ఆకుకూరలు తినడం ఆరోగ్యానికి ఎంతో మేలు. ఆకుకూరలను వండే ముందు శుభ్రంగా కడగాలి.
- అరటి, మామిడి వంటి ఆకులను అలంకరణకు వాడతారు. గోరింటాకును చేతులకు పెట్టుకుంటారు.
- రాలిన చెట్ల ఆకులను కాల్చకుండా, కంపోస్టు గుంతలో వేసి మట్టితో కప్పాలి.

SCERT, TELANGANA

DO THESE

Conceptual Understanding

1. Name some saw (rough) edged leaves.
2. Write down the similarities and differences between the leaves of hibiscus and lotus.

S9Q2W7

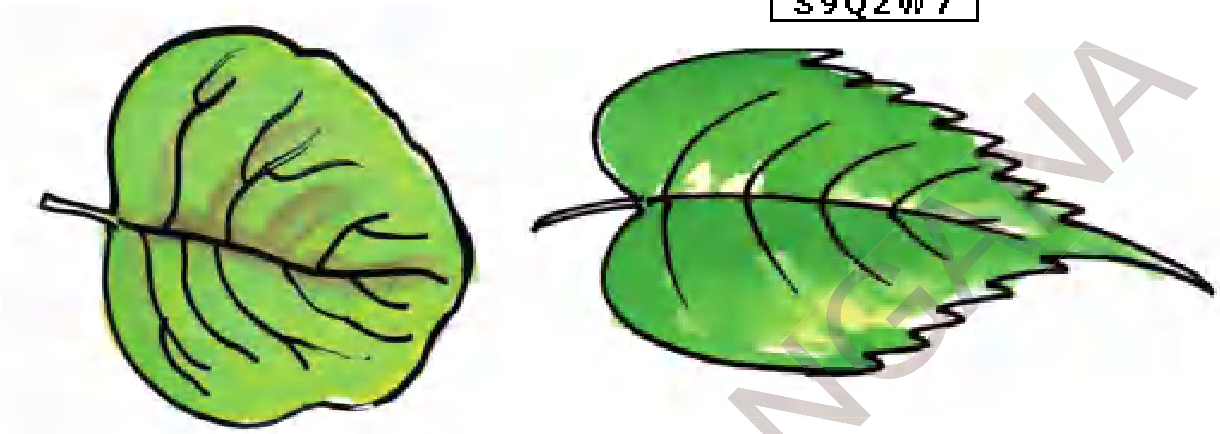

3. Give four examples of leaves which are used as food.
4. Find out the names of leaves hidden in the table below.

C	U	R	R	Y	L	E	A	F
O	T	A	M	A	R	I	N	D
R	R	R	A	C	T	D	D	M
I	B	A	N	O	U	X	O	E
A	A	R	G	C	L	X	O	N
N	N	A	O	O	A	X	O	T
D	A	R	X	N	S	E	M	H
E	N	A	X	U	I	X	H	O
R	A	X	X	T	X	X	J	L

Which leaves in the above table can be identified by smell?

Which leaves in the above table are used for decoration?

5. Write the names and uses of some leaves you know.
6. What should be done with fallen leaves?

SCERT, TELANGANA

ఇవి చేయండి

విషయావగాహన

1. రంపపుటంచుతో ఉన్న కొన్ని ఆకుల పేర్లు రాయండి.

K4V2C5

2. తామర, మందార ఆకుల మధ్య గల పోలికలు, భేదాలు రాయండి.

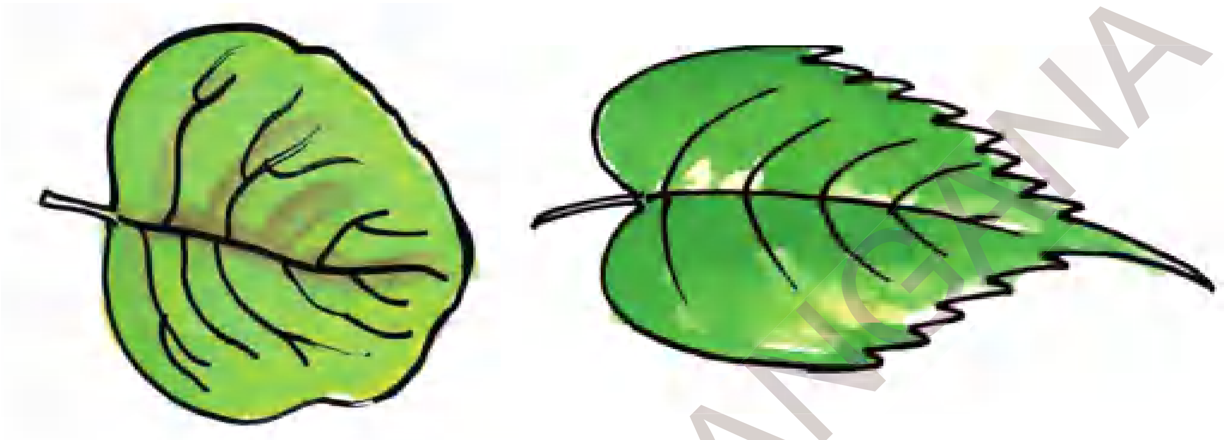

3. ఆహారంగా ఉపయోగించే నాలుగు రకాల ఆకులకు ఉదాహరణలివ్వండి.

4. కింది పట్టికలో కొన్ని ఆకుల పేర్లు ఉన్నాయి. వాటిని గుర్తించండి.

కొ	త్తి	మీ	ర	వే	పా
చిం	తా	కు	గూ	తో	ల
పు	దీ	నా	గోం	ట	కూ
వే	ప	మెం	తి	కూ	ర
బ	చ్చ	లి	అ	ర	టి
మా	మి	డి	తు	ల	సి

వీటిలో వేటిని వాసన ద్వారా గుర్తించవచ్చు?

అలంకరణకోసం వేటిని వాడతారు?

5. మీకు తెలిసిన కొన్ని ఆకుల పేర్లు రాసి, అవి ఎందుకు ఉపయోగపడతాయో రాయండి.

6. రాలిన ఆకులను ఏం చేయాలి?

SCERT, TELANGANA

Draw and colour the pictures.

1. Draw the pictures of any two leaves that you like. Write their names.
2. Draw and colour the pictures given below.

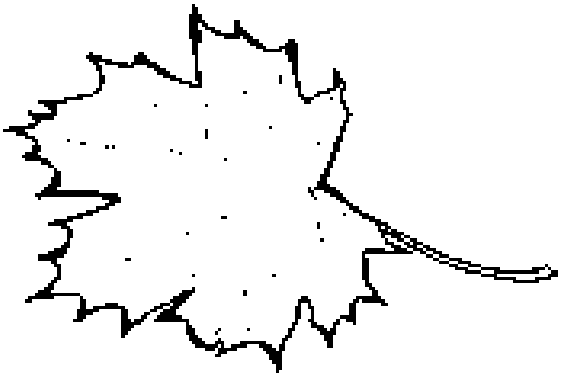

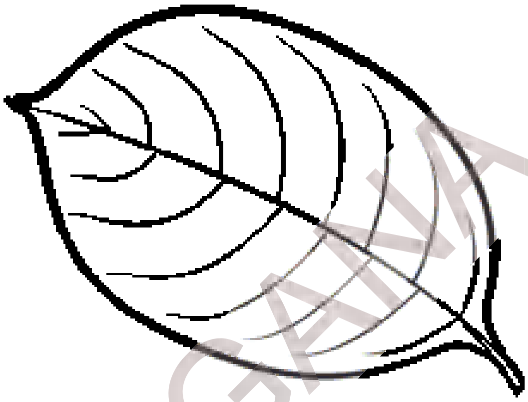

Information Skills - Project work

1. Collect information of leafy vegetables that were cooked in your friends' houses for the last two days. Fill the table with the particulars.

Sl.No.	Name of the friend	Name of the leafy vegetable	Food Item cooked

How many of them cooked leafy vegetables in their houses?

What type of leafy vegetables are cooked in more number of houses?

2. Make different shapes with leaves. Paste them on a chart. Exhibit it in the class.
3. Collect some leaves and keep them in your note book. Remove them after a week. Paste them on a chart. Exhibit it in the class.

SCERT, TELANGANA

బొమ్మలు గీయండి. రంగులు వేయండి.

1. మీకు నచ్చిన రెండు ఆకుల బొమ్మలు గీసి, వాటి పేర్లు రాయండి.

2. కింద ఇచ్చిన బొమ్మలు గీయండి. రంగులు వేయండి.

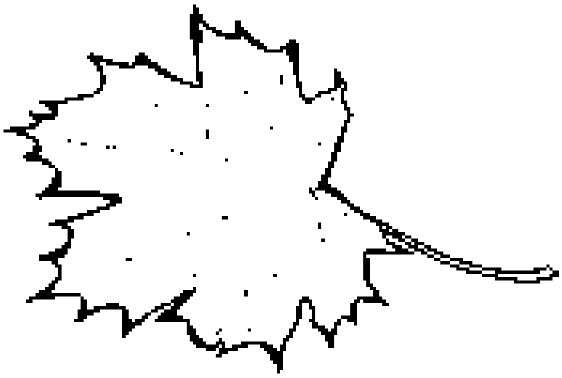

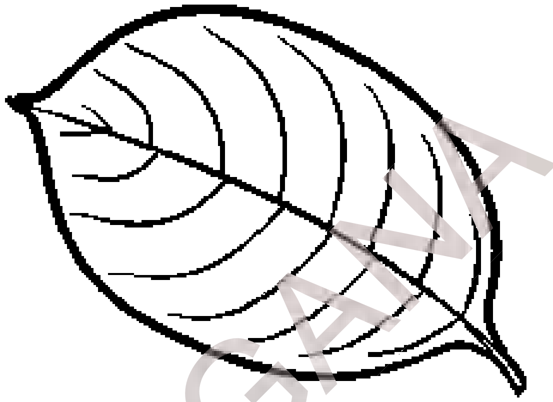

సమాచార నైపుణ్యాలు - ప్రాజెక్టు పని

1. మీ స్నేహితుల ఇళ్లల్లో గత రెండు రోజులుగా ఏయే ఆకులను ఆహారపదార్థాలుగా వండారో వివరాలు సేకరించండి. పట్టికలో నమోదు చేయండి.

క్ర.సం.	స్నేహితుని పేరు	ఆకు కూరపేరు	వండిన పదార్థం

ఎంతమంది ఇళ్ళల్లో ఆకుకూరలను వండారు?

ఎక్కువమంది ఇళ్లల్లో ఏ ఆకుకూరలతో ఆహార పదార్థాలు వండారు?

2. ఆకులతో వివిధ ఆకారాలు తయారుచేయండి. చార్టుమీద అతికించండి. తరగతిలో ప్రదర్శించండి.

3. కొన్ని ఆకులను సేకరించి, నోటుపుస్తకంలో వారంరోజులు ఉంచండి. చార్టుమీద అతికించి తరగతిగదిలో ప్రదర్శించండి.

SCERT, TELANGANA

తెలంగాణ ప్రభుత్వం వారిచే ఉచిత పంపిణీ 2022-23

Do it and discuss what you saw.

1. Grind hibiscus (mandara) leaves and apply to the left hand. Grind henna (mehandi) and apply to the right hand. Leave it on for two hours and say what happened.
2. Keep any leaf in an old note book for fifteen days. Write down the changes you observe.
3. Collect different types of leaves of your surroundings and put them in hot water. After some time take out and observe. What changes did you observe?

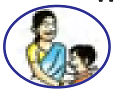

Appreciation

1. Who made good picture with leaves in your class? What pictures did they make? Why did you feel that they are good?
2. What do you do with fallen leaves at your home/school?

Ask a Question

1. Harini came to Neeraja's residence. She saw leaves of different plants. She was surprised to see some leaves. She enquired Neeraja about them. What questions Harini might have asked Neeraja? Write down those questions. What answers Neeraja might have given?

I can do these

1.	I can classify the leaves on the basis of edges and tips.	Yes/No
2.	I can explain the uses of leaves.	Yes/No
3.	I can draw leaves of different shapes.	Yes/No
4.	I can collect and tabulate information on leaves.	Yes/No
5.	Eating leafy vegetables is good for health. I eat leafy vegetables regularly.	Yes/No
6.	I can ask questions about leaves.	Yes/No

SCERT TELANGANA

చేసి చూడండి – ఏం జరిగిందో చెప్పండి.

1. మందారపు ఆకులను నూరి ఎడమ చేతికి, గోరింటాకును నూరి కుడిచేతికి పెట్టుకోండి. రెండు గంటల తర్వాత చూడండి. ఏం జరిగిందో చెప్పండి.
2. ఏదైనా ఒక ఆకును పదిహేను రోజులు పాతనోటు పుస్తకంలో ఉంచండి. ఎలాంటి మార్పులు కనిపించాయో రాయండి.
3. పరిసరాలలో లభించే ఆకులను వేడినీళ్లలో వేయండి. కొద్దిసేపటి తర్వాత తీసి చూడండి. ఎలాంటి మార్పులు గమనించారు?

ప్రశంస

1. మీ తరగతిలో ఆకులతో ఎవరు బాగా బొమ్మలు తయారుచేశారు? ఏయే బొమ్మలు తయారు చేశారు? అవి బాగున్నాయని మీకు ఎందుకు అనిపించింది?
2. మీ ఇంట్లో / బడిలో ఆకులు రాలినప్పుడు మీరు ఏం చేస్తారు?

ప్రశ్నించడం

1. నీరజ వాళ్లింటికి హరిణి వచ్చింది. వాళ్లింట్లో రకరకాల మొక్కల ఆకులను చూసింది. కొన్ని ఆకులను చూసి ఆశ్చర్యపోయింది. వాటి గురించి నీరజను అడిగింది. హరిణి ఏ ఏ ప్రశ్నలు అడిగి ఉంటుంది. ఆ ప్రశ్నలు రాయండి. నీరజ ఏం జవాబులు చెప్పి ఉంటుంది?

నేనివి చేయగలను

1.	ఆకులను వర్గీకరించగలను. (రకాన్ని బట్టి వేరు చేయగలను)	ఔను / కాదు
2.	ఆకుల ఉపయోగాలు వివరించగలను.	ఔను / కాదు
3.	రకరకాల ఆకుల బొమ్మలు గీయగలను.	ఔను / కాదు
4.	ఆకులకు సంబంధించిన సమాచారాన్ని సేకరించి, పట్టికలో రాయగలను.	ఔను / కాదు
5.	ఆకుకూరలు తినడం ఆరోగ్యానికి మంచిది. రోజూ ఆకుకూరలు తింటాను.	ఔను / కాదు
6.	ఆకులను గురించి తెలుసుకొనుటకు ప్రశ్నలు అడగగలను.	ఔను / కాదు

SCERT, TELANGANA

7. THE FOOD WE EAT

Ravi has not been attending the school for the last two days. He came to school today. During lunch time, Ramu, Mary, Roja came to Ravi.

K8M2P4

Roja : Ravi! Why haven't you come to school for the last two days?

Ravi : I went to Nalgonda to attend my uncle's wedding. That is why I didn't come.

Mary : Oh! Uncle's wedding! Wow! Did it go well?

Ravi : Yes! It went on well. They served yummy food in morning, noon and at night with variety of dishes.

Ramu : What did you eat in the wedding ?

Ravi : I ate many varieties of dishes.

Fill in the table with what dishes Ravi might have eaten in the marriage.

Morning	Afternoon	Evening	Night

Do we eat the kind of food eaten at wedding / parties at home too? Why / Why not?

SCERT, TELANGANA

7. మనం ఏమేమి తింటాం!

రవి రెండు రోజులుగా బడికి రాలేదు. ఆ రోజే బడికి వచ్చాడు. మధ్యాహ్న భోజన సమయంలో రవి దగ్గరకు రాము, మేరి, రోజా వచ్చారు.

P8D5N5

రోజా : రవీ! రెండు రోజులనుంచి బడికి ఎందుకు రాలేదు?

రవి : మా మామయ్య పెళ్లికి నల్గొండకు వెళ్లాం. అందుకే రాలేదు.

మేరి : మీ మామయ్య పెళ్లికి వెళ్ళావా! పెళ్లి బాగా జరిగిందా?

రవి : ఓ! చాలా బాగా జరిగింది. పెళ్లిలో ఉదయం, మధ్యాహ్నం, రాత్రి రకరకాల వంటలు చేశారు.

రాము : పెళ్లిలో ఏమేమి తిన్నావు?

రవి : చాలా రకాల వంటలు తిన్నాను.

రవి పెళ్లిలో ఏమేమి తిని ఉంటాడో కింది పట్టికలో రాయండి.

ఉదయం	మధ్యాహ్నం	సాయంత్రం	రాత్రి

పెళ్ళిళ్లలో తినేవన్నీ రోజూ మనం ఇంట్లో తింటామా? తినమా? ఎందువల్ల?

SCERT, TELANGANA

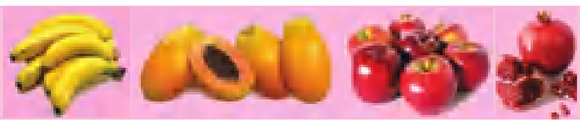

What kind of food do you eat at home everyday? Fill in the table given below

Morning	Afternoon	Evening	Night

You wrote about the food you eat everyday.
Ask your friends and fill in the table about the food they eat daily.

Name of the friend	Morning	Afternoon	Night

What do most of them eat in the morning, afternoon and at night.

Why should we eat food?

Ravi woke up late. He took a bath hurriedly and rushed to school. As he was getting late, he went to school without having breakfast. How would Ravi have felt in the school?

Have you ever attended school without eating food?
How did you feel then?

Do you know why do we eat food? Every day, we do many types of work. We walk, play, run, fetch water and so on. We need energy to do all these and for that we need food.

Where does our food come from?

Do you know where does the food we eat come from? We get vegetables and fruits from plants. Similarly, we get milk, eggs and meat from animals.

Look at the pictures in the next page. Say what they are. Draw '◯' arouond the things that come from animals. Tick ' ' the things that come from plants.

SCERT, TELANGANA

మీరు మీ ఇంట్లో రోజూ ఏమి తింటారో కిందిపట్టికలో రాయండి.

ఉదయం	మధ్యాహ్నం	సాయంత్రం	రాత్రి

మీరు ఏమేమి తింటారో రాశారు కదా!

మరి మీ స్నేహితులు ఎప్పుడెప్పుడు ఏమేమి తింటారో తెలుసుకొని కింది పట్టికలో రాయండి.

స్నేహితుల పేర్లు	ఉదయం	మధ్యాహ్నం	రాత్రి

ఎక్కువమంది ప్రతిరోజు ఉదయం తిన్నవి ఏమిటి? అట్లాగే మధ్యాహ్నం, రాత్రి ఏమేమి తిన్నారు?

మనం ఆహారం ఎందుకు తినాలో తెలుసా?

రవి ఆలస్యంగా నిద్రలేచాడు. గబగబా స్నానంచేసి బడికి వెళ్ళాడు. ఆలస్యం అవుతుందని ఏమీ తినకుండా వెళ్ళాడు. బడిలో రవికి ఏమనిపించి ఉంటుందో చెప్పండి.

మీరెప్పుడైనా ఏమీ తినకుండా బడికి వెళ్ళారా! అప్పుడు మీకేమనిపించింది?

మనం ఎందుకోసం తినాలో తెలుసా? మనం ప్రతిరోజు అనేక పనులు చేస్తూంటాం. నడవడం, ఆడుకోడం, పరుగెత్తడం, నీళ్ళు తేవడం లాంటి అనేక పనులు చేస్తాం. ఈ పనులన్నీ చేయడానికి మనకు శక్తి కావాలి. ఇందుకోసం మనకు ఆహారం అవసరం.

మనం తినే ఆహారం ఎక్కడి నుంచి వస్తుంది?

మనం తినే ఆహారం ఎక్కడి నుంచి వస్తుందో తెలుసా? మనం ఆహారంగా తినే కూరగాయలు, పండ్లు, దుంపలు వంటివి మొక్కలనుంచి వస్తాయి. అలాగే పాలు, గుడ్లు, మాంసం వంటివి జంతువులనుంచి వస్తాయి.

పక్కపేజీలో చిత్రాలు ఉన్నాయి చూడండి. అవి ఏమిటో చెప్పండి. జంతువులనుంచి వచ్చేవాటికి '◯' చుట్టండి. మొక్కలనుంచి లభించేవాటికి ' ' పెట్టండి.

SCERT TELANGANA

What are the things that come from plants? What are the things that come from animals?

SCERT TELANGANA

మొక్కలనుంచి లభించేవి ఏవి? జంతువులనుంచి లభించేవి ఏవి?

SCERT TELANGANA

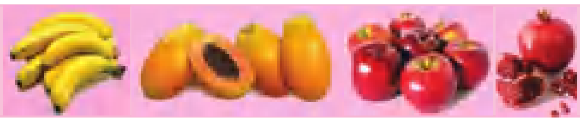

Ravi's mother served him egg curry. Ravi asked his mother how egg curry is prepared. His mother said that it was prepared using eggs, green chillies, oil, turmeric, onions and tomatoes. These eggs come from hens and chillies, turmeric, onions, tomatoes come from plants. Observe the names of the food items given below. Tick ' ' the proper places where it comes from.

Food Item	From animals	From plants	From both
Rice			
Chicken biryani			
Dal			
Sambar			
Omlette			
Bitter gourd curry			
Potato fry			
Ghee			
Cake			
Bread			
Curd			
Milk			
Raita (Perugu Pachadi)			
Mango pickle			
Fish Soup			
Chicken Kabaab			

SCERT, TELANGANA

రవికి వాళ్ల అమ్మ అన్నం పెట్టింది. కోడిగుడ్డు కూర వేసింది. రవి వాళ్ల అమ్మను కోడిగుడ్డుకూర ఎలా చేస్తారని అడిగాడు. కోడిగుడ్డుకూరలో కోడిగుడ్లు, పచ్చిమిరపకాయలు, నూనె, పసుపు, ఉల్లిపాయలు, టమాటా మొదలయినవి వేసి చేస్తారని చెప్పింది. వీటిలో కోడిగుడ్డు కోడి నుంచి వస్తుంది. అట్లాగే పచ్చిమిరపకాయలు, పసుపు, ఉల్లిపాయలు, టమాటాలు మొదలయినవి మొక్కలనుంచి లభిస్తాయి. కింద కొన్ని ఆహారపదార్థాల పేర్లు ఉన్నాయి. అవి వేటినుంచి వచ్చేవాటితో తయారుచేస్తారో కిందిపట్టికలో ‘ ’ పెట్టండి.

ఆహారపదార్థం	జంతువులనుంచి	మొక్కలనుంచి	రెండింటినుంచి
అన్నం			
చికెన్ బిర్యాని			
పప్పు			
సాంబారు			
ఆమ్లెట్			
కాకరకాయ కూర			
ఆలుగడ్డ కూర			
నెయ్యి			
కేకు			
బ్రెడ్			
పెరుగు			
పాలు			
పెరుగు పచ్చడి			
ఆవకాయ/పచ్చడి/తొక్కు			
చేపల పులుసు			
కోడికూర			

SCERT, TELANGANA

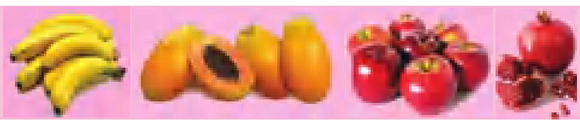

Why do we eat cooked food?

You have learnt where the food comes from. Now let's learn about cooked and uncooked food.

Mary came home from school in the evening. Her friends Roja, Ravi and Ramu also came with her. She asked her mother to give something to eat. Her mother told them to take the snacks from the kitchen cupboard. Name the snacks Mary might have seen in the cupboard. Which one Mary might have choosen?

Food items seen	Food items eaten	Food they liked

Every day we eat different food items like rice, dal, curry, green gram, milk, ground nut etc; of these some are eaten cooked and others are eaten raw.

Fill in the table with the food items that you eat cooked or raw.

Cooked food	Raw food	Either cooked or raw

SCERT, TELANGANA

మనమెందుకు ఆహారాన్ని వండి తింటాం?

ఆహారం ఎక్కడినుంచి వస్తుందో తెలుసుకున్నారు కదా! వండి తినే ఆహారం ఏదో, వండకుండా తినే ఆహారం ఏదో తెలుసుకుందాం.

మేరీ సాయంత్రం బడినుంచి ఇంటికి వచ్చింది. మేరీతో పాటు ఆమె స్నేహితులు రోజా, రవి, రాము కూడా వచ్చారు. తినడానికి ఏమైనా ఉన్నాయా అని వాళ్ల అమ్మను మేరీ అడిగింది. అల్మారాలో ఉన్నాయి, వెళ్ళి మీకు నచ్చినవి తీసుకొని తినండి అని చెప్పింది. అల్మారాలో మేరీ ఏమేమి చూసి ఉంటుంది? ఏమేమి తిని ఉంటుందో ఊహించండి. కింది పట్టికలో రాయండి.

చూసినవి	తిన్నవి	ఇష్టమైనవి

మనం రోజూ అన్నం, పప్పు, కూర, శనగపప్పు, పాలు, వేరుశనగ ఇలా రకరకాల ఆహార పదార్థాలు తింటూంటాం. వాటిలో వండి తినేవి, వండకుండా తినేవి ఉంటాయి కదా!

మీరు తినే వాటిలో వండి తినేవి, వండకుండా తినేవి ఏవో కింది పట్టికలో రాయండి.

వండి తినేవి	వండకుండా తినేవి	వండి లేదా వండకుండా తినేవి

SCERT, TELANGANA

We cook and eat certain food items, while some are eaten raw. Think why some food items should be eaten only after cooking them.

Food becomes soft and tasty when we cook. Cooked food is easily digestable. A few items of food are not digested without cooking. So food items should be cooked and eaten. Nutrients are lost, if the food items are over cooked.

Which utensils are used to cook?

We need cooking utensils to cook food in. What cooking utensils are used in your house?

Observe the picture given below. Different cooking utensils are hidden in the picture. Fill the dotted vessel with the colour you like. Name the utensils seen.

Which cooking utensils are seen? Name them. What do we do with them?

SCERT, TELANGANA

కొన్ని ఆహారపదార్థాలను వండి తింటాం. మరికొన్నింటిని వండకుండా తినవచ్చు. ఇలా కొన్ని ఆహార పదార్థాలను వండిన తరువాతే ఎందుకు తినాలో తెలుసా? ఆలోచించండి.

వండడంవల్ల ఆహారం రుచిగా ఉంటుంది. సులభంగా జీర్ణమవుతుంది. వండకుండా తింటే కొన్ని జీర్ణం కావు. ఆహారపదార్థాలను ఉడికించి తినాలి. కాని ఎక్కువగా ఉడికించకూడదు. ఎక్కువగా ఉడికించడం వల్ల అందులోని పోషకపదార్థాలు నశించిపోతాయి.

వేటిలో వండుతారు?

అన్నం వండాలన్నా, పప్పు, కూర ఇలా ఏవి చేయాలన్నా వంటపాత్రలు కావాలి. ఆహారం వండడానికి మీ ఇంట్లో ఏయే వంట పాత్రలు ఉన్నాయి?

కింది చిత్రం చూడండి. ఈ చిత్రంలో రకరకాల వంటపాత్రలు దాగి ఉన్నాయి. చిత్రంలో చుక్క ఉన్న భాగాన్ని మీకు ఇష్టమైన రంగుతో నింపండి. రంగు నింపిన తరువాత ఏమేమి పాత్రలు కనిపించాయో చెప్పండి.

ఏయే వంటపాత్రలు కనిపించాయి? వాటి పేర్లు చెప్పండి. వాటితో ఏమేమి చేస్తారు?

SCERT, TELANGANA

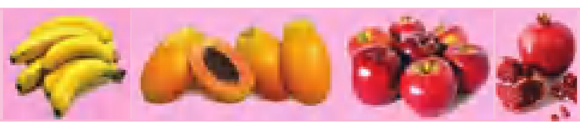

Some of the cooking utensils seen in the above picture would be there in your house also. Write their names in the table.

Name of the cooking utensil	used for

Identify cooking utensils given below. What items can be cooked using them? Find out and tell in your class.

SCERT, TELANGANA

ఇలాంటి వంటపాత్రలే మీ ఇంట్లో కూడా చాలా ఉంటాయి. వాటి పేర్లు కింది పట్టికలో రాయండి.

వంటపాత్ర పేరు	దేనికి ఉపయోగిస్తారు.

కింది చిత్రాలలో వంటపాత్రలను గుర్తించండి. వీటిని ఉపయోగించి ఏమేమి వండుతారు? వాటి గురించి తెలుసుకొని తరగతిలో చెప్పండి.

SCERT, TELANGANA

Are all the food items cooked in the same way?

Nikhil went into the kitchen. His father was cutting brinjal and putting the cut pieces into a bowl of water. "What are you going to make with brinjal, dad?" asked Nikhil. Father replied that he was cooking brinjal curry. Nikhil gave tomatoes and green chillies to his father. His father asked him to wash the vegetables. Father prepared the curry by adding tomatoes, chillies and coriander leaves. Think, how Nikhil's father made brinjal curry.

Find out and discuss how brinjal curry is made in other houses.

All food items are not cooked in the same way. The cooking methods are different for different food items. Observe the food items given below. Find out and tell how are they cooked.

The food items like rice and dal are boiled. Snacks like bajji and samosa are fried in oil. Corn, chapati and meat are roasted on burning coal. Idlies are cooked on steam. Mango pickle, raita are prepared raw without heating. Different food items are prepared in various methods. Find out how various food items are prepared in your house.

అన్నీ ఒకేలా వండుతారా?

నిఖిల్ వంట ఇంట్లోకి వెళ్లాడు. నాన్న వంకాయ ముక్కలు తరుగుతున్నాడు. తరిగిన ముక్కలను నీళ్లున్న గిన్నెలో వేస్తున్నాడు. 'వంకాయ ముక్కలతో ఏం వండుతున్నావు? నాన్నా!' అని నిఖిల్ అడిగాడు. వంకాయ కూర చేస్తానని నాన్న చెప్పాడు. నిఖిల్ కూడా టమాటాలు, పచ్చిమిరప కాయలు తీసి ఇచ్చాడు. వాటిని కడగమని వాళ్ల నాన్న చెప్పాడు. నిఖిల్ కడిగి తెచ్చాడు. టమాటాలు, మిరపకాయలు, కొత్తిమీర అన్నింటినీ చిన్న చిన్న ముక్కలుగా తరిగాడు. ఆ తర్వాత వంకాయ కూర వండాడు. నిఖిల్ వాళ్ళ నాన్న వంకాయ కూర ఎలా వండాడో ఆలోచించండి.

వంకాయ కూరను ఎవరెవరి ఇండ్లలో ఎలా వండుతారు? తెలుసుకొని చెప్పండి.

అన్ని ఆహార పదార్థాలను ఒకేలాగ వండరు. రకరకాల ఆహార పదార్థాలు వండే విధానం వేరువేరుగా ఉంటుంది. కింది ఆహార పదార్థాలను చూడండి. వీటిని ఎలా వండుతారో తెలుసుకొని చెప్పండి.

అన్నం, పప్పు వంటి ఆహార పదార్థాలను ఉడకబెడతారు. బజ్జీలు, సమోసాలు మొదలయిన వాటిని నూనెలో వేయిస్తారు. మొక్కజొన్న కంకులు, రొట్టెలు, మాంసం మొదలయిన వాటిని నిప్పులమీద కాలుస్తారు. ఇడ్లీలను ఆవిరి మీద ఉడికిస్తారు. మామిడికాయ, పెరుగుపచ్చడి వంటివాటిని వేడిచేయకుండానే కలిపి తయారు చేస్తారు. ఇలా రకరకాల ఆహార పదార్థాలను వివిధ పద్ధతుల్లో వండుతారు. మీ ఇంట్లో వేటిని ఎలా వండుతారో తెలుసుకొని చెప్పండి.

SCERT, TELANGANA

Do you know?

- All vegetables should be cooked only after washing thoroughly.
- Nutrients are lost if vegetables are washed after chopping.
- Rice should not be washed a lot before cooking.
- Water should not be thrown after the rice is cooked. If we do this all nutrients would be lost.
- Our everyday meals should contain pulses and leafy vegetables.
- Vegetables should not be over cooked.
- Carrots, beetroot, radish, cucumber, onion, coriander leaves, mint (pudina) etc. can be eaten raw.

Key words

1. food
2. cooked food
3. raw food
4. digestion
5. cooking utensils
6. nutrients

What have we learnt?

- Food gives us energy.
- We get food from plants and animals.
- We eat some food items cooked while some are eaten raw.
- Food gets tastier when it is cooked. Cooked food is easily digested.
- A food item will not be cooked by all in the same manner.
- Nowadays cookers, ovens etc., are being used for cooking.
- All food items are not cooked in the same way. The food items are cooked either by heating, boiling or frying. Different cooking utensils are required to cook food.
- Vegetables should be washed thoroughly before cooking.

SCERT TELANGANA

మీకు తెలుసా?

- ఆకుకూరలు, కూరగాయలను బాగా కడిగిన తర్వాతే ముక్కలుగా కోసి వండుకోవాలి.
- ఆకుకూరలను, కూరగాయలను ముక్కలుగా కోసిన తరవాత కడిగితే వాటిలోని పోషక పదార్థాలన్నీ నశిస్తాయి.
- అన్నం వండే ముందు బియ్యాన్ని ఎక్కువగా కడగకూడదు.
- అన్నం వండేటపుడు గంజి వార్చకుండా వండాలి. వార్చితే దాంట్లోని పోషక విలువలు తగ్గుతాయి.
- ప్రతి రోజూ తినే ఆహారంలో పప్పు, ఆకుకూరలు ఉండేటట్లు చూసుకోవాలి.
- కూరగాయలు ఎక్కువగా ఉడికించకూడదు.
- క్యారెట్, బీట్‌రూట్, ముల్లంగి, దోసకాయ, ఉల్లిపాయ, కొత్తిమీర, పుదీనాలను వండకుండ తినవచ్చు.

SCERT, TELANGANA

కీలక పదాలు

1. ఆహారం	2. వండి తినేవి	3. వండకుండా తినేవి
4. జీర్ణం	5. వంటపాత్రలు	6. పోషకపదార్థాలు

మనం నేర్చుకున్నవి

- ఆహారంవల్ల మనకు శక్తి లభిస్తుంది.
- మొక్కలనుండి, జంతువులనుండి మనకు ఆహారం లభిస్తుంది.
- కొన్ని ఆహారపదార్థాలను వండి, మరికొన్నింటిని వండకుండా తింటాం.
- వండడం వల్ల ఆహారం రుచిగా ఉంటుంది. తొందరగా జీర్ణమవుతుంది.
- ఒకే ఆహారపదార్థాన్ని అందరూ ఒకే విధంగా వండరు.
- వంటకు కుక్కర్, ఓవెన్ వంటివాటిని ఇప్పటి కాలంలో వాడుతున్నారు.
- అన్ని ఆహార పదార్థాలనూ ఒకేలా వండరు. ఉడకబెట్టడం, వేయించడం, కాల్చడం ఇలా రకరకాలుగా వండుతారు. ఆహారపదార్థాలను వండడానికి రకరకాల వంటపాత్రలు కావాలి.
- వండే ముందు కూరగాయలను, ఆకుకూరలను బాగా కడగాలి.

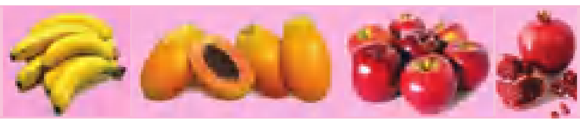

 తెలంగాణ ప్రభుత్వం వారిచే ఉచిత పంపిణీ 2022-23

DO THESE

Conceptual Understanding

N7S9V3

1. What would happen if we do not eat food?
2. Give examples of the food items eaten raw.
3. Fill the table by classifying the following.

   Poori, sapota, dates, eggs, chicken, lady's finger, fish, almond, sugarcane, brinjal, orange, payasam (kheer), lemon juice, mango, kanda gadda (tapioca), bachchali, spinach, coriander, cashewnut, red chilly, banana, guava, watermelon, potato, onion, sweet potato (Ganusu gadda)

Eaten after being cooked	Eaten raw

4. Which food items are eaten both, cooked and raw?
5. Name the food items prepared with rice and wheat.
6. List out the cooking utensils in your house?

Draw and Colour the pictures

1. Which cooking utensils are used at your home? Draw the utensil used to make curries and bajjies?
2. Draw and colour the pictures of fruits you like the most.

SCERT, TELANGANA

ఇవి చేయండి

విషయావగాహన

H9D7U8

1. ఆహారం తినకపోతే ఏమవుతుంది?
2. వండకుండా తినేవాటికి ఉదాహరణలివ్వండి.
3. కిందివాటిని వర్గీకరించి పట్టికలో రాయండి.

పూరీ, సపోటా, ఖర్జూరం, గుడ్డు, కోడిమాంసం, బెండకాయ, చేపలు, బాదంపప్పు, చెరుకు, వంకాయ, బత్తాయి, పాయసం, నిమ్మరసం, మామిడికాయ, కంద, బచ్చలి, పాలకూర, కొత్తిమీర, జీడిపప్పు, మిరపకాయలు, అరటికాయ, జామకాయ, పుచ్చకాయ, బంగాళదుంప, ఉల్లిపాయ, చిలగడదుంప.

వండి తినేవి	వండకుండా తినేవి

4. వండి, వండకుండా రెండు విధాలుగా తినేవి ఏవి?
5. బియ్యం, గోధుమలతో చేసే ఆహారపదార్థాల పేర్లు రాయండి.
6. మీ ఇంట్లో ఏయే వంటపాత్రలు ఉన్నాయి?

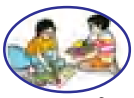

బొమ్మలు గీసి రంగులు వేయండి.

1. మీ ఇంట్లో అన్నం దేంట్లో వండుతారు. అట్లాగే కూరలు, బజ్జీలు దేంట్లో చేస్తారు? వాటి బొమ్మలు గీయండి.
2. మీ కిష్టమైన పండ్ల బొమ్మలు గీసి రంగులు వేయండి.

SCERT, TELANGANA

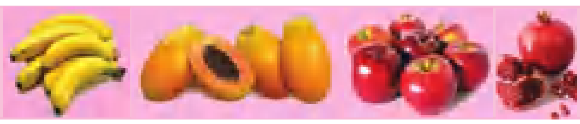

Information Skills - Project work

1. Ask any three of your friends and collect the information on what food items did they eat yesterday morning, noon and night. Fill the table with the particulars.

SI.No.	Name of the friend	Food items eaten in the morning	Food items eaten in the afternoon	Food items eaten at night

What were the common food items eaten by all?

Which food item was eaten by the most at night?

How many did not eat in the morning?

2. Observe how the food items rice/dal/curry.... are cooked at your home. Write the procedure on a chart and exhibit it in the classroom.

Ask a Question.

1. Mary visited Rajani's house. She saw Rajani's mother cooking. Mary asked Rajani's mother different questions about cooking. What questions she might have asked? Rajani's mother gave different suggestions regarding vegetables. What suggestions she might have given?

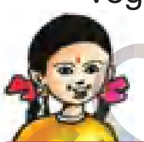

I can do these

1. I can explain the need for taking food. Yes/No
2. I can classify the food items into cooked and raw food. Yes/No
3. I can draw the pictures of different cooking utensils and vegetables. Yes/No
4. I can explain the process of cooking. Yes/No
5. I can explain how food can be cooked without the loss of nutrients. Yes/No

SCERT, TELANGANA

సమాచార నైపుణ్యాలు - ప్రాజెక్టు పని

1. మీ మిత్రులలో ముగ్గురిని అడిగి నిన్నటి రోజున ఉదయం, మధ్యాహ్నం, రాత్రి ఏమి తిన్నారో వివరాలు సేకరించండి. పట్టికలో నమోదు చేయండి.

క్ర.సం.	మిత్రుని పేరు	ఉదయం తిన్నవి	మధ్యాహ్నం తిన్నవి	రాత్రి తిన్నవి

అందరూ తిన్న ఆహార పదార్థమేది?

రాత్రి ఎక్కువమంది తిన్న ఆహార పదార్థమేది?

ఉదయం తిననివాళ్ళెందరు?

2. మీ ఇంట్లో అన్నం / పప్పు / కూర ... ఇలా ఏదైనా ఒక ఆహారపదార్థాన్ని ఎలా వండుతారో పరిశీలించండి. దేని తరువాత ఏం చేశారో చార్టుమీద రాసి తరగతి గదిలో ప్రదర్శించండి.

ప్రశ్నించడం

1. మేరి రజనీవాళ్ల ఇంటికి వెళ్లింది. వాళ్లమ్మ వంట చేయడం చూసింది. రజనీవాళ్ల అమ్మ చేస్తున్న వంటను గురించి మేరీ రకరకాల ప్రశ్నలు అడిగింది. ఆమె ఏమేమి ప్రశ్నలు అడిగి ఉండవచ్చు? రజనీవాళ్ల అమ్మ కూరగాయలను గురించి రకరకాల సూచనలు ఇచ్చింది. ఆమె ఏమి సూచనలు ఇచ్చి ఉండవచ్చు?

నేనివి చేయగలను

1. ఆహారాన్ని ఎందుకు తినాలో వివరించగలను. ఔను / కాదు
2. ఆహారాన్ని వండి తినేవి, వండకుండా తినే పదార్థాలుగా వర్గీకరించగలను. ఔను / కాదు
3. వివిధ వంటపాత్రల, కూరగాయల చిత్రాలను గీయగలను. ఔను / కాదు
4. వంటచేసే క్రమాన్ని వివరించగలను. ఔను / కాదు
5. పోషక పదార్థాలు నశించకుండా ఆహారాన్ని ఎలా వండాలో చెప్పగలను. ఔను / కాదు
6. ఆహారపదార్థాలను గురించి ప్రశ్నలు అడగగలను. ఔను / కాదు

SCERT TELANGANA

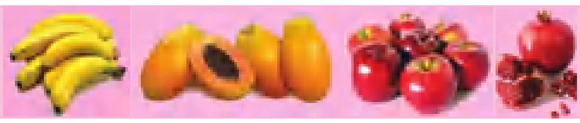

Learning Outcomes

ENVIRONMENTAL SCIENCE

CLASS 3

The learner....

- Identifies simple observable features (e.g. shape, colour, texture, aroma) of leaves, of plants in immediate surroundings.
- Identifies simple features (e.g. movement, at places found/kept eating habits, sounds) of animals and birds in the immediate surroundings.
- Identifies relationships with and among family members.
- Identifies objects, signs (stoves, transport, etc.); activities (works people do, cooking processes etc.) at home / school/ neighbourhood.
- Describes need of food for people of different age groups; animals and birds, availability of food and water and use of water at home and surroundings.
- Describes roles of family members, family influences (traits / features/ habits/ practices), need for living together, through oral/ written / other ways.
- Explains the process of producing and procuring of daily needs from source to home. Groups, objects, birds, animals, activities according to differences/ similarities (e.g. appearance/ place of working/ food/ movement.)
- Differentiates between objects and activities of present and past. (e.g. clothes, vessels/ games played/ work done by people)
- Identifies directions, locations of objects/ places in simple maps (of home/ classroom/ school) using Science symbols.
- Create drawings, designs, models, simple maps of classroom/ school / home and slogans/ poems etc.
- Observes the rules in games (local, indoor, outdoor) and other collective tasks.
- Shows sensitization for plants, animals, the elderly differently abled and diverse family setups in surroundings.

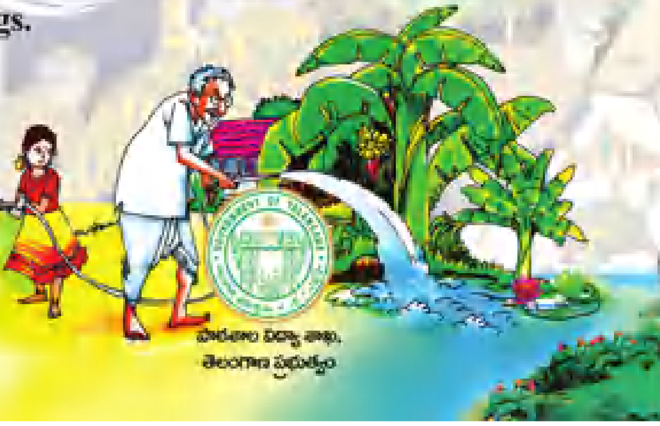

SCERT, TELANGANA

ఆశించిన అభ్యసన ఫలితాలు

పరిసరాల విజ్ఞానం

3వ తరగతి

విద్యార్థులు ఇవన్నీ నేర్చుకుంటారు.....

- కుటుంబ సభ్యులతో తమకు ఉన్న సంబంధాన్ని, ఎవరెవరు ఏమేమి అవుతారో గుర్తించగలరు.
- ఇంట్లో / పాఠశాలలో / ఇరుగు, పొరుగున ఉన్న వస్తువులు (పాత్రలు, స్టౌలు, మొదలగునవి) స్థలాలు (రకరకాల ఇళ్లు / ఆవాసాలు మొదలగునవి) పనులను (ప్రజలు చేసే పనులు, వంటచేసే విధానం మొదలగునవి) గుర్తించగలరు.
- పరిసరాలు ఇంట్లో గల వేరువేరు వయస్సు గల వారు, జంతువులు, పక్షుల ఆహారపు అవసరాలు, ఆహారము, నీరు లభించే విధానం, వాటి వినియోగం గురించి వివరించగలరు.
- కలిసి జీవించుటలో కుటుంబసభ్యుల పాత్ర, కుటుంబం ప్రభావం (గుణాలు, లక్షణాలు, అలవాట్లు, పనితీరు) గురించి వివిధ రకాలుగా వివరించగలరు.
- నిత్యావసర వస్తువులు ఉత్పత్తి చేయడం, నిల్వ ఉంచడం, అదేవిధంగా ఉత్పత్తి చేసే స్థలం నుండి ఇంటికి చేరవేసే విధానాన్ని వివరించగలరు.
- వివిధ పద్ధతుల ద్వారా జంతువులను, పక్షులను, వాటి లక్షణాలు, అవి చేసే పనులను బట్టి ఒకే పోలికలు ఉన్నవి ఒక గ్రూపుగా, వేరుగా వున్నవి మరొక గ్రూపుగా విభజించగలరు.
- నాడు, నేడు (పూర్వం, ప్రస్తుతం) వాడిన వస్తువులు, చేసే పనులు, ధరించే దుస్తులు,ఆడిన ఆటలు, చేసేపనుల గురించి వేరుచేసి చెప్పగలుగుతారు.
- ఇచ్చిన పటములో దిక్కులు, వస్తువుల స్థానం, స్థలం (ఇల్లు, తరగతి గది, బడి) వంటివి గుర్తులతో / సూచికలతో, పదములతో గాని గురించగలరు.
- సృజనాత్మకతతో బొమ్మలు గీయడం, డిజైన్స్ వేయడం, నమూనాలు తయారుచేయడం, సంగీతం, వస్తువుల యొక్క ముందు, వెనుక, పైభాగం, పక్క భాగాలు చూపే చిత్రాలు, పటాలు (తరగతిగది, ఇంటి భాగాలు, బడి) నినాదాలు, రాయడం, గేయాలు రాయడం చేయగలరు.
- ఆటలు (స్థానిక, గదిలోపల, బయట) ఆడే నియమాలు, బృందకృత్యాల నియమాలు పరిశీలిస్తారు.
- ఇంట్లో, పాఠశాలలో మంచి / అసభ్యప్రవర్తన గురించి, వివిధ రకాల ఆటలు / ఆహారం/ బృందకృత్యాల గురించి మరియు నీరు, ఆహారం వృధా చేయడం గురించి తన అభిప్రాయాన్ని వ్యక్తపరుస్తారు.
- పరిసరాలలోని మొక్కలు, జంతువులు, వృద్ధులు, దివ్యాంగులు, విభిన్న నేపథ్యాల కుటుంబాల పట్ల సున్నితత్వాన్ని కల్గి ఉంటారు.

విద్య మా హక్కు
సర్వశిక్షా అభియాన్

పాఠశాల విద్యా శాఖ,
తెలంగాణ ప్రభుత్వం

NCERT

SCERT TELANGANA